Scînteia

REPUBLICA în anul XXX
E scris pe tricolor UNIRE !
Pentru cine curg apele pe „PLANETA APELOR" ?

TERRA mai puţin cunoscută

CĂLĂTORIE ÎN UNIVERS
cu bilet în circuit

ALMANAH

- Convorbire cu poetul spaniol Vicente Aleixandre
- Celebri şi în... anecdote
- Consultaţii oferite de „Avocatul casei"
- Dintr-o privire

1978

IANUARIE

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

FEBRUARIE

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

MARTIE

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

APRILIE

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

MAI

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

IUNIE

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

IULIE

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

AUGUST

L	M	M	J	V	S	D
		2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

SEPTEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

OCTOMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

NOIEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

DECEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

1979

IANUARIE

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

FEBRUARIE

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28				

MARTIE

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

APRILIE

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

MAI

L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

IUNIE

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

IULIE

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

AUGUST

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

SEPTEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

OCTOMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

NOIEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

DECEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Scînteia

almanah

1978

IMNUL DE STAT
al Republicii Socialiste România

Muzica de Ciprian Porumbescu
Text adaptat

Trei culori cunosc pe lume,
Amintind de-un brav popor,
Ce-i viteaz, cu vechi renume,
În luptă triumfător.

Roşu, galben şi albastru
Este-al nostru tricolor,
Se înalţă ca un astru
Gloriosul meu popor.

Azi partidul ne uneşte
Şi pe plaiul românesc
Socialismul se clădeşte
Prin elan muncitoresc.

Iar tu, România mîndră,
Tot mereu să dăinuieşti
Şi în comunista eră
Ca o stea să străluceşti.

Multe secole luptară
Strămunii noştri eroi,
Să trăim stăpîni în ţară,
Ziditori ai lumii noi.

Sîntem un popor în lume
Strîns unit şi muncitor,
Liber, cu un nou renume
Şi un ţel cutezător.

Pentru-a patriei onoare,
Vrăjmaşii-n luptă-i zdrobim.
Cu alte neamuri sub soare,
Demn, în pace, să trăim.

PCR

Acest partid e inima

Există un partid cu rădăcini
De neclintit și-adînci precum Carpații.
Vast și-a cuprins aripile-n mulțimi
Stegar lucid al românești nații...

Acest partid e inima prin care
Bat inimile țării împreună
Strînse-n aceeași roșie culoare
Eternă viitorului cunună.

Există un partid! Și are-n frunte
Un fiu ales din fiii națiunii
Care-a știut, în anii grei, să-nfrunte
Ostile voci în contul rațiunii.

Pentru Partid şi Patrie îşi face
Viaţa monument de dăruire.
Cu fapta demn munceşte pentru Pace,
Pentru progres şi pentru omenire.

Există un partid ! Şi are-n frunte
Om între oameni, pentru oameni — om !
Pentru lumina ţării azi cărunt e !
Pentru aceasta l-am urmat şi-l vom

Urma cu-ntreaga vieţii noastre fiinţă,
Cu pasiune, faptă şi idee
Pînă la marea ţării biruinţă
În comunistul ev, de epopee.

Nicolae DRAGOŞ

La ora cînd apar aceste rînduri, orologiile timpului se pregătesc să marcheze cu acea solemnitate specifică sărbătorilor de excepţie clipa care constituie puntea de legătură dintre doi ani: 1977—1978.

Doi ani ai vieţii noastre noi, investiţi fiecare cu cîte o mare bogăţie. **Una** — a trecutului; palpabil încă, foarte apropiat. A unui trecut care mai este prezent atît timp cît bilanţurile lui n-au fost încă pe deplin încheiate. **Cealaltă** — a viitorului, purtător de vaste şi îndrăzneţe proiecte, de împliniri care vor veni cu o certitudine pe care 1977 ne-a verificat-o, încă o dată, din plin.

Doi ani la hotarul cărora — într-un mod pe cît de firesc, pe atît de emoţionant — gîndurile şi sentimentele noastre realizează o dreaptă, o justificată legătură între înţeleapta acţiune de conducere pe care partidul nostru comunist o desfăşoară cu dinamism şi exemplară consecvenţă pentru înflorirea multilaterală a României şi rolul pe care secretarul general al P.C.R., preşedintele ţării, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU, îl îndeplineşte în dirijarea acestui vast şi deosebit de complex proces al progresului şi prosperităţii, al realizării fericirii întregii naţiuni.

Anul 1977 a fost — o putem spune fără putinţă de tăgadă — **unul dintre anii excepţionali ai României.** Anul celor mai ample programe de dezvoltare din întreaga epocă a construcţiei socialiste şi, evident, din istoria ţării. Dar şi un an al împlinirilor celor mai mari. Anul în care România — ca putere a producţiei industriale — a reuşit să depăşească de 38 de ori cea mai înaltă treaptă a economiei de dinaintea celui de-al doilea război mondial. Anul, totodată, în care, în ciuda unor condiţii climaterice nu tocmai favorabile, recolta ogoarelor noastre s-a apropiat de cea mai bună recoltă obţinută vreodată pe aceste meleaguri.

Rezultat al muncii harnice, pricepute a poporului, aceste succese sînt, totodată, în modul cel mai direct, legate de numele şi activitatea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, în a cărui preocupare îndeplinirea programelor economice a constituit, zi de zi, lună de lună, obiectivul primordial. Dacă ultimele zile ale anului 1976 (27—28 decembrie) fuseseră consacrate unei importante consfătuiri de lucru la C.C. al P.C.R., în vederea revederii, încă o dată, cu cadrele de bază din toate judeţele a măsurilor pentru îndeplinirea planului de stat pe 1977, atît în industrie cît şi în agricultură, în prima zi de lucru din 1977 (3 ianuarie) cetăţenii l-au aflat pe secretarul general al partidului vizitînd întreprinderi din municipiul Craiova, discutînd cu muncitori şi specialişti, cu activişti de partid şi de stat, urmărind modul cum se trecea la realizarea celor hotărîte. Doljul a fost primul din cele 17 judeţe pe care tovarăşul Nicolae Ceausescu avea să le viziteze în acest an pînă la data de 10 decembrie, judeţe la care se cer, firesc, adăugate vizitele în Capitală (în număr de 28!). În mai puţin de unsprezece luni ale anului 1977, secretarul general al partidului a efectuat, astfel, **47 vizite în judeţe şi în oraşul Bucureşti, întîlnindu-se efectiv cu colectivele de oameni ai muncii din 116 întreprinderi, cooperative agricole de producţie, şcoli, facultăţi, instituţii de cercetare ştiinţifică şi culturală.** Dar ce poate, oare, să vorbească mai grăitor despre preocuparea tovarăşului Nicolae Ceauşescu pentru realizarea obiectivelor economice decît faptul că, numai din ianuarie pînă în noiembrie 1977, a fost prezent în 63 de unităţi industriale, în 11 şantiere şi în 15 expoziţii?

Avem, în aceste date statistice, conturată în trăsăturile ei esenţiale imaginea unui conducător de o factură cu totul nouă, pe care nu numai

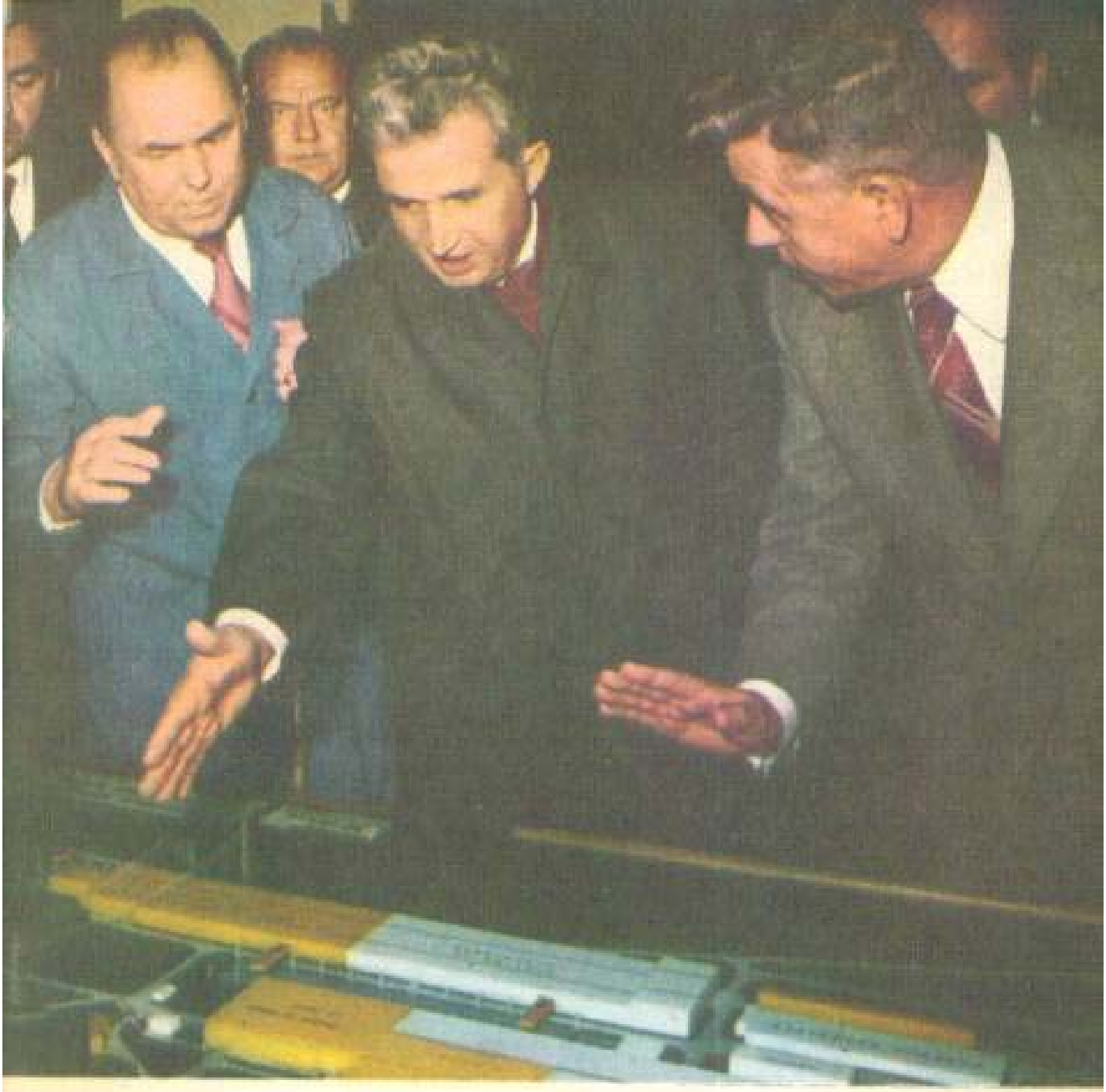

România, dar multe alte ţări n-o cunoscuseră înaintea exemplului oferit de tovarăşul Nicolae Ceauşescu. A conducătorului care ştie că, în epoca contemporană, a te preocupa de binele poporului tău înseamnă în primul rînd a te preocupa cu prioritate de creşterea potenţialului productiv al ţării, baza bunăstării materiale şi spirituale a întregii populaţii.

Stilul de lucru imprimat de secretarul general al partidului odată cu Congresul al IX-lea al P.C.R., dezvoltat şi generalizat la Congresele al X-lea şi al XI-lea ale P.C.R. — **conducerea directă, la faţa locului, participarea efectivă la soluţionarea problemelor, în strînsă legătură cu masele largi populare** — şi-a evidenţiat din plin roadele şi în anul 1977.

Cu puterea de a pătrunde fenomenele sociale, cu energia şi clarviziunea care-i sînt proprii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a făcut ca întîlnirile cu oamenii muncii, la care s-au adăugat numeroase consfătuiri de lucru pe domenii de activitate organizate la nivel naţional, să

adopte, în problemele economice, o serie de măsuri de cea mai mare însemnătate. Toate laturile activității au fost abordate: planificarea, aprovizionarea tehnico-materială, introducerea progresului tehnic, utilizarea forței de muncă, scăderea consumului de materii prime, de energie, creșterea productivității muncii și a calității produselor, atingerea unui înalt grad de competitivitate a produselor românești pe piața mondială. Gîndirea sa lucidă, avînd drept corolar **ideea continuei perfecționări**, a determinat **inițierea unei acțiuni de amploare națională în vederea reevaluării capacităților și mijloacelor de producție** de care dispune țara, ajungîndu-se la concluzia că, prin mai buna folosire a aceluiași potențial productiv, se poate obține nu numai îndeplinirea obiectivelor cincinalului 1976—1980, dar și realizarea unei producții suplimentare de peste 130 miliarde lei.

Anul 1977 a fost **anul ofensivei noului** în toate domeniile. Nenumăratele „produse noi" — reproiectate, îmbunătățite și calitativ, și ca efi-

cienţă — aşezate, pentru comparaţie, alături de „produse vechi", inlocuite, au devenit o imagine-simbol pentru o viziune şi o concepţie economică moderne, al căror promotor ferm, foarte activ este tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Aşa se face că ritmul de dezvoltare a industriei româneşti a urcat şi în acest an la 11,5 la sută, comerţul exterior a înregistrat un ritm de 14,5 la sută (în condiţiile unei balanţe active), iar venitul naţional a crescut cu 10,5 la sută.

Anul 1977 va rămîne, de asemenea, ca urmare a iniţiativei şi propunerilor tovarăşului Nicolae Ceauşescu, **anul adoptării unora dintre hotărîrile conducerii partidului şi statului care determină cea mai spectaculoasă creştere a veniturilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii** (cu peste 30 la sută, faţă de 18—20 la sută, cît era prevăzut pe cincinal), al creşterii, în aceeaşi proporţie, a pensiilor şi a alocaţiilor pentru copii, al instituirii — pentru prima dată — a pensiilor pentru ţăranii din satele necooperativizate, faţă cum dezideratul pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu îl lansa în 1965, anul cînd partidul îi încredinţa cea mai înaltă răspundere în conducerea întregii naţiuni, şi anume că binefacerile socialismului trebuie să fie resimţite tot mai puternic în fiecare familie, în viaţa fiecărui cetăţean, a întregului nostru popor, îşi găsesc o împlinire tot mai concretă: în 1980, retribuţia medie lunară va fi cu 38 la sută mai mare decît în 1975, la aceasta adăugîndu-se amplificarea eforturilor statului, care în 5 ani alocă fonduri pentru activităţile social-culturale mai mari decît totalul celor alocate în primele patru cinci-

Inscripții

Împărăția tristă a copilăriei
L-a învățat de mic : nu te pleca !
De-atunci conducătorul României
A preschimbat cuvintele în stea :
Nu te pleca ! Nu te pleca ! Nu te pleca !

Furtuna tinereții în cătușe
L-a învățat cuvîntul-fulger : luptă !
Stă scris pe pragul țării și pe ușe,
Pe frunți lumina lui neîntreruptă :
Din leagă-n pîn-la moarte, crezi și luptă !

În plinătatea vîrstelor ne-a dat
Izvorul ca un cîntec : făurește !
Cu forța lui ni-i sufletu-nzăuat
Și ființa lui în ființa noastră crește !
Nu te pleca ! Prin luptă, făurește !

Ion BRAD

nale ! Constructorii, agricultorii, textiliștii, lucrătorii din ramurile de confecții și alimentare, constructorii de mașini, minerii, metalurgiștii, chimiștii și cercetătorii din unele ramuri au și beneficiat de efectele acestor măsuri.

Anul 1977 este anul cînd, tot pe baza inițiativelor tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a adoptat hotărîrea ca volumul construcției de locuințe ce se vor realiza în întregul cincinal să crească la peste 1 milion (din fondurile statului), la care se adaugă alte circa 300 000 (cele construite de cetățeni).

Anul 1977 este **anul în care populația României a întrecut cifra de 21 500 000**, țara avînd astăzi, ca urmare a unei politici demografice științifice, raționale, cu aproape 2,5 milioane cetățeni mai mult decît în 1965 (anul primului recensămînt efectuat după investirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu funcția de conducător al partidului).

Nu, anul 1977 n-a fost un an în care grijile și necazurile ar fi ocolit cu totul poporul român. Din memoria noastră nu s-a șters — nu se putea șterge ! — acel minut teribil pe care o mare parte a țării l-a trăit în noaptea de 4 martie. Cutremurul catastrofal a lovit dureros numeroase localități, în primul rînd Bucureștiul. Am pierdut 1 570 de vieți omenești, au fost accidentați alți 11 300 cetățeni, s-au prăbușit și avariat 32 900 de locuințe, au fost lovite 763 unități economice. Dar tocmai avînd în vedere aceste pagube — numai cele materiale fiind evaluate

la circa 10 miliarde lei — putem aprecia cu şi mai multă claritate marea vitalitate a economiei ţării, unitatea de voinţă şi capacitatea de luptă a poporului, care a făcut faţă şi a depăşit într-un timp scurt această grea încercare. Cu toţii ştim însă că în această mare şi grea bătălie, inima cea mai fierbinte, care nu şi-a găsit odihnă în toate ceasurile de durere, care a îmbărbătat şi organizat poporul în aspra luptă dusă în acele zile a fost inima preşedintelui ţării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Dînd dovadă de un profund umanism, împreună cu ceilalţi conducători ai partidului şi statului, secretarul general al P.C.R. s-a aflat clipă de clipă la locurile grav avariate, în mijlocul bolnavilor din spitale, pe toate fronturile unde se dădea lupta pentru înlăturarea urmărilor catastrofei. În 16 zile, cît a durat starea de necesitate, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a făcut 14 vizite în Bucureşti şi în 5 judeţe afectate, a condus 8 şedinţe ale Comitetului Politic Executiv — în acea perioadă comandamentul suprem de luptă contra urmărilor cutremurului — şi a elaborat 3 decrete prezidenţiale. Atunci, în acele zile, s-au auzit, purtate de vocea secretarului general al partidului, **cele mai umane ordine care s-au dat, vreodată, pe pămîntul ţării noastre**: „Oamenii, salvaţi oamenii!"; „Acolo unde există şi cea mai mică fărîmă de speranţă, nimeni să nu dea înapoi pentru a-i salva pe supravieţuitori!"; „Cu precădere să rezolvăm problemele care privesc direct omul!"

Anul 1977 — prin marile sale succese, ca şi prin puterea poporului de a învinge greutăţile care i-au stat în faţă — este, aşa cum limpede o arată faptele, **anul care a confirmat, încă o dată, şi încă la nivelul cel mai înalt, forţa şi tăria Partidului Comunist Român, care — avîndu-l în frunte pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu — dispune de o uriaşă**

capacitate de a conduce naţiunea noastră pe calea înfăptuirii măreţelor obiective ale construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi trecerii spre comunism. Nu este, de altfel, lipsit de interes faptul că în anul 1977 partidul nostru este şi numericeşte de două ori mai puternic decît în anul cînd tovarăşul Nicolae Ceauşescu era ales conducătorul său. Azi, Partidul Comunist Român numără peste 2 700 000 de membri, faţă de 1 400 000, în anul 1965.

Anul 1977 va rămîne înscris în istoria ţării ca **anul sărbătoririi centenarului independenţei de stat a României**, al afirmării voinţei întregii noastre naţiuni de a se dezvolta conform aspiraţiilor sale de libertate şi dreptate socială, stăpînă pe bogăţiile ţării.

Anul 1977 este, totodată, anul dezvoltării fără precedent a democraţiei socialiste. Primul Congres al consiliilor oamenilor muncii, care a hotărît constituirea Consiliului Naţional al Oamenilor Muncii, al cărui preşedinte a fost ales tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi primul Congres al consiliilor de conducere ale unităţilor agricole socialiste, al întregii ţărănimi, care au reunit 11 000 de participanţi fiecare, reprezintă forme democratice de o profundă originalitate care asigură cadrul cel mai corespunzător pentru antrenarea într-o măsură tot mai mare a maselor largi populare la elaborarea politicii interne şi externe a partidului, la conducerea treburilor statului. Lor li se adaugă hotărîrile adoptate de prima Consfătuire pe ţară a unităţilor de control al oamenilor muncii, ca şi măsurile privind creşterea rolului colectivelor de muncă din întreprinderi şi instituţii în educarea oamenilor muncii, în promovarea principiilor eticii şi echităţii socialiste.

În acelaşi timp, **anul 1977** este **anul unei profunde preocupări a partidului şi statului, în frunte cu secretarul general, preşedintele Republicii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu**, pentru pregătirea multilaterală — profesională, politică, ideologică şi cultural-educativă — a cetăţenilor ţării, **pentru formarea omului nou.** În 1977 s-a încheiat, practic,

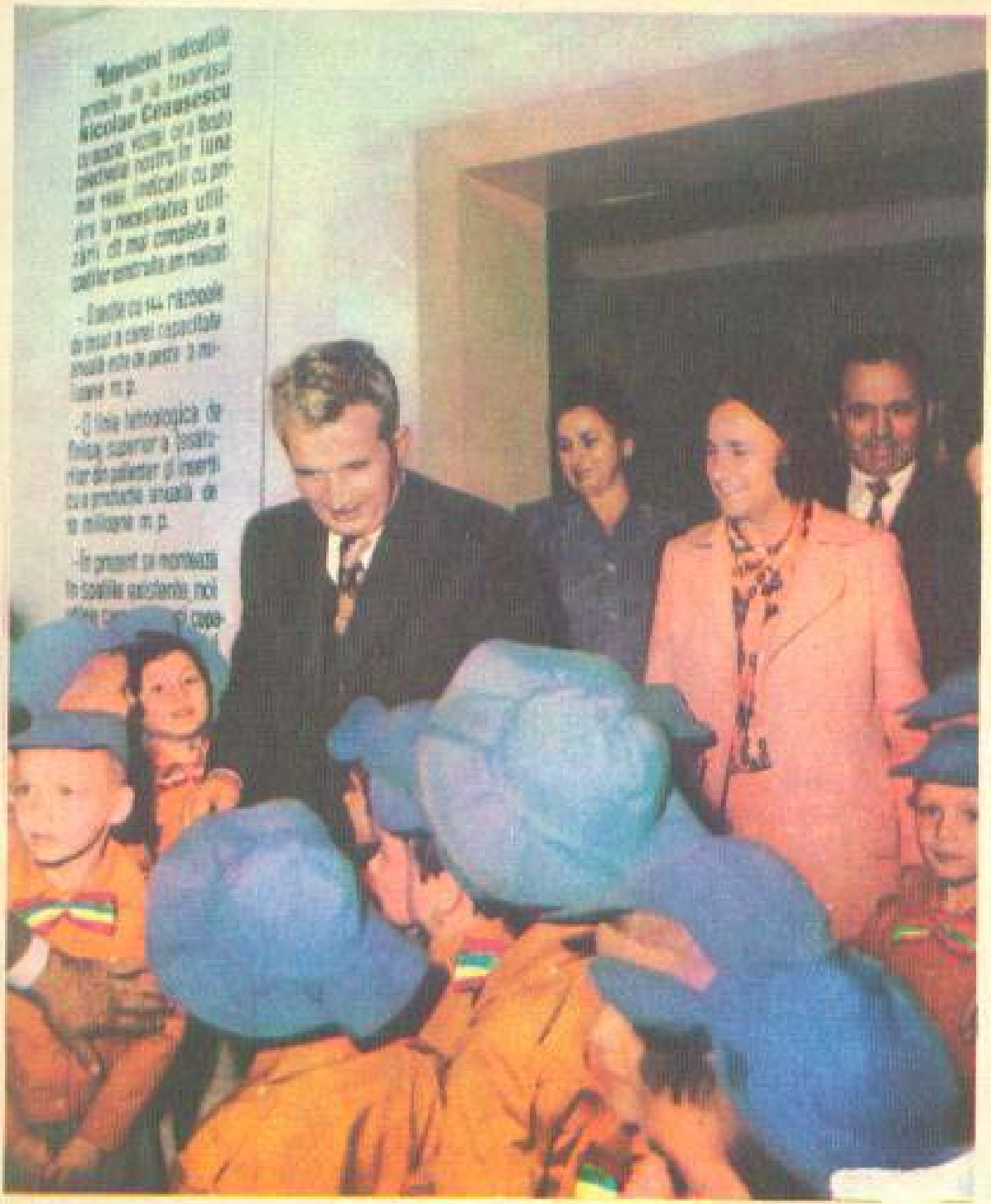

activitatea de așezare a învățământului pe o bază nouă, care favorizează însușirea unei pregătiri temeinice a tuturor științelor moderne, cu o cultură generală adecvată nivelului ridicat de civilizație al poporului român.

Tot în 1977 s-a desfășurat cu un succes deosebit prima mare întrecere din cadrul Festivalului național „Cîntarea României" și s-a trecut la organizarea concursului polisportiv „Daciada". Ca semn al noilor relații ce există în cadrul societății noastre, Marea Adunare Națională a votat, la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, Legea cu privire la normele de adresare între toți cetățenii și a adoptat noul **Imn de Stat** al Republicii Socialiste România.

Anul 1977 va rămîne, de asemenea, înscris în analele de istorie ca

anul unei foarte bogate activități internaționale a partidului și statului nostru. Mesager al sentimentelor de pace, prietenie și colaborare cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate țările lumii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut în anul 1977 două vizite în Uniunea Sovietică — una cu prilejul întîlnirii din Crimeea cu L. I. Brejnev și alta la festivitățile organizate cu prilejul celei de-a 60-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie — cîte o vizită în R. P. Polonă, R.D. Germană, R.P. Ungară și R.P. Bulgaria; totodată, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat Mauritania, Senegal, Ghana, Coasta de Fildeș, Nigeria, R.A. Egipt și s-a întîlnit la București sau în alte localități din țara noastră cu conducătorii de stat din R.D. Germană, Siria, R.S. Cehoslovacă, R.P. Ungară, R.A. Egipt, R.S.F. Iugoslavia. Concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu asupra dezvoltării relațiilor dintre toate statele lumii, asupra creării unei noi ordini economice și politice mondiale, sau în legătură cu instaurarea păcii și securității pe continent și în întreaga lume au fost exprimate de delegațiile țării noastre de la tribuna Conferinței pentru securitatea europeană de la Belgrad, de la tribuna O.N.U. sau în cadrul altor reuniuni internaționale. O politică de pace, de prietenie și colaborare, bazată pe principiile libertății și independenței fiecărui popor, neamestecului în treburile interne ale altor state, pe dreptul fiecărei națiuni de a stăpîni bogățiile proprii și de a-și hotărî singură viitorul — iată ceea ce a determinat ca gîndirea tovarășului Nicolae Ceaușescu și, implicit, gîndirea și voința poporului român să se bucure de un mare și binemeritat prestigiu în întreaga lume. Căci **anul 1977 a fost,** fără îndoială, **un an al creșterii pe plan internațional a respectului pentru România, pentru politica promovată de președintele ei,** fapt atestat și prin conferirea tovarășului Nicolae Ceaușescu a celei mai de seamă distincții pe care o oferă Consiliul Mondial al Păcii — „Medalia de aur a păcii".

Dar poate că, dintre toate evenimentele anului, cel mai de seamă, pe care în mod intenţionat îl înscriem în finalul acestui tablou ce ne vorbeşte despre marea contribuţie teoretică şi practică, despre activitatea neobosită a tovarăşului Nicolae Ceauşescu consacrată înfăptuirii orînduirii noi pe pămîntul României, îl constituie desfăşurarea în luna decembrie a Conferinţei Naţionale a Partidului Comunist Român. Ca un adevărat corolar al acestei activităţi de excepţie pe cele mai diverse planuri economico-sociale, Conferinţa Naţională a dat anului 1977 — prin glasul secretarului general al partidului — sensul unei puternice legături cu viitorul. Cu acel viitor care începe la 1 ianuarie 1978 (anul al treilea al cincinalului în care ne aflăm), dar şi cu cincinalul care va urma şi care ne va apropia şi mai mult de împlinirea celui mai important deziderat înscris în Programul P.C.R. — încheierea, în linii generale, în jurul anului 1990, a procesului de înfăptuire a obiectivelor societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi crearea condiţiilor pentru înaintarea treptată spre societatea comunistă.

...Iată de ce putem spune, acum, cînd orologiile timpului se pregătesc să marcheze clipa solemnă a trecerii spre un nou an, că marile succese pe care le-am obţinut în 1977 ne îndreaptă în modul cel mai firesc gîndurile şi sentimentele noastre cele mai bune, întregul respect spre partidul nostru, spre secretarul său general — al cărui exemplu personal de muncă, de viaţă, de gîndire şi acţiune revoluţionară face să crească unitatea de voinţă a întregii naţiuni, înaripează poporul, chemîndu-l la noi şi noi înfăptuiri.

...Iată de ce întregul popor român, cu toate cele peste 21 de milioane de inimi ale sale, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, îi adresează tovarăşului Nicolae Ceauşescu tradiţionala urare românească — „La mulţi ani!" — pentru continua înflorire a României socialiste.

Eugen FLORESCU

REPUBLICA SOCIALISTA
ROMÂNIA

REPUBLICA

ÎN ANUL XXX

Proclamarea Republicii a deschis calea puternicelor transformări revoluționare socialiste din patria noastră. Aceasta corespunde, de fapt, cu asumarea de către clasa muncitoare a misiunii de înaltă răspundere istorică de a conduce națiunea noastră pe calea făuririi noii orînduiri sociale, a socialismului și comunismului în România.

NICOLAE CEAUȘESCU

Din cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român

Anul 1977 se încheie cu Conferința Națională a P.C.R. și jubileul a 30 de ani de la proclamarea republicii. De-a lungul acestor trei decenii s-au produs profunde transformări înnoitoare în structura economico-socială a țării, în viața oamenilor, în locul și rolul României pe arena internațională. Toate aceste schimbări se datoresc faptului că poporul deține în mîinile sale întreaga putere politică și economică, dovedind că știe să gospodărească țara mai bine decît burghezia și moșierimea, că nu există greutăți care să nu poată fi biruite, sarcini oricît de complexe care să nu poată fi soluționate corespunzător.

Pășim în anul 1978 în condițiile în care înaintăm fără preget pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a trecerii treptate spre construirea comunismului. În conștiința întregului popor, chezășia progresului și înfloririi patriei socialiste constă în mobilizarea tuturor forțelor sub conducerea Partidului Comunist Român, conducătorul încercat al operei de făurire a noii orînduiri sociale.

IDEEA DE DEMOCRAȚIE ÎN CONȘTIINȚA POPORULUI ROMÂN

Ideile de democrație și republică au adînci rădăcini în gîndirea social-politică românească ; ele au răsărit pe solul fertil al transformărilor structurale petrecute în societatea românească modernă pe măsura germinării condițiilor economice, sociale și politice propice. **Intensificarea luptei de eliberare socială și națională a poporului a reprezentat fundalul istoric pe care cei mai înaintați gînditori au conceput noțiunea de republică democratică românească.**

Este semnificativ că, încă în condițiile feudalismului, printre revendicările unor răscoale țărănești au apărut poziții avansate față de conducerea și organizarea societății. **Astfel, încă în prima înțelegere dintre nobili și răsculații de la Bobîlna** era consemnată voința acestora de „a desființa șerbia și de a întrona o nouă libertate". Dezlănțuind „războiul țărănesc" **din 1514, GH. DOJA, așa cum** releva Engels, „proclamă republica, desființarea nobilimii, egalitatea pentru toți și suveranitatea poporului". Asemenea revendicări reprezentau o poziție înaintată în condițiile relațiilor feudale.

În secolul al XVII-lea, cărturarul CONSTANTIN CANTACUZINO pleda pentru „răspublici... adecă-te cîrmuiri de obște". Ulterior, logofătul DIMITRIE STURZA a elaborat primul proiect constituțional de natură republicană : „Plan sau o formă de oblăduire republicană aristodimocraticească".

Premisele formării și dezvoltării ideii republicane în semnificația ei modernă aveau să se formeze în epoca închegării națiunii române și apariției relațiilor de producție capitaliste. Primul ei propovăduitor a fost I. BUDAI-DELEANU, strălucită personalitate iluministă în cadrul Școlii ardelene, care, paralel cu înfierarea abuzurilor nobilimii, a relevat cu convingere superioritatea republicii. „Țiganiada" reprezintă în literatura noastră prima

TRĂIASCĂ ÎNTÎIUL PREȘEDINTE AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA, TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU!

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

Scînteia

ORGAN AL COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Anul XLII nr. 9824 | Vineri 29 martie 1974 | 8 PAGINI — 40 BANI

Marea Adunare Națională, consacrînd prin votul său unanim voința națiunii noastre socialiste, l-a ales pe secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, președinte al României

Discursul solemn al președintelui Nicolae Ceaușescu

JURĂMÎNTUL PREȘEDINTELUI REPUBLICII

Prima pagină a „Scînteii" consacrată alegerii, la 28 martie 1974, a tovarășului Nicolae Ceaușescu ca întîiul președinte al Republicii Socialiste România

critică aprofundată a instituțiilor feudale. Este demn de relevat că el este primul care formulează în gîndirea social-politică imperativul unei republici democratice : „democrația va să zică stăpînia norodului, cînd adecă norodul stăpînește". El afirmă cu vigoare că „în republică-s toți cetățenii frați și fii ai unei maici bune", în care „legea pre toți asemene-i pune...". În republică, arată Budai-Deleanu, *„omul se ridică / la vrednicia sa cea mai deplină / Lui e patria ca dulce mamă, / Iar el patriei ca ș-un băiat ; / Și nu în zadar fiul ei se cheamă / Căci îi dă hrană, viață, stat ; / Om slobod îl face și viteaz...".*

„Domnirea poporului prin popor"

După revoluția de la 1821, atașamentul față de ideea de republică avea să-și găsească o tot mai pregnantă afirmare în programele de acțiune ale mișcărilor democratice. Programul revoluției române de la 1848, exprimînd tendințele obiectiv progresiste ale burgheziei în plină înfruntare cu reacțiunea feudală, a preconizat un ansamblu de măsuri menite să așeze pe baze noi toate organele statului, de la votul universal și structura adunării legislative la reglementarea organelor administrative, judiciare, militare. Deși, din considerente tactice, s-au ferit să ofere pretexte de ingerință imperiilor absolutiste vecine — conducătorii revoluției evitînd să proclame explicit revendicarea constituirii unui stat republican — aceasta era implicit prevăzută în programul revoluției într-o formă adecvată contextului politic intern și extern al epocii. Este semnificativ că guvernul provizoriu prevedea că, printre obligațiile ce reveneau comisarilor trimiși la sate să explice programul revoluției, „cea dintîi este de a se arma pentru apărarea republicii", iar după înfrîngerea revoluției, fruntașii acesteia au editat peste hotare publicația intitulată „Republica română".

Ideile republicane au fost nu numai împărtășite, ci și propagate cu ardoare de cei mai fervenți fruntași ai revoluției — Nicolae Bălcescu, Simion Bărnuțiu, Eftimie Murgu, Cezar Bolliac, D. Bolintineanu și alții.

Cel mai înaintat și mai consecvent dintre revoluționarii pașoptiști, NICOLAE BĂLCESCU, a argumentat cu înflăcărare că noul stat românesc trebuie să asigure „domnia democrației", „domnirea poporului prin popor". Clarificînd concepția sa privitoare la „domnia democrației", Bălcescu milita cu pasiune **nu pentru orice fel de republică, ci pentru o republică democratică,** singura în măsură să garanteze drepturile și libertățile cetățenești, nesocotite și batjocorite de clasele dominante. „**Românii să se întocmească în Republică democratică** — scria el — **să întocmească un stat de cetățeni liberi și egali sau deopotrivă unii cu alții... Republica este un stat în care oamenii adunați îngrijesc singuri de soarta lor, fără a-și pune stăpîni pe cap, avînd în lucrarea lor drept regulă dreptatea și drept țintă frăția...** Zic republică democrată — ca să arăt că puterea statului și drepturile lor trebuie să fie în mîna întregului popor și a o deosebi de republica aristocratică".

Exprimîndu-şi convingerea nestrămutată că „numai în republica democratică poate fi poporul slobod şi stăpîn pe sineşi, adică suveran", cel mai înaintat dintre gînditorii revoluţionari paşoptişti argumenta că ar fi „cea mai mare dobitocie... ca românii, după ce îşi vor cîştiga cu sîngele libertatea, să meargă de bună voia lor să se dea pe veşnicie sau pe viaţă unora care să-i joace, să-i chinuiască şi să-i despoaie după cum le va fi voia..."

Fundamentarea ştiinţifică a noţiunii de republică democratică avea să-şi găsească amplă tratare în scrierile lui SIMION BĂRNUŢIU, care arăta că republica se defineşte prin faptul că ea realizează „dominaţiunea voinţei generale celei adevărate", adică a poporului, pentru că „elementul cel dintîi al fiecărei republici e poporul". Ca o idee fundamentală este argumentat faptul că „forma republicană e cea mai bună pentru Români, pentru că e cea mai acomodată după natura lor şi a umanităţii". Totodată, el precizează că prin popor înţelege „persoana cea juridică a republicei". Aşadar, în concepţia paşoptiştilor republica este acel stat care consfinţeşte suveranitatea naţiunii.

Militant revoluţionar consecvent, ION IONESCU DE LA BRAD scria că poporul, format în majoritatea lui din ţărănimea clăcaşă, este singurul producător de bunuri materiale, acela care „hrăneşte pe toţi (...), poartă toate cheltuielile obşteşti ale statului", dar a fost mereu frustrat, „azi de un drept ce-l avea, mîine de un bun ce-l agonisise, personalitatea călcată în picioare, munca lui jefuită".

Relevînd că în toate ţările europene se desfăşura atunci aceeaşi bătălie, „lupta între libertate şi tiranie", CEZAR BOLLIAC scria: „Patrusprezece milioane de români, ai Dacilor şi Mezilor, vor trăi într-o singură Republică Democratică, solidară cu toate Republicile naţiilor Europei".

Este caracteristic faptul că **paşoptiştii legau realizarea republicii de înfăptuirea năzuinţei formării statului naţional unitar, de unirea ţărilor româneşti.** „Visăm o republică Română şi o s-o dobîndim îndată ce ne vom uni cu noi înşine" — scria C. A. ROSETTI. „A sunat ceasul să ne dezmeticim, căci acum sau mai tîrziu, ţara nu va îngădui niciodată o altă tîrgueală decît REPUBLICA".

Năzuinţa spre o republică democratică a fost împărtăşită, cu nuanţe diferite, de conducătorii grupărilor politice radical-burgheze de la sfîrşitul veacului trecut. Un puternic ecou în conştiinţa opiniei publice a avut larga campanie demascatoare a abuzurilor

Una din citadelele industriei noastre socialiste — întreprinderea de strunguri „SARO" din Tîrgovişte

Una din citadelele industriei noastre socialiste — întreprinderea de strunguri „SARO" din Tîrgoviște

claselor dominante desfăşurată în coloanele săptămînalului „Facla", condus de N. D. Cocea. Revista dezvăluia complicitatea partidelor burgheze cu autorii măcelului din 1907.

Mişcarea socialistă îşi face un crez din dezvoltarea democratică a ţării

Deşi la începutul afirmării ei în arena politică punea pe primul plan revendicarea votului universal, iar în cadrul ei s-au manifestat în acea perioadă o serie de confuzii şi disensiuni, **mişcarea noastră socialistă**, în spiritul evidentei filiaţiuni cu ideologia democrat-revoluţionară a mişcării paşoptiste, **milita cu ardoare pentru eliberarea socială şi naţională a poporului, pentru făurirea unei societăţi eliberate de orice exploatare şi asuprire, a unei forme de stat care, prin esenţa ei, slujeşte intereselor de clasă ale maselor muncitoare.** Ziarul **„Lumea nouă"** arăta că „singura formă posibilă şi compatibilă cu socialismul este republica".

Poziţia avansată a mişcării socialiste este reflectată şi de faptul că a adoptat o atitudine critică faţă de unele grupări radical-burgheze care concepeau instaurarea republicii în condiţiile menţinerii orînduirii capitaliste. C. MILLE scria în 1868: „Zicem republica socială căci muncitorii nu au nimica bun de aşteptat de la o republică burgheză, în care numai forma se va schimba, de la o republică ce nu va schimba temelia economică a societăţii". Cît despre grupările burghezo-moşiereşti, ziarul **„Drepturile omului"** scria că, spre a se opune cu hotărîre acestora, „e nevoie ca să vie şi partidul care să fie vrednicul reprezentant al poporului. Poporul e singur stăpîn".

Promotoare a unei democraţii consecvente, **mişcarea socialistă lega strîns idealul republicii de înfăptuirea unor profunde transformări sociale, subliniind că „nu înţelege mişcarea republicană fără mişcarea socialistă română".** Cu deplină claritate au fost exprimate aceste ţeluri programatice de C. DOBROGEANU-GHEREA în articolul său „Socialismul şi republica" din 10 mai 1892: **„Noi, socialiştii-democraţi, dacă vrem sincer dezrobirea muncitorilor, dacă vom putea organiza pe muncitori şi a-i face să capete stăpînirea politică, dacă prin această stăpînire politică vom putea reuşi ca mijloacele de producţie, uneltele şi pămîntul să nu mai fie în mîna unei singure clase, ci în mîna naţiunii întregi, dacă prin aceste mijloace am pus în neputinţa de a se exploata şi jefui om pe om şi, prin urmare, atunci nici o clasă nu mai stăpîneşte de alta, nici o clasă nu mai poate stăpîni prin silnicie pe alta, atunci domnia burgheziei va dispărea, domnia silniciei şi jafului nu vor mai fi, alcătuirea societăţii de azi va pieri cu toate instituţiile ei...".**

Aceste principii marxiste aveau să-şi găsească consacrare în înscrierea dezideratului înfăptuirii republicii în **Programul P.S.D.M.R., adoptat în anul 1893,** de congresul de constituire al acestuia, care prevedea : „ca şi social-democraţia

lega strîns idealul republicii de înfăptuirea unor profunde transformări sociale, subliniind că „nu înțelege mișcarea republicană fără mișcarea socialistă română". Cu deplină claritate au fost exprimate aceste țeluri programatice de C. DOBROGEANU-GHEREA în articolul său „Socialismul și republica" din 10 mai 1892: **„Noi, socialiștii-democrați, dacă vrem sincer dezrobirea muncitorilor, dacă vom putea organiza pe muncitori și a-i face să capete stăpînirea politică, dacă prin această stăpînire politică vom putea reuși ca mijloacele de producție, uneltele și pămîntul să nu mai fie în mîna unei singure clase, ci în mîna națiunii întregi, dacă prin aceste mijloace am pus în neputința de a se exploata și jefui om pe om și, prin urmare, atunci nici o clasă nu mai atîrnă de alta, nici o clasă nu mai poate stăpîni prin silnicie pe alta, atunci domnia burgheziei va dispărea, domnia silniciei și jafului nu vor mai fi, alcătuirea societății de azi va pieri cu toate instituțiile ei...".**

Aceste principii marxiste aveau să-și găsească consacrare în înscrierea dezideratului înfăptuirii republicii în **Programul P.S.D.M.R., adoptat în anul 1893,** de congresul de constituire al acestuia, care prevedea : „ca și social-democrația lumii întregi, cea română, ca formă de guvernămînt, nu poate fi în principiu decît pentru cea republicană", aceasta fiind „singura formă posibilă și compatibilă cu socialismul".

Pentru definirea poziției adoptate ulterior de mișcarea socialistă este de altfel concludent articolul „In chestia Republicii", în care A. BACALBAȘA scria : „Nu vom putea aduce la îndeplinire cerințele noastre decît sub un guvern care ar veni la putere prin voința țării ... A ajuta la venirea la putere a unui asemenea guvern este a lucra pentru îndeplinirea cerințelor noastre".

Este semnificativ că în programul adoptat la **Congresul P.S.D. din 1910,** care se proclama „vlăstar al vechii rădăcini socialiste", a fost inclusă revendicarea privind necesitatea cuceririi puterii politice „ca unul din mijloacele de prefacere socială", iar socialiștii subliniau că partidul politic al proletariatului trebuie „să-și afirme principiul său republican, fiindcă numai sub un regim republican lupta clasei muncitoare se poate desfășura în toată puterea ei".

La **Congresul P.S.D. din primăvara anului 1914,** rezoluția „Pentru republică" argumenta că, numai în cadrul republicii, clasa muncitoare își poate satisface revendicările, că numai poporul întreg poate hotărî asupra soartei sale. Peste cîteva zile, în cadrul unei întruniri organizate în sala „Dacia" în cinstea zilei de 1 Mai, s-a adoptat o moțiune cerînd „întronarea republicii democratice" — transformată din idee programatică în revendicare politică, componentă a procesului revoluționar în plin avînt. Situîndu-se în primele rînduri ale luptei pentru desăvîrșirea statului național unitar român, socialiștii cereau ca „unirea Transilvaniei cu România să se facă în cadrul unei republici democratice". Primul număr, din 14 noiembrie 1918, al ziarului **„Socialismul"** publica chemarea socialiștilor transilvăneni adresată tovarășilor lor din vechea Românie de a-și uni forțele ca „să scape de robie făurind scumpa, libera și fericita țară a poporului român, unde dreptul și cuvîntul poporului să domnească... Jos guvernele oligarhice !"

Ecoul exercitat în rîndurile intelectualității de poziția consecvent democratică a mișcării socialiste este ilustrat de faptul că unii dintre cei mai proeminenți oameni de cultură și artă — printre care I. L. Caragiale, Al. Vlahuță, C. Mille, N. D. Cocea, Tudor Arghezi, O. Băncilă, I. Iser, C. Ressu — au desfășurat de-a lungul anilor o acerbă acțiune de demascare a politicii reacționare a claselor dominante.

Chipul întinerit al Capitalei ca urmare a amplorii fără precedent a construcțiilor de locuințe în ultimii ani

Comuniștii preiau stindardul luptei de eliberare socială și națională

Moment crucial în viața clasei muncitoare, a poporului, crearea Partidului Comunist Român a ridicat pe o treaptă superioară lupta de veacuri a poporului român pentru eliberare națională și socială, preluînd și îmbogățind cele mai înaintate tradiții ale mișcării democratice și socialiste. Încă de la întemeiere, partidul a înscris în **documentele programatice ale Congresului din 1921** țelul cuceririi puterii politice de către clasa muncitoare, al făuririi noii orînduiri, a societății socialiste. În ce privește forma viitorului stat al dictaturii proletariatului, se prevedea că principalele obiective de perspectivă urmau să fie realizate în „organizația republicii sociale a sfaturilor de lucrători".

Partidul Comunist Român a concretizat și a integrat organic lupta de clasă a maselor exploatate și asuprite în bătălia pentru răsturnarea stăpînirii burghezo-moșierești, a subordonat lupta pentru dezvoltarea democratică a țării luptei generale pentru lichidarea oricărei exploatări și construirea socialismului.

Nelăsîndu-se abătut de crunta teroare dezlănțuită împotriva sa, îmbinînd cu măiestrie formele de luptă ilegale cu cele legale, partidul a desfășurat, prin manifeste, broșuri și presa aflată sub influența sa, o intensă activitate de demascare a caracterului retrograd, antipopular al regimului burghezo-moșieresc.

Numeroasele organizații de masă legale create sau îndrumate de P.C.R. foloseau toate prilejurile spre a îmbina acțiunile pentru revendicările imediate ale maselor cu lupta împotriva regimului burghezo-moșieresc, pentru o societate democratică menită să deschidă cale liberă transformărilor radicale, socialiste. Cu prilejul elaborării, în 1923, a unei noi Constituții, partidul a publicat o broșură în care și-a expus poziția în toate problemele fundamentale, printre care și instaurarea unei forme de stat democratice. Ulterior, în **proiectul de program al Blocului muncitoresc-țărănesc** se prevedea printre altele „...înlocuirea guvernului oligarhic printr-un guvern al muncitorilor și țăranilor... determinarea prin liberă voință a poporului a formei de stat".

O contribuție importantă la precizarea poziției principiale a comuniștilor față de dezvoltarea democratică a societății românești a avut **Congresul al V-lea al P.C.R. din 1931**, care a fundamentat caracterul și forțele motrice ale revoluției din țara noastră. Documentele congresului, după ce arată că **„Puterea economică și politică se află în mîinile marii burghezii române și a marilor boieri semifeudali"**, precizează că **„Strategia și tactica partidului urmăresc răsturnarea puterii de stat burghezo-moșierești, instaurarea dictaturii revoluționar-democratice a proletariatului și a țărănimii, trecerea în continuare la etapa socialistă a revoluției"**.

Comuniștii arătau maselor populare că, începînd de la masacrarea a mii de țărani în răscoalele țărănești din 1907, măcelul de la 13 decembrie 1918, reprimarea grevei generale din 1920 și pînă la înăbușirea în sînge a marilor bătălii proletare din perioada 1929—1933, toate aceste crunte represiuni au fost patronate de partidele reacționare care s-au perindat la cîrma țării — (acțiuni ce aveau să fie continuate ulterior de teroarea dezlănțuită împotriva puternicelor acțiuni antifasciste din perioada 1934—1939 și de acceptarea odiosului Dictat de la Viena în 1940).

Clasele exploatatoare reprezentau

principalul sprijin al grupărilor reacționare, antipopulare și antinaționale — acesta era cuvîntul de ordine pe care partidul l-a lansat în cadrul vastei sale acțiuni de înmănunchere a forțelor democratice spre a bara ascensiunea fascismului la putere. Pe linia acestei orientări de principiu, un manifest al C.C. al P.C.R., publicat în 1937, arăta: „Partidul comunist, conștient că libertatea, pacea și democrația vor fi garantate numai de guvernul muncitoresc-țărănesc... după răsturnarea dictaturii capitalisto-moșierești, vă cheamă pe toți, fără deosebire de vîrstă, sex, natie și religie, fără deosebire de partid, să închideți azi calea sîngeroasă pe care a ales-o această dictatură, să apărați ce a rămas din drepturile cucerite în lupta de sute de ani, să barați drumul fascismului și al războiului".

CUM S-A INSTAURAT REPUBLICA?

Așa cum se știe, încă din prima zi a războiului hitlerist în care poporul român a fost tîrît împotriva voinței sale, Partidul Comunist Român a ridicat steagul luptei pentru salvgardarea independenței și suveranității naționale, a organizat sabotarea mașinii de război hitleriste, eroica rezistență antifascistă mergînd pînă la crearea formațiunilor patriotice de luptă și a grupelor de partizani. În același timp, partidul a acționat pentru ralierea tuturor forțelor antifasciste în jurul unei platforme comune corespunzătoare intereselor vitale ale națiunii. Originalitatea și elasticitatea tacticii partidului s-au vădit în măiestria cu care a reușit să creeze o largă coaliție a forțelor sociale, din care, alături de P.C.R. și P.S.D., făceau parte părțile burgheze, armata, palatul, toate cercurile care, într-un fel sau altul, erau interesate în răsturnarea dictaturii antonesciene, eliberarea țării de sub ocupația nazistă și întoarcerea armelor împotriva adevăratului dușman — hitlerismul.

30 decembrie 1947. Posturile de radio au transmis comunicatul anunțînd proclamarea Republicii. Horă în Piața palatului.

21 august 1965. Patria noastră a primit denumirea de REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA. Marea Adunare Națională a adoptat noua lege fundamentală a țării — Constituția Republicii Socialiste România. Raportul cu privire la proiectul de Constituție a fost prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu

După victoria insurecției armate naționale antifasciste și antiimperialiste, **pe măsura ascuțirii luptei de clasă, a creșterii în amploare și intensitate a luptei maselor populare conduse de partid pentru reforme structurale și dezvoltare democratică, pentru limitarea privilegiilor claselor exploatatoare, au apărut inevitabil contradicții de neîmpăcat între grupările burgheze reacționare și forțele democratice.** Masele populare s-au convins, pe baza faptelor, a împotrivirii cercurilor reacționare față de măsurile de democratizare a țării — alungarea fasciștilor din aparatul de stat, înfăptuirea reformei agrare și instituirea controlului muncitoresc în întreprinderi — că „lupul nu-și schimbă năravul".

Amplificarea continuă a luptei revoluționare a maselor a determinat schimbarea radicală și ireversibilă a raportului forțelor sociale în favoarea clasei muncitoare și aliaților săi; **desfășurarea întregului proces revoluționar adusese la ordinea zilei proclamarea republicii ca o cerință imperioasă.** Privind în perspectiva istorică, era evident că noua societate nu putea fi construită decît pe o bază nouă, menită să asigure largi libertăți democratice, suveranitatea poporului și progresul țării.

După cum se știe, Blocul partidelor democratice, unite în jurul P.C.R., a repurtat în alegerile parlamentare din noiembrie 1946 o victorie zdrobitoare asupra partidelor reacționare. Aceasta a definitivat procesul de discreditare politică a partidelor național-țărănesc și liberal, a demonstrat că orientarea promovată de acestea este respinsă de popor, ceea ce a dus la întărirea autorității și a pozițiilor politice ale partidului comunist, ale forțelor democratice.

Instaurarea guvernului muncitoresc-țărănesc în martie 1945 ; legiferarea reformei agrare ; crearea oficiilor industriale ; victoria forțelor democratice în alegeri ; demascarea partidelor burgheze ca agenturi ale puterilor imperialiste și înlăturarea lor din viața politică a țării în vara anului 1947 ; demiterea din guvern, în noiembrie 1947, a re-

„Instaurarea republicii, în c în conducerea țării îl avea cl cu țărănimea și intelectualitate citoare, în frunte cu partidul c la revoluția proletară și la edi în România".

politică a partidelor național-țărănesc și liberal, a demonstrat că orientarea promovată de acestea este respinsă de popor, ceea ce a dus la întărirea autorității și a pozițiilor politice ale partidului comunist, ale forțelor democratice.

Instaurarea guvernului muncitoresc-țărănesc în martie 1945 ; legiferarea reformei agrare ; crearea oficiilor industriale ; victoria forțelor democratice în alegeri ; demascarea partidelor burgheze ca agenturi ale puterilor imperialiste și înlăturarea lor din viața politică a țării în vara anului 1947 ; demiterea din guvern, în noiembrie 1947, a reprezentanților grupării conduse de Gh. Tătărescu, care au alunecat treptat pe o poziție de sabotare a reformelor democratice, au marcat **o radicală schimbare a raportului de forțe în țară.**

Vestea proclamării republicii, transmisă de posturile de radio la 30 decembrie 1947, a produs un uriaș val de bucurie și entuziasm în întreaga țară. Mii de oameni s-au îndreptat spre Piața palatului aclamînd partidul și republica. Muncitori, intelectuali, funcționari, militari se prindeau în hore.

Ședința istorică a Adunării Deputaților a adoptat legea de constituire a statului român în Republica Populară Română și legea de numire a membrilor Prezidiului Republicii Populare Române : C. I. Parhon, Mihail Sadoveanu, Ștefan Voitec, Gheorghe Stere, Ion Niculi.

În mesajul adresat la 1 ianuarie 1948 de Prezidiul Provizoriu al R.P.R., prof. dr. C. I. Parhon declara : „Nici o piedică nu mai stă acum în calea dezvoltării depline a democrației noastre populare, menită să asigure tuturor celor ce muncesc, cu brațele sau cu mintea, de la orașe și de la sate, bunăstarea materială și culturală, și care să constituie garanția suveranității și independenței țării noastre".

Moment de cea mai mare importanță în dezvoltarea revoluției, proclamarea republicii — care încă de la constituire a avut prin natura sa de clasă și obiectivele urmărite caracterul unui stat socialist — a marcat încheierea procesului de cucerire a întregii puteri politice de către clasa muncitoare, aliată cu țărănimea și cu celelalte pături de oameni ai muncii, instaurarea deplinei suveranități a poporului. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu:

„Instaurarea republicii, în condițiile cînd rolul decisiv în conducerea țării îl avea clasa muncitoare, în alianță cu țărănimea și intelectualitatea, cu celelalte mase muncitoare, în frunte cu partidul comunist, a marcat trecerea la revoluția proletară și la edificarea societății socialiste în România".

CETĂȚEAN — SINONIM CU PARTICIPANT

LA CONDUCEREA TUTUROR TREBURILOR ȚĂRII

Realitățile societății românești relevă adevărul de necontestat că principalul criteriu de apreciere a democratismului oricărei orînduiri îl constituie gradul de participare a maselor la conducerea treburilor obștești. Forța de nezdruncinat și superioritatea noii orînduiri constau nu numai în aceea că slujește intereselor fundamentale ale poporului, dar este propria lui operă, dezvoltată necontenit cu sprijinul său nemijlocit — socialismul și democrația fiind de nedespărțit.

În lupta pentru transformarea revoluționară a societății noastre, masele populare au fost însuflețite de năzuința instaurării unei orînduiri care să pună capăt oricărei asupriri și inegalități economico-sociale, să le asigure cele mai largi drepturi și libertăți democratice. Vitalitatea orînduirii socialiste se manifestă prin aceea că ea creează premisele pentru împlinirea năzuințelor de libertate ale celor ce muncesc, pentru înfăptuirea unei democrații reale, superioare tuturor tipurilor de democrație pe care le-a cunoscut omenirea de-a lungul veacurilor.

Clasicii marxism-leninismului au arătat, iar practica a confirmat că **societatea socialistă este rodul creației istorice conștiente a maselor celor mai largi ale poporului.** Aceasta decurge din însăși natura noii orînduiri, în care poporul, preluînd întreaga putere politică și economică, este în măsură să se conducă așa cum dorește, să participe conștient la guvernarea statului, la elaborarea și înfăptuirea tuturor hotărîrilor care privesc viața și viitorul său. După cum e cunoscut, Karl Marx arătase că **„odată cu profunzimea acțiunii istorice, va crește și amploarea masei care o înfăptuiește".**

Adîncirea democrației socialiste constituie cu atît mai mult o **legitate** în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, cu cît amploarea și complexitatea problemelor de ordin economic, politic, social care se ridică în această etapă pot fi soluționate numai prin aportul de energie, inițiativă și creație al întregului popor. **Cu cît socialismul se bizuie pe o democrație mai largă și mai profundă, capabilă să asigure contribuția efectivă a tuturor membrilor societății la guvernarea statului — cu atît mai mult cresc posibilitățile pentru progresul rapid al societății.**

Schimbările profunde, calitative, realizate în ultimii ani în formele de organizare, metodele de activitate și conducere propriu-zise diferitelor sectoare ale vieții sociale urmăresc în ultimă instanță crearea structurilor și climatului social-politic menite să asigure cea mai largă participare a maselor la rezolvarea treburilor obștești. Astfel, dreptul inalienabil al poporului de a fi singur stăpîn pe destinele sale își găsește expresie materializată **în mijloacele efective de a guverna statul, de a decide asupra tuturor problemelor fundamentale ale vieții sociale.**

În orice domeniu se manifestă, **înțelegerea corelației indisolubile dintre democrație și responsabilitate socială,** în sensul participării nemijlocite a cetățenilor la conducerea statului, se afirmă ca o forță propulsoare a noului, a tot ce e înaintat și progresist.

Perioada marcată de Congresele IX, X și XI ale partidului se înscrie **ca perioada cea mai fertilă în dezvoltarea atît a democrației reprezentative, cît și a celei directe.** Adevărata valoare, de conținut, a oricărei democrații constă în gradul de participare la adoptarea deciziilor pe care îl asigură oamenilor muncii. În România socialistă, dialogul permanent cu poporul — vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în toate județele țării, dezbaterea publică a principalelor proiecte de legi — a devenit princi-

Aspect de la Congresul consiliilor oamenilor muncii — forumul suprem de conducere al clasei muncitoare.

pala metodă de conducere în stat, iar poporul — coautor efectiv al politicii partidului.

Pornind de la principiul că lărgirea continuă a democrației este o parte integrantă esențială și o necesitate obiectivă a dezvoltării societății socialiste, o manifestare grăitoare a superiorității acesteia, partidul ține seama de faptul că deținerea de către popor a puterii politice și economice nu constituie un „punct terminus", ci doar **începutul procesului continuu, neîntrerupt, de făurire a unei democrații reale, de stimulare a aportului maselor celor mai largi la activitatea de conducere.**

Iată de ce partidul a acționat cu neabătută consecvență — din inițiativa și sub impulsul tovarășului Nicolae Ceaușescu — pentru instituționalizarea unui vast ansamblu de măsuri adecvat să asigure contribuția efectivă și permanentă, în forme multiple, a milioane și milioane de cetățeni la rezolvarea treburilor obștești.

În perioada care a trecut de la Congresul al XI-lea au fost adoptate un șir de măsuri privind creșterea rolului și îmbunătățirea activității consiliilor oamenilor muncii, ca organe ale autoconducerii muncitorești :

- a crescut numărul membrilor consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi de la 9—25 la 15—35, precum și al reprezentanților oamenilor muncii în cadrul acestora de la 3—11, la 7—17 ;

Muncitorii au cuvîntul, decid, conduc, acționează. Aspect de la adunarea generală a oamenilor muncii dintr-o mare întreprindere.

● **circa 75 la sută** din numărul reprezentanților oamenilor muncii sînt muncitori și maiștri care **lucrează nemijlocit în producție**;

● președintele consiliului oamenilor muncii este secretarul organizației de partid din întreprindere, prin aceasta urmărindu-se creșterea rolului conducător al organizației în soluționarea problemelor complexe cu care se confruntă fiecare unitate economică. Consiliul mai are: un prim-vicepreședinte — directorul întreprinderii; doi vicepreședinți — președintele comitetului sindicatului și un reprezentant al oamenilor muncii, muncitor care lucrează nemijlocit în producție — membri ai consiliului;

● pentru conducerea activității curente, consiliul oamenilor muncii alege un birou executiv, numărul membrilor căruia a crescut de la 3—7 la 5—11. Președintele biroului executiv este directorul unității respective; la ședințele biroului executiv participă, de regulă, secretarul comitetului de partid.

Orientarea preconizată de Congresul al XI-lea spre adîncirea democrației socialiste s-a aflat la baza măsurilor adoptate în ultimii ani de creare a unor noi organisme la scară națională, menite să asigure cadrul organizatoric tot mai adecvat pentru participarea activă a maselor, a reprezentanților lor la conducerea societății.

Astfel, au avut loc și au fost instituționalizate, ca organisme ce se vor întruni periodic spre a dezbate și a lua decizii în problemele majore ale activității în domeniul respectiv de activitate:

● **Congresul consiliilor populare județene;**

● **Congresul educației politice și al culturii socialiste;**

● **Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi;**

● **Congresul consiliilor oamenilor muncii;**

● **Constătuirea pe țară a unităților de control al oamenilor muncii.**

Totodată, au fost create organisme noi, cu caracter permanent, investite cu largi atribuții:

● **Camera legislativă a consiliilor populare;**

● **Consiliul Național al Agriculturii;**

● **Consiliul Național al Oamenilor Muncii.**

O puternică afirmare a procesului de continuă dezvoltare a democrației noastre socialiste, a participării tot mai active a celor mai largi mase populare la conducerea societății, *la exercitarea prerogativelor inalienabile ale poporului, ca deținător al puterii de stat, stăpîn deplin al destinelor sale, au prilejuit alegerile de la 20 noiembrie a.c.*

În timpul CAMPANIEI ELECTORALE, **peste 6 milioane de cetățeni au participat la întîlnirile dintre candidați și alegători,** purtînd ample dezbateri și făcînd nenumărate propuneri privind dezvoltarea și buna gospodărire a localităților.

LA ALEGERILE DE DEPUTAȚI ÎN CONSILIILE POPULARE

● s-au prezentat în fața urnelor aproape 16 milioane de cetățeni — **99,98 la sută din numărul alegătorilor** ;

● și-au dat votul pentru candidații Frontului Unității Socialiste **peste 98 la sută dintre alegători** ;

● întrucît în 85 la sută din circumscripțiile electorale au fost propuși cîte doi candidați, din numărul total de 107 239 candidați au fost aleși 56 855 deputați.

COMPONENȚA NOILOR CONSILII POPULARE reflectă deosebit de pregnant democratismul autentic al societății noastre :

● **peste jumătate** din numărul deputaților aleși în consiliile populare municipale și orășenești sînt proveniți din rîndurile clasei muncitoare ;

● circa **două treimi** din numărul deputaților aleși în consiliile populare comunale sînt țărani ;

● **peste 70 la sută din totalul deputaților** lucrează nemijlocit în producție ;

● naționalitatea deputaților oglindește fidel structura națională a populației pe ansamblul țării : 90,09 la sută din deputați sînt români, 7,38 la sută sînt maghiari, 1,57 la sută sînt germani, 0,96 la sută aparțin altor naționalități ;

● aproape 35 la sută din numărul deputaților sînt femei ;

● peste 28 la sută din numărul deputaților au vîrsta pînă la 35 de ani, peste 50 la sută pînă la 50 de ani, iar aproape 21 la sută peste 50 de ani ;

● peste 75 la sută dintre deputați sînt membri ai Partidului Comunist Român, iar aproape un sfert nu sînt membri de partid.

Dispunem azi de un larg sistem de forme și modali-

Fructuos dialog de lucru, în cadrul campaniei electorale pentru alegerile de la 20 noiembrie, între candidați și alegători — ale căror propuneri au contribuit la îmbogățirea programelor concrete de activitate ale consiliilor populare

tăți care asigură cadrul organizatoric propice participării maselor celor mai largi la conducerea nemijlocită a vieții economice și sociale. Aceasta înseamnă că oamenii muncii înșiși dezbat, în forme legiferate, problemele de care depinde bunul mers al activității într-un sector sau altul, adoptă ei înșiși decizii asupra rezolvării lor, pun umărul la aplicarea acestora și controlează modul cum sînt traduse în viață.

Prin faptul că masele populare sînt în măsură să conducă treburile țării așa cum doresc și cum le dictează interesele, să fructifice în folosul propriu roadele muncii lor, întreaga avuție socială, își găsește întruchiparea reală, efectivă în viața politică a republicii noastre conceptul de democrație în sensul de **guvernare a poporului, pentru popor, de către popor.** Această participare directă la făurirea propriului său destin asigură consecventa aplicare, în toată plenitudinea, a principiului suveranității poporului.

Fiecare cetățean are înalta îndatorire patriotică de a-și aduce propria contribuție la soluționarea treburilor obștești, în scopul înfloririi republicii. Este vorba însă nu numai de **un imperativ al patriotismului militant,** de un **criteriu fundamental de apreciere a nivelului conștiinței socialiste.** Este vorba, deopotrivă, de **interesele generale** ale societății și de **interesul real, esențial, al tuturor cetățenilor.** Cel care nu vrea să aibă „bătaie de cap", să nu-și „complice viața" prin participarea la una sau alta din acțiunile obștești ajunge să nu-și satisfacă nici măcar interesele sale proprii, privite printr-o optică îngustă, consumatoristă.

Numai pe măsură ce toți cetățenii „vor pune umărul", vor consacra conștient o parte a timpului liber treburilor obștești va crește ritmul progresului în toate domeniile. Numai în acest fel va spori avuția națională, problemele complexe ale făuririi noii orînduiri vor fi mai bine soluționate, greutățile vor putea fi mai lesne înlăturate cu puteri unite, se va ridica mai grabnic nivelul de trai și de civilizație al fiecăruia și al tuturor.

Desigur, a participa la conducerea societății nu se limitează la a lua cuvîntul în ședințe, a enunța observații, sugestii, angajamente sau critici. Este vorba de mult mai mult, și anume de **o implicare directă la acțiune,** la **transformarea deciziilor în fapte,** de adoptare a unei **atitudini înaintate în muncă și în viața socială,** de maturitate politică și exigență principială, de **sentimentul răspunderii** pentru tot ce se petrece în jur, de **străduință neobosită pentru ca aportul propriu să crească necontenit.**

Aceasta privește deopotrivă prezentul și viitorul.

Trăsătura definitorie a evoluției întregii noastre vieți sociale și de stat constă în adîncirea permanentă a democrației socialiste, ca proces cu caracter continuu. Relevînd dinamismul și perspectivele evoluției, documentele Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1977 definesc căile lărgirii ei în viitor, pornind de la premisa că o operă de asemenea amploare și complexitate ca făurirea socialismului multilateral dezvoltat și înaintarea României spre comunism presupune, ca **premisă fundamentală,** stimularea aportului de energie, inițiativă și creație a maselor, participarea întregului popor la rezolvarea treburilor obștești, iar aceasta se poate asigura numai printr-o viguroasă impulsionare a tuturor resorturilor mecanismului de funcționare a societății noastre.

Paralel cu precizarea unui vast complex de măsuri concrete pe linia folosirii și perfecționării cadrului organizatoric menit să asigure cele mai prielnice condiții participării întregului popor la conducerea vieții economico-sociale, Programul partidului prefigurează într-o largă perspectivă căile de realizare a celei mai avansate forme a democrației — comunismul.

Ansamblul acestor orientări — contribuție substanțială a P.C.R. la îmbogățirea tezaurului teoriei și practicii revoluționare mondiale — constituie o concretizare elocventă a concepției partidului nostru privind legătura indisolubilă dintre socialism și democrație. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază :

„Pornim neabătut de la principiul marxist-leninist că dezvoltarea democrației socialiste, făurirea conștientă de către popor a propriei sale istorii constituie o necesitate obiectivă a edificării noii orînduiri. Numai împreună cu întregul popor vom asigura victoria societății socialiste multilateral dezvoltate și a comunismului pe pămîntul României".

Viața, întreaga evoluție a societății ilustrează **interdependența organică dintre dezvoltarea democrației**, pe de o parte, **și întărirea responsabilității sociale, ridicarea continuă a nivelului de conștiință, perfecționarea pregătirii multilaterale a maselor**, pe de altă parte. Numai democrația socialistă poate asigura formarea omului nou, garantarea unor drepturi și libertăți reale ; după cum numai creșterea răspunderii sociale a fiecăruia, efortul constant pentru îmbunătățirea pregătirii profesionale, ideologice, culturale dau posibilitate cetățenilor să aducă efectiv o contribuție substanțială, competentă la rezolvarea treburilor obștești, la desfășurarea procesului de continuă dezvoltare a democrației socialiste, la întărirea republicii.

Iată un obiectiv fundamental al muncii politico-educative a organizațiilor de partid, ca și a organizațiilor de masă. Așa cum în producție eficiența practică este verificată de modul de îndeplinire a indicatorilor de plan, tot astfel în domeniul activității politico-educative de masă eficiența își găsește concretizare în asimilarea organică a convingerilor comuniste, în gradul de participare a maselor la soluționarea treburilor obștești, în permanența și competența acestei participări. Cu cît fiecare cetățean va deveni conștient de faptul că, slujind interesele generale ale societății, slujește propriile sale interese, cu atît va crește aportul său activ la conducerea statului. Iar adîncirea pe această cale a democrației socialiste constituie una din căile fundamentale de înfăptuire a politicii partidului, consacrate dezvoltării multilaterale a României socialiste.

Strîns uniți sub stindardul Partidului Comunist Român, acționăm cu elan și hărnicie pentru a accelera ritmul progresului în toate domeniile vieții economice și sociale. La temelia convingerii nestrămutate în succesul măreței cauze a înfloririi patriei socialiste se află baza tehnico-materială pe care ne sprijinim, succesele dobîndite, justețea confirmată de viață a politicii partidului, abnegația și energia cu care este înfăptuită de toți fiii țării, realismul hotărîrilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1977, unitatea și coeziunea întregii națiuni sub steagul comuniștilor, măiestria cu care partidul își îndeplinește rolul de forță conducătoare a societății noastre socialiste.

Tudor OLARU

De 30 de ani

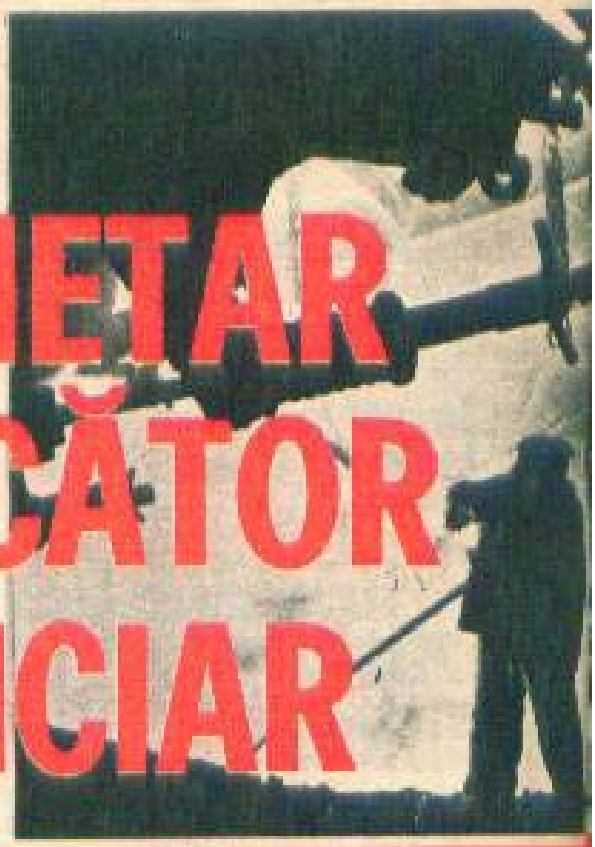

PROPRIETAR PRODUCĂTOR BENEFICIAR

OMUL ÎȘI FĂUREȘTE

Am învățat să spunem : **a clădi** înseamnă **a participa.** A pune forța brațelor și puterea minții în slujba efortului constructiv. Și mai înseamnă **a ști, a vrea** și a putea să învingi greutățile și obstacolele. **A crede în victorie,** a crede în drumul ales sub călăuza Partidului Comunist Român. Și cu fiecare an acest uriaș efort constructiv, la care participă fiecare, întregul popor, se consumă pentru fiecare, pentru întregul popor.

Privim în urmă, de la înălțimea celor treizeci de trepte urcate de **Republica oamenilor,** de către oamenii Republicii Socialiste România. Privim în urmă cu maturitatea, autoexigența lucidă și responsabilă a unui popor **PROPRIETAR** pe fabricile, uzinele și ogoarele țării, **PRODUCĂTOR** și **BENEFICIAR** nemijlocit al roadelor muncii sale, stăpîn pe țara care, de la un an la altul, își ia mai multă și mai autentică forță pentru zborul său către viitor. Ne evaluăm împlinirile și neîmplinirile cu ambiția pe care ne-a insuflat-o tuturor obiectivul

PROPRIA BUNĂSTARE

fără precedent, înscris la loc de cinste, în Programul Partidului Comunist Român : în următorii ani, **România să ajungă şi să se situeze la nivelul ţărilor avansate din punct de vedere economic.** Privim în urmă la drumul străbătut doar pentru a afla mai exact măsura drumului pe care-l avem de parcurs. Cît am crescut, ce moştenire lăsăm patriei şi urmaşilor noştri ? Cum **am transformat clipa în durată**, cît de dreaptă şi de puternică este mărturia faptelor pentru nestinsa dragoste faţă de patria noastră — **Republica Socialistă România** — aflată acum la cea de-a 30-a aniversare.

Cei 30 de ani ai Republicii au fost şi sînt tot atîtea trepte ale României spre viitor. Un urcuş — cu greutăţile şi bucuriile sale — la care ne simţim cu toţii părtaşi, fiecare dintre noi, indiferent de naţionalitate, cetăţeni ai aceleiaşi patrii căreia Eminescu îi ura : **„La trecutu-ţi mare, mare viitor !"**. Viitor pe care ni-l cucerim prin fiecare treaptă urcată spre comunism.

INVESTIȚIILE — forța propulsoare a progresului

„Pentru a făuri un destin luminos poporului nostru, pentru a întări independența țării, pentru a construi cu succes societatea socialistă multilateral dezvoltată și comunismul trebuie să asigurăm mijloacele necesare creșterii în ritm înalt a forțelor de producție, înflorirea întregii economii socialiste, sporirea avuției noastre naționale. Să nu uităm nici un moment că nici o societate, nici un popor nu poate consuma mai mult decît produce. Viitorul țării depinde nu de ceea ce se consumă la un moment dat, ci, în primul rînd, de mijloacele materiale destinate creșterii continue a bogăției naționale".

NICOLAE CEAUȘESCU

O clipă de istorie...

Iată, mai intîi, cîteva spicuiri din „Enciclopedia României", apărută în 1939: „Noi nici nu am dispus de capitaluri, nici nu ne-am străduit a încuraja cîndva, pe bază de politică de stat, formarea capitalului românesc... Cu bugete de 40 miliarde lei, din care nici zece la sută nu se folosesc în investiții producătoare de sporuri de venituri, ar trece încă multe zeci de ani pînă să ne închepăm economiceşte".

Consecințele unei asemenea „politici" de investiții? Sînt evidențiate chiar în cadrul aceleiași lucrări: „Randamentul agricol la hectar foarte redus; căi de comunicație insuficiente și în stare foarte rea; tot exportul nostru se face cu vapoare străine; comerțul și industria sînt, în mare parte, în alte mîini decît românești".

...ȘI REALITĂȚILE DE AZI

Măreţele realizări din anii Republicii sînt nemijlocit legate de aplicarea neabătută de către partidul nostru a politicii de industrializare a țării, de dezvoltare a forțelor de producție și, în esență, de politica generală de investiții, de alocare în acest scop a unei părți însemnate din venitul național, din avuția produsă de popor. Justețea și eficiența acestei orientări, care a fost deosebit de evidentă în răstimpul marcat de Congresele al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului, sînt demonstrate de însăși **corelația** existentă în diferite perioade între **mărimea părții din venitul național destinată dezvoltării și creșterea fondului de consum:**

Perioada	Fond de dezvoltare — în procente —	Ritmul mediu anual de creştere a fondului de consum — în procente —
1954—1960	17—18	4,5
1961—1965	25	5,3
1966—1970	29—30	7
1971—1975	34	7,5

• În condiţiile alocării unei treimi din venitul naţional pentru fondul de dezvoltare, **în ultimii 10 ani venitul naţional a crescut DE CIRCA 2,5 ORI.** Pe această bază trainică, **venitul naţional pe un locuitor** a sporit de la **CIRCA 7 670 LEI în anul 1965** la **PESTE 17 000 LEI în anul 1975** şi va ajunge la **PESTE 27 000 LEI în anul 1980.**

La stabilirea acestor cote tot mai înalte ale fondului de dezvoltare, partidul nostru a avut şi are în vedere că **pentru România** — ţară socialistă, în curs de dezvoltare — **înfăptuirea unor programe tot mai ample de investiţii a constituit şi constituie un imperativ vital,** singura cale în măsură să asigure lichidarea rămînerii în urmă moştenită de la capitalism, depăşirea decalajelor şi ridicarea ţării, într-un răstimp istoric scurt, în rîndul statelor avansate economic, atît în ce priveşte cuantumul producţiei, cît şi nivelul de trai.

INVESTIŢII TOTALE ÎN ECONOMIE — miliarde lei —

1961—1965	1966—1970	1971—1975	1976—1980
199,7	330,8	549	peste 1000

• **În totalitatea fondurilor fixe** industriale existente astăzi, **PESTE 82 LA SUTĂ au fost date în funcţiune ÎN PERIOADA ULTIMILOR 11 ANI,** iar **CIRCA 60 LA SUTĂ ÎN PERIOADA ULTIMILOR 6 ANI,** ceea ce evidenţiază pregnant roadele politicii de investiţii, **caracterul modern al bazei tehnico-materiale** create în ultimele două cincinale;

• Actualul plan cincinal prevede un volum de investiţii **aproape tot atît de mare CÎT ÎN CELE TREI CINCINALE ANTERIOARE LUATE LA UN LOC;**

• Alături de cele peste 3 300 de capacităţi şi obiective industriale puse în funcţiune în perioada 1966—1975, **în actualul cincinal vor fi date în exploatare alte 2 400 NOI CAPACITĂŢI INDUSTRIALE** ce vor asigura o producţie de **300 MILIARDE LEI;**

• **Realizarea cu numai O LUNĂ MAI DEVREME** a obiectivelor prevăzute în cincinal **asigură,** în perioada 1978—1980, **o producţie industrială suplimentară de cel puţin 15 MILIARDE LEI;**

• Potrivit hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului, **ramurile de bază ale industriei,** definitorii pentru profilul unei economii moderne — energetica, metalurgia, industria construcţiilor de maşini şi chimia — vor primi împreună, în acest cincinal, **CIRCA 70 LA SUTĂ** din totalul investiţiilor industriale.

INDUSTRIA — avanpostul dezvoltării

„Viața a demonstrat pe deplin justețea liniei generale marxist-leniniste a partidului nostru de industrializare socialistă — factorul determinant al lichidării înapoierii economice, dezvoltării susținute a întregii economii, creșterii nivelului de trai al poporului, întăririi independenței și suveranității naționale, al înaintării sigure pe drumul progresului și civilizației. Crearea unei industrii puternice este factorul hotărîtor al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Industria își va întări necontenit poziția conducătoare în economie, sporindu-și ponderea în crearea venitului național, în realizarea reproducției lărgite și satisfacerea nevoilor de consum ale populației, în dezvoltarea schimburilor economice externe".

DIN PROGRAMUL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

O clipă de istorie...

„Enciclopedia României", apărută în anul 1939, consemna: „Astăzi, gradul înapoierii noastre îl dă consumul de energie electrică de numai 200—240 kWh pe locuitor într-un an în marile orașe (despre restul țării, ce să mai vorbim — n.r.) față de consumul de 300, 600, 1 000 și mai mult din alte țări europene". La rîndul lor, statisticile burgheze arată că în perioada 1934—1938 (perioada cea mai fertilă între cele două războaie mondiale) ritmul mediu anual de creștere a producției industriale a fost abia de 4 la sută. Teoreticienii partidelor istorice apreciau că „despre industrie în România nu poate fi vorba, fiindcă lipsesc posibilitățile de-a o avea și apoi n-ar avea nici un sens în sistemul nostru de nevoi... și al intereselor de viitor".

...ȘI REALITĂȚILE DE AZI

Cum arată chipul României socialiste de astăzi? Dintr-o țară cu un pronunțat caracter agrar, cu o industrie slab dezvoltată și o agricultură înapoiată, **România a devenit, în anii care au trecut de la proclamarea Republicii, o țară industrial-agrară, cu o industrie puternică, în plină dezvoltare.** Sub conducerea partidului comunist, înfăptuind consecvent politica partidului nostru de industrializare socialistă a țării, stăpîn al propriului destin, poporul a clădit o industrie modernă și eficientă, pe baza aplicării largi a cuceririlor revoluției științifice și tehnice contemporane.

DINAMICA PRODUCȚIEI GLOBALE INDUSTRIALE
(în procente)

100	649	2 100	3 600
1950	1965	1975	1980

● Astăzi, producția industrială a țării este de **38 DE ORI MAI MARE DECÎT ÎN ANUL 1938**, ceea ce înseamnă că producția acelui an se realizează în **numai 10 zile în 1977**;

● **RITMUL MEDIU ANUAL** de creștere a producției industriale a fost, în perioada 1950—1975, de circa **13 LA SUTĂ**; în actualul cincinal este prevăzut un ritm de 10,2—11,2 la sută, România situîndu-se printre țările cu cele mai înalte ritmuri de creștere a producției industriale;

● **PESTE PREVEDERILE DIN DIRECTIVELE CONGRESULUI AL XI-LEA.** În primii doi ani din acest cincinal, ritmul mediu de creștere a producției industriale a fost de circa **11,5 LA SUTĂ**, față de **9—10** la sută, cît s-a prevăzut în Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R.;

● **CEA MAI FERTILĂ PERIOADĂ PENTRU FĂURIREA UNEI INDUSTRII MODERNE**, aptă să valorifice superior resursele de materii prime și munca socială, se distinge, în mod deosebit, **după Congresele al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale P.C.R.**, cînd, pe baza analizei științifice, marxist-leniniste a posibilităților reale și necesităților de dezvoltare ale țării noastre, a tendințelor progresului industrial pe plan mondial, **a fost elaborată o concepție strategică unitară, de largă perspectivă privind industrializarea României**;

● **O ȚARĂ A CONSTRUCTORILOR DE MAȘINI ȘI CHIMIȘTILOR** — așa se conturează, tot mai clar, profilul industrial al României! Dacă în anul **1948** industria chimică și aceea a construcțiilor de mașini — ramuri de avangardă ale progresului tehnic — realizau **13,7 la sută** din totalul producției industriale, în **1975** ele dădeau circa **44 la sută**, urmînd ca **LA SFÎRȘITUL ACTUALULUI CINCINAL** ponderea celor două ramuri să ajungă la aproape **58 LA SUTĂ**;

● **SPRE RAMURI DE VÎRF ALE PROGRESULUI TEHNIC.** Ponderea **subramurilor de vîrf ale industriei constructoare de mașini**, în totalul producției acestei ramuri, în procente:

Anul	Mecanica fină și optica	Mașini-unelte	Electronica și electrotehnica
1965	0,9	0,9	13,5
1975	1,4	1,7	18,9
1980	2,6	3,0	20

CREAȚII ALE CINCINALULUI REVOLUȚIEI TEHNICO — ȘTIINȚIFICE

LAMINORUL DE BENZI LA CALD

de la Întreprinderea de prelucrare a aluminiului Slatina. De concepție și construcție românească, laminorul a intrat între marile valori ale industriei noastre — un certificat de înaltă competență pentru proiectanți și constructori.

TRACTORUL ARTICULAT FORESTIER TAF-650

realizat la Întreprinderea de utilaje și piese de schimb din Reghin este un tractor multifuncțional, cu tracțiune mecanică pe toate roțile, capabil să se deplaseze ușor și să execute operații dintre cele mai complexe pe terenurile accidentate din exploatările forestiere. Înscris în rîndul produselor românești de înaltă tehnicitate, în anul 1977, la Tîrgul internațional de la Zagreb, TAF-650 a fost distins cu medalia de aur.

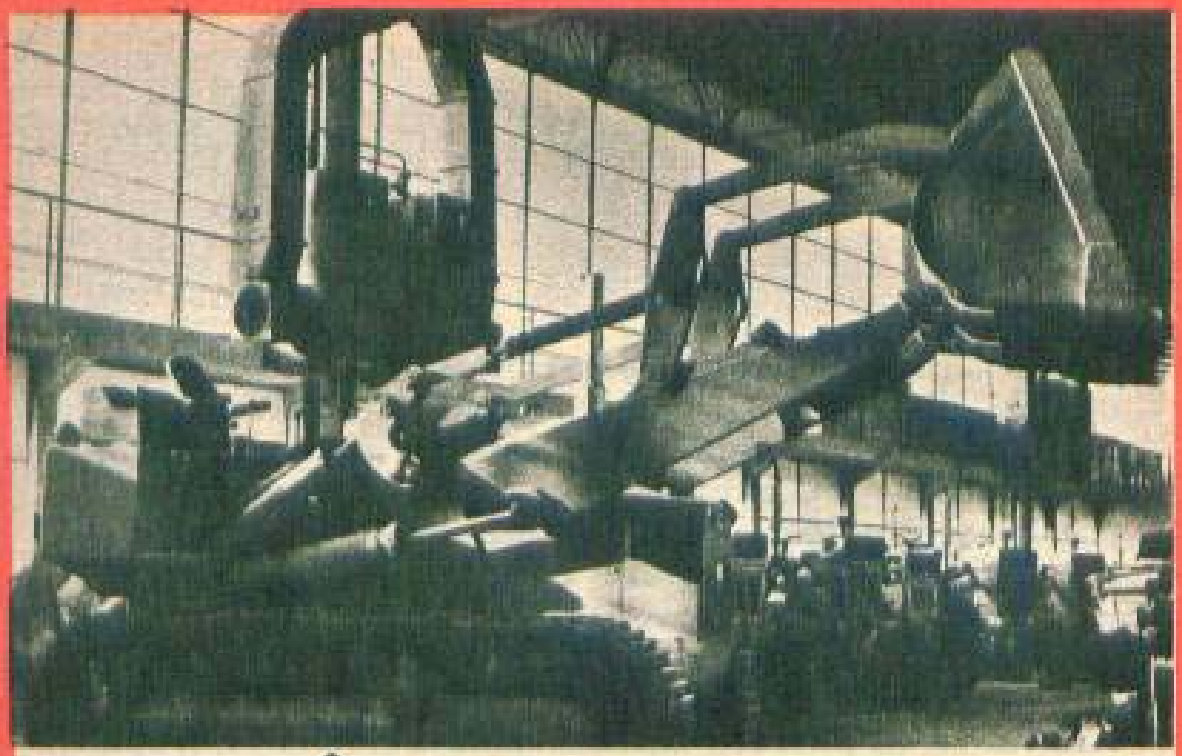

TRACTORUL S 1800 IF

este conceput la Institutul de cercetări şi proiectări autocamioane şi tractoare din Braşov (I.C.P.A.T.) şi realizat de cunoscuta întreprindere de tractoare Braşov. Noul tip este dotat cu un motor de 180 C.P. şi are un încărcător frontal cu o capacitate de 9 500 kg.

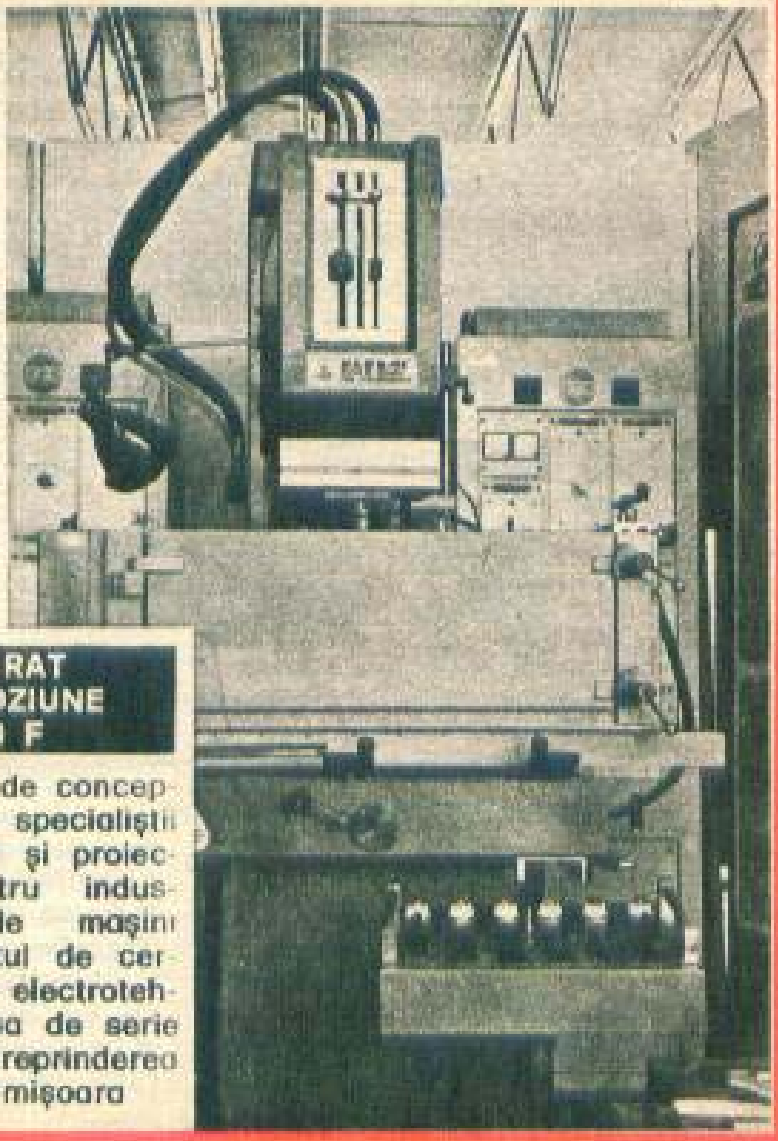

MAŞINA DE PRELUCRAT PRIN ELECTROEROZIUNE ELER-01-GEP 50 F

este realizată pe bază de concepţie proprie, de către specialiştii Institutului de cercetări şi proiectări tehnologice pentru industria construcţiilor de maşini (I.C.P.T.C.M.) şi Institutul de cercetări pentru industria electrotehnică (I.C.P.E.). Fabricaţia de serie se realizează la întreprinderea „Electrotimiş" din Timişoara

AGRICULTURA — pe calea modernizării, a dezvoltării intensive

„În cadrul dezvoltării generale a economiei țării, o atenție deosebită acordăm agriculturii, ca ramură de bază a economiei noastre naționale, asigurării tuturor condițiilor pentru obținerea unor producții tot mai mari, corespunzător cerințelor actuale și de perspectivă ale societății noastre. Congresul al XI-lea a trasat sarcini de importanță națională, avînd drept scop realizarea unei agriculturi moderne, de înaltă productivitate, menită să asigure din plin satisfacerea cerințelor de consum, aprovizionarea cu produse agroalimentare a întregului nostru popor".

NICOLAE CEAUȘESCU

O clipă de istorie...

Despre starea exasperantă în care trăiau milioane și milioane de țărani în România burghezo-moșierească, un ziar al timpului („Dreptatea" din 29 iulie 1935) oferă o imagine deosebit de sugestivă: „Sînt sate în care pîinea e o raritate, copiii nu o văd decît la sărbători mari. Și atunci să ne mirăm că sînt sfrijiți? Țăranul n-are în sat spițerie, n-are în apropiere un spital, n-are doctori, n-are nimic..." Cît privește dotarea tehnică a agriculturii, în „Enciclopedia României" din anul 1939 se menționa: „...36,94% din gospodării nu dispun de nici o vită trăgătoare. Frecvența gospodăriilor fără vite trăgătoare este și mai ridicată pentru exploatările mici: 65,2%. Cel puțin o treime din gospodăriile țărănești nu dispun nici cel puțin de un plug, unealta de bază a lucrărilor agricole". Acesta era satul „pitoresc", „viața patriarhală și fericită" a țărănimii din trecut...

...ȘI REALITĂȚILE DE AZI

Istorica hotărîre a Plenarei C.C. al partidului nostru din 3—5 martie 1949 a trasat sarcina organizării pe baze socialiste a agriculturii, ca singura cale pentru **rezolvarea justă a problemei agrare în România**, pentru **ridicarea economico-socială a satului românesc**, satisfacerea, în condițiile noi, a cerințelor economiei naționale, creșterea nivelului de trai al întregului popor. În anul 1962 a fost încheiată cooperativizarea agriculturii. Viața a confirmat și confirmă din plin justețea politicii partidului nostru. **Transformarea socialistă a satului s-a desfășurat în condițiile creșterii, an de an, a producției agricole** și îmbunătățirii continue a condițiilor de muncă și viață ale țărănimii.

PRODUCȚIA GLOBALĂ AGRICOLĂ
(în procente)

100	193	289	374–427
1950	1965	1975	1980

Succesele remarcabile obținute în dezvoltarea producției agricole în anii construcției socialiste, dar mai cu seamă după cooperativizare, demonstrează elocvent **superioritatea agriculturii socialiste**, faptul că țărănimea noastră este în stare să gospodărească incontestabil mai bine, **cu rezultate mult mai bune** averea și pământul decît l-a gospodărit în trecut moșierimea:

PRODUCȚIA AGRICOLĂ LA PRINCIPALELE PRODUSE

	1950	1962	1976
cereale (mii tone)	5 149	9 677	19 791
sfeclă de zahăr (mii tone)	582	2 006	6 911
legume de cîmp (mii tone)	1 126	1 454	3 472
bovine (mii capete)	4 502	4 566	6 351
porcine (mii capete)	2 197	4 518	10 193
ovine (mii capete)	10 720	12 718	14 775
păsări — total (mii capete)	17 610	34 150	91 503

● Comparativ cu anul 1950, primul an după începerea procesului de cooperativizare, în prezent **producția globală agricolă este de peste 3 ORI MAI MARE;**

● **Ritmul mediu anual** de creștere a producției globale agricole, de **4,3 LA SUTĂ**, înregistrat în perioada 1951—1975, este **unul dintre cele mai înalte ritmuri de sporire a producției agricole din lume** — un ritm pe care unele țări nu-l înregistrează curent nici în domeniul industriei;

● **După Congresul al IX-lea al P.C.R.** s-a înregistrat o adevărată cotitură în direcția modernizării agriculturii;

● În actualul cincinal, producția globală agricolă (media anuală) urmează să sporească cu **28—44 LA SUTĂ** față de producția medie anuală din perioada 1971—1975;

● **Investițiile alocate agriculturii în actualul cincinal se ridică la PESTE 120 MILIARDE LEI;**

● **Pentru dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale :**

	1950	1962	1976
Numărul tractoarelor fizice	13 700	57 500	128 000
Îngrășăminte chimice livrate — mii tone substanță activă	6	137	1 144
Suprafața amenajată pentru irigații (ha)	42 500	191 000	1 729 000

EFICIENȚA ÎNALTĂ — temelia dinamismului economic și social

„Ne preocupăm temeinic de problema eficienței economice, de reducerea cheltuielilor materiale și a celor de producție. Fără o reducere a cheltuielilor de producție, a cheltuielilor materiale, fără introducerea unui spirit temeinic de bună gospodărire, de reducere a consumurilor și fără a spori în mod serios, pe această bază, eficiența activității economice nu vom putea asigura creșterea venitului național, atît în scopul dezvoltării, cît și pentru ridicarea nivelului general de viață al poporului".

NICOLAE CEAUȘESCU

O clipă de istorie...

Despre eficiența producției în economia României antebelice aceeași enciclopedie amintește : „După calculul nostru, în schimbul internațional România vinde produsul muncii a zece muncitori agricoli contra produsului muncii unui singur lucrător industrial din Occident. Nu există nici o corelație între rentabilitatea privată și productivitate, astfel că realizarea interesului optim pentru capitalist (obținerea unor profituri cît mai mari — n.r.) nu coincide și cu interesul optim național reprezentat prin productivitate". La rîndul său, ziarul „Dimineața" din 21 mai 1930 relevă că în loc să satisfacă „dreptele reclamațiuni ale slujbașilor în mizerie", statul „realizează economii de miliarde din lefurile lor".

...ȘI REALITĂȚILE DE AZI

În opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate — simultan cu creșterile cantitative — partidul nostru a pus și pune un accent deosebit pe realizarea unei economii robuste, moderne și eficiente, pe baza aplicării largi a celor mai avansate cuceriri ale revoluției tehnico-științifice contemporane. Se au în vedere **sporirea mai accentuată a venitului național, creșterea contribuției industriei la crearea acestuia, ridicarea necontenită a productivității muncii, valorificarea superioară a resurselor materiale ale țării.** Dar iată cum au evoluat și vor evolua în continuare unii dintre indicatorii care definesc eficiența procesului de industrializare, de dezvoltare economică a României socialiste în anii Republicii:

AGRICULTURA — pe calea modernizării, a dezvoltării intensive

„În cadrul dezvoltării generale a economiei țării, o atenție deosebită acordăm agriculturii, ca ramură de bază a economiei noastre naționale, asigurării tuturor condițiilor pentru obținerea unor producții tot mai mari, corespunzător cerințelor actuale și de perspectivă ale societății noastre. Congresul al XI-lea a trasat sarcini de importanță națională, având drept scop realizarea unei agriculturi moderne, de înaltă productivitate, menită să asigure din plin satisfacerea cerințelor de consum, aprovizionarea cu produse agroalimentare a întregului nostru popor".

NICOLAE CEAUȘESCU

O clipă de istorie...

Despre starea exasperantă în care trăiau milioane și milioane de țărani în România burghezo-moșierească, un ziar al timpului („Dreptatea" din 29 iulie 1935) oferă o imagine deosebit de sugestivă: „Sînt sate în care pîinea e o raritate, copiii nu o văd decît la sărbători mari. Și atunci să ne mirăm că sînt sfrijiți? Țăranul n-are în sat spițerie, n-are în apropiere un spital, n-are doctori, n-are nimic..." Cît privește dotarea tehnică a agriculturii, în „Enciclopedia României" din anul 1939 se menționa: „...36,94% din gospodării nu dispun de nici o vită trăgătoare. Frecvența gospodăriilor fără vite trăgătoare este și mai ridicată pentru exploatările mici: 65,2%. Cel puțin o treime din gospodăriile țărănești nu dispun nici cel puțin de un plug, unealta de bază a lucrărilor agricole". Acesta era satul „pitoresc", „viața patriarhală și fericită" a țărănimii din trecut...

...ȘI REALITĂȚILE DE AZI

Istorica hotărire a Plenarei C.C. al partidului nostru din 3—5 martie 1949 a trasat sarcina organizării pe baze socialiste a agriculturii, ca singura cale pentru **rezolvarea justă a problemei agrare în România**, pentru **ridicarea economico-socială a satului românesc**, satisfacerea, în condițiile noi, a cerințelor economiei naționale, creșterea nivelului de trai al întregului popor. În anul 1962 a fost încheiată cooperativizarea agriculturii. Viața a confirmat și confirmă din plin justețea politicii partidului nostru. **Transformarea socialistă a satului s-a desfășurat în condițiile creșterii, an de an, a producției agricole** și îmbunătățirii continue a condițiilor de muncă și viață ale țărănimii.

PRODUCȚIA GLOBALĂ AGRICOLĂ
(în procente)

100	193	289	374–427
1950	1965	1975	1980

Succesele remarcabile obținute în dezvoltarea producției agricole în anii construcției socialiste, dar mai cu seamă după cooperativizare, demonstrează elocvent **superioritatea agriculturii socialiste**, faptul că țărănimea noastră este în stare să gospodărească incontestabil mai bine, **cu rezultate mult mai bune** averea și pământul decît l-a gospodărit în trecut moșierimea:

PRODUCȚIA AGRICOLĂ LA PRINCIPALELE PRODUSE

	1950	1962	1976
cereale (mii tone)	5 149	9 677	19 791
sfeclă de zahăr (mii tone)	582	2 006	6 911
legume de cîmp (mii tone)	1 126	1 454	3 472
bovine (mii capete)	4 502	4 566	6 351
porcine (mii capete)	2 197	4 518	10 193
ovine (mii capete)	10 720	12 718	14 775
păsări — total (mii capete)	17 610	34 150	91 503

• Comparativ cu anul 1950, primul an după începerea procesului de cooperativizare, în prezent **producția globală agricolă este de peste 3 ORI MAI MARE;**

• **Ritmul mediu anual** de creștere a producției globale agricole, de **4,3 LA SUTĂ**, înregistrat în perioada 1951—1975, este **unul dintre cele mai înalte ritmuri de sporire a producției agricole din lume** — un ritm pe care unele țări nu-l înregistrează curent nici în domeniul industriei;

• **După Congresul al IX-lea al P.C.R.** s-a înregistrat o adevărată cotitură în direcția modernizării agriculturii;

• În actualul cincinal, producția globală agricolă (media anuală) urmează să sporească cu **28—44 LA SUTĂ** față de producția medie anuală din perioada 1971—1975;

• **Investițiile alocate agriculturii în actualul cincinal se ridică la PESTE 120 MILIARDE LEI;**

• **Pentru dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale:**

	1950	1962	1976
Numărul tractoarelor fizice	13 700	57 500	128 000
Îngrășăminte chimice livrate — mii tone substanță activă	6	137	1 144
Suprafața amenajată pentru irigații (ha)	42 500	191 000	1 729 000

EFICIENȚA ÎNALTĂ — temelia dinamismului economic și social

„Ne preocupăm temeinic de problema eficienței economice, de reducerea cheltuielilor materiale și a celor de producție. Fără o reducere a cheltuielilor de producție, a cheltuielilor materiale, fără introducerea unui spirit temeinic de bună gospodărire, de reducere a consumurilor și fără a spori în mod serios, pe această bază, eficiența activității economice nu vom putea asigura creșterea venitului național, atît în scopul dezvoltării, cît și pentru ridicarea nivelului general de viață al poporului".

NICOLAE CEAUȘESCU

O clipă de istorie...

Despre eficiența producției în economia României antebelice aceeași enciclopedie amintește : „După calculul nostru, în schimbul internațional România vinde produsul muncii a zece muncitori agricoli contra produsului muncii unui singur lucrător industrial din Occident. Nu există nici o corelație între rentabilitatea privată și productivitate, astfel că realizarea interesului optim pentru capitalist (obținerea unor profituri cît mai mari — n.r.) nu coincide și cu interesul optim național reprezentat prin productivitate". La rîndul său, ziarul „Dimineața" din 21 mai 1930 relevă că în loc să satisfacă „dreptele reclamațiuni ale slujbașilor în mizerie", statul „realizează economii de miliarde din lefurile lor".

...ȘI REALITĂȚILE DE AZI

În opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate — simultan cu creșterile cantitative — partidul nostru a pus și pune un accent deosebit pe realizarea unei economii robuste, moderne și eficiente, pe baza aplicării largi a celor mai avansate cuceriri ale revoluției tehnico-științifice contemporane. Se au în vedere **sporirea mai accentuată a venitului național, creșterea contribuției industriei la crearea acestuia, ridicarea necontenită a productivității muncii, valorificarea superioară a resurselor materiale ale țării.** Dar iată cum au evoluat și vor evolua în continuare unii dintre indicatorii care definesc eficiența procesului de industrializare, de dezvoltare economică a României socialiste în anii Republicii:

VENITUL NAȚIONAL
— miliarde lei —

35	146	362	580 – 610
1950	1965	1975	1980

● Comparativ cu anul 1950, **în anul 1976 venitul național a fost de circa 11 ORI MAI MARE**, urmînd ca la finele cincinalului actual acesta să fie de **PESTE 17 ORI MAI MARE;**

● **Ritmul mediu anual de creștere a venitului național** prevăzut în actualul plan cincinal este de **10—11 LA SUTĂ** — superior prevederilor din Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R., ceea ce dovedește orientarea fermă spre accentuarea caracterului intensiv al dezvoltării noastre economice;

● Dacă în **1938 ponderea industriei la crearea venitului național** era de 30,8 LA SUTĂ, în 1976 aceasta a ajuns la **56 LA SUTĂ**, iar în 1980 urmează să se ridice la **PESTE DOUĂ TREIMI.**

EFICIENȚĂ ÎNALTĂ = PRODUCTIVITATE RIDICATĂ. Indicatorul sintetic care exprimă eficiența cu care este cheltuită munca socială este productivitatea muncii. **Etalon al vredniciei și priceperii gospodărești, al investiției de pasiune și inițiativă creatoare,** productivitatea muncii reflectă, deopotrivă, nivelul dotării tehnice, gradul de organizare a producției și nivelul pregătirii profesionale.

PRODUCTIVITATEA MUNCII ÎN INDUSTRIA SOCIALISTĂ
(în procente)

100	343	666	1000 – 1020
1950	1965	1975	1980

● **CREȘTEREA CU UN SINGUR PROCENT A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII** — în industrie — echivalează cu o producție de:

1955 = 0,5 miliarde lei
1965 = 1,7 miliarde lei
1975 = 5,3 miliarde lei
1980 = PESTE 9 MILIARDE LEI

EFICIENȚĂ RIDICATĂ = SPIRIT GOSPODĂRESC. În ansamblul factorilor de creștere a eficienței activității economice, un rol deosebit îl are **reducerea cheltuielilor de producție,** și îndeosebi a celor materiale.

● **REDUCEREA NUMAI CU UN SINGUR PROCENT** a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social echivalează cu un venit național suplimentar anual de mai multe miliarde de lei, iar în 1980 de circa **14 MILIARDE LEI.**

EFICIENȚĂ ÎNALTĂ = PRODUCȚIE MODERNĂ, DE CALITATE. Calitate, calitate și iar calitate! — iată un obiectiv economic major, căruia partidul nostru îi acordă o deosebită importanță.

● Potrivit programului de asimilări elaborat pentru actualul cincinal, din cele **1 000 DE MAȘINI, INSTALAȚII, MATERIALE ȘI BUNURI DE CONSUM,** care trebuie realizate, **CIRCA 960** vor fi produse **pe bază de concepție proprie;**

● Pînă la finele cincinalului actual, **CIRCA 45 LA SUTĂ** din valoarea producției industriale o vor reprezenta **produsele noi și reproiectate.**

CALCULATORUL „INDEPENDENȚA I—100"

este conceput de Institutul de cercetări pentru tehnică de calcul și realizat de întreprinderea de calculatoare București

MAȘINA CIRCULARĂ DE EXECUTAT TRICOT,

fabricată de întreprinderea „Metalotehnica" din Tîrgu Mureș, este un produs de mare randament. În vederea sporirii vitezei de lucru și îmbunătățirii calității tricotului, a fost perfecționat sistemul de ungere a pieselor componente ; mașina este prevăzută și cu un dispozitiv automat de control și de oprire în caz de rupere a firelor.

MAȘINA DE ÎNCĂRCAT CU CUPĂ MIC-3 P

utilaj destinat mecanizării activității din abataje, este realizat de întreprinderea „Unio" din Satu Mare.

CREAȚII ALE CINCINALULUI REVOLUȚIEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE

MAȘINA ORIZONTALĂ DE ALEZAT ȘI FREZAT AFP-180-A

— prima mașină dintr-o nouă familie de mașini grele românești — este concepută de specialiști din Institutul de cercetări și proiectări pentru mașini-unelte și agregate (I.C.P.M.U.A.) din București. Asimilarea s-a realizat la întreprinderea de mașini-unelte și agregate București (I.M.U.A.B.). Noua mașină are performanțe superioare, fiind dotată cu afișaj numeric de cote, ceea ce asigură o productivitate mai mare și o precizie de execuție ridicată.

TRACTORUL ÎNCĂRCĂTOR HIDRAULIC TIH-445

creație a Institutului de cercetări și proiectări autocamioane și tractoare Brașov (I.C.P.A.T.), este în fabricație de serie la întreprinderea „7 Noiembrie" din Craiova. Apreciat pentru utilizările lui multifuncționale, TIH-445 a primit în acest an la Târgul internațional de la Brno medalia de aur.

FIECARE JUDEŢ — mereu mai înfloritor, mai puternic

„O importanţă deosebită pentru dezvoltarea construcţiei socialiste a avut reorganizarea administrativ-teritorială a ţării. A fost promovată cu fermitate politica de amplasare armonioasă a forţelor de producţie pe întreg teritoriul patriei, ceea ce a dat un nou şi puternic avînt vieţii economico-sociale din toate zonele ţării. Dezvoltarea rapidă a forţelor de producţie pe întreg teritoriul ţării, amplasarea de întreprinderi industriale în toate judeţele şi centrele importante, crearea marilor unităţi agricole impun măsuri ferme pentru buna organizare şi sistematizare teritorial-administrativă, a amplasării unităţilor economice, comerciale, de învăţămînt, sănătate şi altele în vederea dezvoltării armonioase a oraşelor şi comunelor".

DIN PROGRAMUL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

O clipă de istorie...

Se ştie că, în timp ce slaba industrie existentă înainte de eliberarea ţării era concentrată în doar cîteva perimetre restrînse, marea majoritate a teritoriului naţional era lipsită de orice fel de activităţi industriale. Două elemente sînt semnificative: 80 la sută din potenţialul industrial al ţării se afla concentrat în numai şase judeţe, iar 20 de judeţe nu dispuneau împreună decît de 6 la sută din totalul fondurilor fixe din economia naţională. Faptul că România a moştenit de la capitalism nu numai o situaţie generală de înapoiere, ci şi flagrante disproporţii în dezvoltarea diferitelor zone ale ţării a determinat grave inegalităţi în privinţa condiţiilor sociale şi nivelului de viaţă ale populaţiei.

...ŞI REALITĂŢILE DE AZI

Este meritul istoric al partidului nostru de a fi orientat cu prioritate, mai ales în ultimele cincinale, eforturile în direcţia repartizării armonioase a forţelor de producţie pe teritoriul ţării, ridicării economice a judeţelor mai puţin dezvoltate. Harta economică a ţării stă mărturie elocventă a transformărilor fundamentale intervenite în acest domeniu în cele trei decenii ale Republicii. Oamenii muncii — astăzi proprietari şi producători, beneficiari nemijlociţi ai avuţiilor pe care le produc, ai tuturor avuţiilor ţării — sînt pe deplin îndreptăţiţi să fie mîndri de ceea ce s-a realizat în aceşti ani.

NUMĂRUL JUDEȚELOR CU O PRODUCȚIE INDUSTRIALĂ DE CEL PUȚIN 10 MILIARDE LEI

4	9	21	Toate județele țării
1965	1970	1975	1980

● Corespunzător hotărîrii Congresului al XI-lea al P.C.R., în anul 1980 **în fiecare județ se va asigura realizarea unei producții industriale de CEL PUȚIN 10 MILIARDE LEI.** La finele actualului cincinal, **12 județe vor realiza o producție industrială de PESTE 25 MILIARDE LEI;**

● În cincinalul 1971—1975, față de o creștere a volumului de investiții **pe întreaga economie de 1,7 ori,** comparativ cu cincinalul precedent, județelor mai puțin dezvoltate li s-au asigurat creșteri mai substanțiale: **de 3,2 ori în Dîmbovița, de 2,9 ori în Gorj și Tulcea, de 2,1—2,5 ori în Sălaj, Vaslui, Alba, Botoșani, Bistrița-Năsăud, Satu Mare, de circa 2 ori în Covasna, Harghita, Vîlcea;**

● Pe harta țării au apărut numai în perioada 1966—1976 încă 53 **DE ORAȘE,** în timp ce populația a numeroase orașe și municipii existente a cunoscut o creștere fără precedent;

● La sfîrșitul actualului cincinal, în jumătate din județele țării **populația ocupată în industrie va depăși, numeric, pe cea ocupată în agricultură;**

● Un număr de **130 DE CENTRE COMUNALE se vor transforma în perioada 1976—1980 în orașe agroindustriale.**

Repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție, pe baza politicii de industrializare, reprezintă o verigă esențială a transformării fiecărui județ, a fiecărei localități într-un puternic centru economic, social și cultural, capabil să asigure locuitorilor condiții tot mai bune de muncă și de viață, posibilități superioare de a se bucura de binefacerile civilizației socialiste, consolidează baza economică a deplinei egalități în drepturi a tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate.

FORȚA DE MUNCĂ — bogăție de preț inepuizabilă

„O problemă hotărîtoare pentru îndeplinirea în bune condiții a întregului program de dezvoltare economico-socială a țării o constituie asigurarea și pregătirea forței de muncă. În ultimii ani, ca urmare a uriașului progres economic înregistrat în țara noastră, în structura socială au avut loc profunde schimbări și mutații cu influențe deosebit de puternice asupra utilizării și repartizării forței de muncă".

NICOLAE CEAUȘESCU

O clipă de istorie...

Fără comentarii, din „Enciclopedia României" burghezo-moșierești: „Este îndeobște cunoscut că România se caracterizează printr-o proporție foarte ridicată de populație rurală. Într-adevăr, 79,9 la sută din locuitori trăiesc în cele 15 201 sate și numai 20,1 la sută trăiesc în orașe"; „Este adevărat că procentul știutorilor de carte se prezintă încă scăzut în România, la data recensămîntului din 1930 numărul știutorilor de carte fiind de 57 la sută din numărul populației trecute de 7 ani. Femeile sînt în marea lor majoritate analfabete. Grupul cel mai oropsit din punct de vedere cultural este al agricultorilor". „România poate fi definită din punct de vedere profesional printr-o populație covîrșitoare agricolă"; „...Și în țara noastră criza economică s-a făcut simțită, culminînd în 1932 cînd s-a înregistrat cel mai ridicat număr de șomeri".

...ȘI REALITĂȚILE DE AZI

În cele trei decenii ale Republicii, înfăptuirea cu fermitate a politicii partidului de creștere și modernizare a forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale a societății, de dezvoltare echilibrată, armonioasă a tuturor județelor și zonelor țării a determinat **profunde transformări cantitative și calitative în folosirea forței de muncă, în ocuparea populației, în structura forței de muncă pe secioare de activitate.** Și, în primul rînd, se cuvine remarcată **creșterea continuă a numărului locurilor de muncă.** Este o realitate proprie economiei noastre socialiste, radical diferită de situația existentă în numeroase țări capitaliste — unde, datorită crizei economice, șomajul a atins cifre-record în ultimii ani.

Societatea noastră socialistă asigură tuturor cetățenilor țării **dreptul la muncă,** drept indisolubil legat de **obligația de a munci cinstit și conștiincios,** în folosul întregii societăți, întrucît aceasta nu permite realizarea de venituri decît ca rezultat al muncii proprii, potrivit principiului fundamental al eticii și echității socialiste — **„cine nu muncește nu mănîncă".**

NUMĂRUL PERSONALULUI MUNCITOR
— milioane —

2,1	4,3	6,3	7,3 – 7,5
1950	1965	1975	1980

• **UN LOC DE MUNCĂ GARANTAT PENTRU TOȚI MEMBRII SOCIETĂȚII.** Prin construirea de noi fabrici și uzine, prin atragerea tuturor zonelor țării în circuitul economic, prin dezvoltarea tuturor sectoarelor economico-sociale, **numărul personalului muncitor a sporit din 1950 pînă în 1975 DE 3 ORI.** În perioada 1966—1976 s-au creat **PESTE 2,2 MILIOANE NOI LOCURI DE MUNCĂ,** iar **în actualul cincinal** vor fi create **1—1,2 MILIOANE NOI LOCURI DE MUNCĂ;**

• **CRESC RÎNDURILE CLASEI MUNCITOARE** — clasă conducătoare a societății. Comparativ cu anul 1950, **în 1976 populația ocupată în industrie a sporit de PESTE 3 ORI** și de **PESTE 4,6 ORI în construcții.** Industria și construcțiile vor deține în 1980 aproape **47 LA SUTĂ** din totalul populației ocupate, față de circa 39 la sută în anul 1975;

• **UN GRAD RIDICAT DE URBANIZARE.** Ponderea locuitorilor urbani în totalul populației a crescut de la **23,4 la sută** în **1948** la **48 LA SUTĂ în 1977;**

• **O ÎNALTĂ PREGĂTIRE PROFESIONALĂ.** În anul 1980, din totalul muncitorilor industriei, aproape **80 LA SUTĂ** vor fi calificați, în actualul cincinal fiind prevăzută **formarea profesională a unui număr de aproape 1,9 MILIOANE PERSOANE.** Prin îmbunătățirea structurii și conținutului învățămîntului, pînă în 1980 în liceele de specialitate vor fi cuprinși **75 LA SUTĂ** din numărul total al elevilor de liceu.

COMERȚUL EXTERIOR — competitivitate, prestigiu

„Pe baza realizărilor remarcabile obținute în dezvoltarea economico-socială, precum și ca urmare a politicii consecvente a partidului și statului nostru de lărgire și diversificare a relațiilor de colaborare cu celelalte state, comerțul exterior al României a crescut în ultimii ani într-un ritm înalt, depășind ritmul producției industriale. Schimbările calitative din economia țării s-au reflectat în îmbunătățirea continuă a structurii exportului, din care peste o pătrime o dețin mașinile, utilajele și instalațiile complexe".

NICOLAE CEAUȘESCU

O clipă de istorie...

Spicuim din „Enciclopedia României", din anul 1939 : „Valoarea exportului producției exploatărilor agricole și celor înrudite se ridică la 37%. Restul din valoarea totală a exportului este dat de lemn și de produsele petroliere. Abstracție făcînd de petrol, industria propriu-zisă nu înregistrează aproape nimic la export. Pentru noi, țară exportatoare mai ales de materii prime de mică valoare, dezvoltarea unui export de fabricate prezintă o importanță care se înțelege de la sine...". O importanță pe care însă regimul burghezo-moșieresc nu a putut, sau nu a vrut, să o înțeleagă, considerînd că „în schimbul internațional, agricultura este specialitatea noastră", că „multă vreme încă puterea noastră economică va sta în agricultură".

...ȘI REALITĂȚILE DE AZI

Ritmul înalt de creștere economică, promovarea consecventă a progresului tehnic, modernizarea structurilor economice, diversificarea și ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției în vederea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și-au găsit și își găsesc constant reflectarea în **intensificarea participării României socialiste la diviziunea internațională a muncii.** În lumina Programului partidului, lărgirea schimburilor economice și cooperarea în producție cu alte state, participarea activă la diviziunea internațională a muncii reprezintă o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare a fiecărei națiuni, o necesitate obiectivă pentru progresul economic și social al țării noastre.

VOLUMUL TOTAL AL COMERȚULUI EXTERIOR

100	22 ori
1950	1976

• **RITM ÎNALT.** Ritmul mediu anual de creștere a comerțului exterior a fost în perioada 1971—1976 de **APROAPE 18 LA SUTĂ**, devansînd creșterea anuală a producției industriale. În actualul cincinal, volumul total al comerțului exterior va crește cu **90—101,4 LA SUTĂ** față de realizările din perioada 1971—1975;

• **SE EXTINDE ARIA GEOGRAFICĂ A SCHIMBURILOR ECONOMICE ȘI COOPERĂRII ÎN PRODUCȚIE.** Astăzi, **România întreține relații economice cu PESTE 140 DE ȚĂRI,** față de **29** în anul **1950**;

• Țara noastră situează pe primul plan, în acest domeniu, **EXTINDEREA RELAȚIILOR CU ȚĂRILE SOCIALISTE**, cărora le revine în prezent **47 LA SUTĂ** din totalul volumului comerțului nostru exterior, colaborare care va fi, în continuare, amplificată și diversificată;

• Un ritm dintre cele mai dinamice caracterizează **SCHIMBURILE COMERCIALE ALE ROMÂNIEI CU ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE** — schimburi care au crescut în perioada 1971—1975 de **PESTE 5 ORI.** Cele peste **100** de acorduri comerciale și de cooperare încheiate cu aceste țări creează condiții ca, pînă în anul **1980,** aceste state să dețină o pondere de **CIRCA 25 LA SUTĂ** în comerțul nostru exterior, înregistrînd un adevărat salt calitativ. Numărul specialiștilor români care acordă asistență tehnică țărilor în curs de dezvoltare a sporit de la **4 000** în **1975** la peste **9 000** în **1976** și circa **14 000** în **1977**;

• România dezvoltă, în același timp, **RELAȚII ECONOMICE CU ȚĂRILE CAPITALISTE AVANSATE DIN PUNCT DE VEDERE INDUSTRIAL,** în spiritul coexistenței pașnice între state cu orînduiri sociale diferite, al înțelegerii și conlucrării între popoarele și statele lumii, militînd pentru eliminarea restricțiilor și obstacolelor artificiale care frînează comerțul și cooperarea internațională. În ansamblul comerțului nostru exterior, schimburile și cooperarea economică dintre România și aceste țări dețin o pondere de circa 37 la sută, în actualul cincinal existînd toate premisele pentru amplificarea lor;

• În ultima vreme **S-AU EXTINS FORMELE NOI, SUPERIOARE DE COOPERARE CU ALTE ȚĂRI:** au fost înființate, astfel, 8 societăți mixte de producție în România, 28 de societăți mixte de producție în străinătate, 35 de societăți mixte de tip comercial.

BUNĂSTAREA — ţelul suprem al tuturor înfăptuirilor noastre

„În centrul întregii activităţi revoluţionare a partidului, al operei însăşi de edificare socialistă au stat permanent ridicarea nivelului de trai material şi spiritual al poporului, satisfacerea cerinţelor de viaţă ale oamenilor muncii, bunăstarea şi fericirea omului, împlinirea multilaterală a personalităţii umane ; s-a demonstrat că politica partidului este expresia fidelă a intereselor vitale ale întregului popor. Partidul Comunist Român va acţiona în continuare în mod principial şi consecvent pentru unirea eforturilor întregului popor în făurirea viitorului său de bunăstare şi fericire".

DIN PROGRAMUL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

O clipă de istorie...

Răsfoind ziarele burgheze ale vremii, constatăm că deveniseră o cvasipermanenţă titlurile de genul acestora : „O nouă dramă a mizeriei" („Curentul" nr. 3 396) ; „Săturată de mizerie, o femeie se omoară" („Curentul" nr. 3 398) ; „Tragedia unui şomer" („Dreptatea" nr. 2 145) ; „Opt copii locuiesc într-o groapă" („Dimineaţa"). Şomajul, foametea, mizeria, bolile sociale — corolar al orînduirii burghezo-moşiereşti — îşi găseau adeseori rezolvarea prin gesturi disperate. Situaţia grea în care se afla majoritatea covîrşitoare a poporului nu oferea potentaţilor vremii decît cel mult „idei" pentru discursuri sforăitoare în campaniile electorale, pretexte pentru promisiuni amăgitoare...

...ŞI REALITĂŢILE DE AZI

...Unor asemenea stări de lucruri li s-a pus pentru totdeauna capăt în epoca inaugurată de insurecţia naţională armată din august 1944. Nu există astăzi judeţ, oraş sau sat al patriei noastre unde să nu se reliefeze cu putere preocupările partidului şi statului pentru creşterea bunăstării poporului. **Tot ceea ce s-a înfăptuit şi se înfăptuieşte în ţara noastră este închinat omului, bunăstării sale, afirmării multilaterale a personalităţii umane.** Ridicarea nivelului de trai al întregului popor constituie ţelul suprem al politicii partidului, esenţa însăşi a făuririi noii orînduiri socialiste.

RETRIBUȚIA MEDIE NETĂ A PERSONALULUI MUNCITOR
(lei lunar)

337	802	1 289	1 711	2 201
1950	1960	1970	1976	1980

● **RETRIBUȚIA MEDIE NETĂ LUNARĂ** a personalului muncitor a crescut în anul 1976 față de 1950 de **PESTE 5 ORI.** Corespunzător programului de creștere mai accentuată a nivelului de trai al populației în actualul cincinal, care prevede suplimentarea fondului de **majorare a retribuțiilor cu 35 MILIARDE LEI,** retribuția medie netă lunară pe economie urmează să ajungă în **1980** la **2 201 LEI** — cu **38 LA SUTĂ MAI MARE decît în 1975;**

● **RETRIBUȚIA MEDIE REALĂ** va crește pînă în 1980 cu **30,2 LA SUTĂ,** față de **18—20 la sută, cît fusese prevăzut inițial în Directivele Congresului al XI-lea al partidului;**

● **VENITURILE NOMINALE TOTALE ALE ȚĂRANIMII COOPERATISTE** au sporit de la 172 lei lunar în 1950 la **1 018 LEI LUNAR** în 1975. În actualul cincinal, veniturile reale vor crește cu **CIRCA 30 LA SUTĂ;**

● **ALOCAȚIILE DE STAT PENTRU COPII.** Fondurile de la buget destinate ajutorului de stat pentru copii au crescut de la **56 milioane lei în 1950** la **1 726 milioane lei** în anul **1960** și la **7 462 MILIOANE LEI** în **1976. În actualul cincinal, alocațiile de stat pentru copii vor crește cu 30 LA SUTĂ;**

● **PENSIILE.** Din 1950 pînă în 1976, **fondurile de asigurări sociale de stat AU SPORIT DE 23 ORI.** Din **1967 s-a introdus sistemul de pensii și pentru țăranii cooperatori,** pensia acestora fiind majorată ulterior în mai multe etape. **Prin măsurile luate în anul 1977 de conducerea partidului s-a generalizat sistemul de pensii, urmînd ca de la 1 ianuarie 1978 să primească pensii și țăranii cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate.** În cincinalul actual, pensia medie nominală de asigurări sociale de stat va crește cu **23,2 LA SUTĂ;**

● Începînd **din anul 1978 se va trece la PRIMA ETAPĂ DE APLICARE A SĂPTĂMÎNII DE LUCRU REDUSE,** care va cuprinde ramurile și sectoarele unde lucrează un număr însemnat de femei, precum și cele cu condiții grele de muncă, urmînd ca, în 1979, 1 155 000 persoane să beneficieze de **un program de lucru de 44 de ore,** iar în anii următori, oamenii muncii din celelalte sectoare economice și social-culturale.

● **PENTRU SĂNĂTATEA POPULAȚIEI.** Comparativ cu anul 1950, în **1976** fondurile alocate din bugetul statului pentru sănătatea cetățenilor **AU CRESCUT DE PESTE 17 ORI.** Durata medie a vieții a crescut de la **42 de ani în 1932,** la aproape **70 DE ANI ÎN PREZENT;**

● În actualul cincinal, față de cincinalul anterior, fondurile alocate pentru **dezvoltarea învățămîntului, ocrotirii sănătății, sport, culturii și artă VOR SPORI CU 37 LA SUTĂ;**

● **DESFACERILE DE MĂRFURI** prin comerțul socialist au fost în 1976 de 159,4 miliarde lei, **DE 12 ORI MAI MARI** decît în anul **1950.** În cincinalul actual, **fondul de marfă** ce va fi pus la dispoziția populației **VA CREȘTE CU 52,1 LA SUTĂ;**

● **APARTAMENTE.** În ultimul deceniu, **ritmul de creștere a fondului locativ de 18,5 LA SUTĂ** a depășit ritmul de creștere a populației de 12,9 la sută. **DOUĂ TREIMI DIN POPULAȚIA DE LA ORAȘE ȘI SATE LOCUIEȘTE ÎN CASE NOI,** construite în anii Republicii.

● În cincinalul **1976—1980** se vor construi peste **1 000 000** apartamente, față de **815 000**, cît se prevăzuse inițial în planul cincinal.

Intrăm acum în cel de-al patrulea deceniu al Republicii. Sub conducerea partidului am înfăptuit marile transformări revoluționare care au schimbat înfățișarea țării, viața oamenilor. Sub conducerea partidului ne pregătim pentru noi victorii, vom urca noi trepte pe calea progresului economico-social al țării. Intrăm mai profund pe poarta viitorului. El este limpede schițat în **Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.** Și această derulare a progresului neîntrerupt o dă **munca cetățenilor României.** Munca tenace, străbătută de abnegație, munca harnică și pașnică, dăruită patriei — **Republica Socialistă România** — de cetățenii ei, în deplină unire de gînd și de acțiune.

Ilie ȘTEFAN

E scris pe tricolor UNIRE!

„Incununare a aspirațiilor de veacuri ale poporului nostru pentru eliberare națională, rezultat al luptei duse de cele mai înaintate forțe social-politice ale vremii — în cadrul cărora rolul hotărîtor l-au avut masele populare — unirea din 1918 a reprezentat o adevărată piatră de hotar în dezvoltarea României moderne.

Unirea Transilvaniei cu țara a deschis calea spre dezvoltarea națiunii, a creat cadrul propice pentru o mai accentuată evoluție a economiei, științei și culturii, pentru intensificarea mișcării revoluționare a clasei noastre muncitoare, a activității tuturor forțelor progresiste ale societății".

NICOLAE CEAUȘESCU

60 de ani de la unirea Transilvaniei cu România

În cronica anului în care păşim peste puţine zile stă înscris jubileul uneia dintre sărbătorile cele mai scumpe ale poporului nostru — Unirea Transilvaniei cu România. După secole de vieţuire în cadrul unor formaţiuni politice separate, după veacuri de eroică şi necurmată luptă, de grele sacrificii, poporul român trecea pragul epocii contemporane uniti între hotarele aceluiaşi stat românesc, trăind una şi aceeaşi viaţă politică — firească, legitimă şi necesară. În procesul mondial — progresist, neîntrerupt şi implacabil — al formării şi dezvoltării statelor naţionale unitare, izbînda poporului român înscria o nouă filă luminoasă, demonstrînd, o dată mai mult, că nu există forţă în stare să împiedice pînă la urmă realizarea voinţei de unitate şi libertate, a aspiraţiilor legitime ale popoarelor — voinţă care, de fapt, constituie expresia unei legităţi obiective a istoriei.

Unirea Transilvaniei cu România nu a fost un eveniment conjunctural, întîmplător; prefacerea uriaşă săvîrşită la 1 Decembrie 1918 — prin care au fost şterse nefireşti hotare şi s-au rupt nedrepte zăgazuri politice care despărţeau pe români de români — era opera proprie a poporului român, a forţei şi energiei sale morale, a tăriei cu care crezuse şi luptase neîntrerupt pentru justele sale revendicări naţionale.

„Unirea cea Mare" a fost proclamată prin votul unanim şi entuziast al celor 1 228 de delegaţi — reprezentanţi legitimi, liber aleşi — ai milioanelor de români transilvăneni, aprobată cu însufleţire de cei peste o sută de mii de participanţi la adunarea de la Alba Iulia, întărită de sutele de mii de iscălituri înscrise pe mandatele delegaţilor, susţinută de alte sute de mii de participanţi la sutele de adunări desfăşurate în toate colţurile Transilvaniei în aceeaşi istorică zi de 1 Decembrie, consolidată prin adeziunea liber declarată a naţionalităţilor conlocuitoare, fiind apoi recunoscută şi consacrată de tratatele internaţionale. Toate acestea vădesc fără putinţă de tăgadă că unirea a fost emanaţia voinţei generale a populaţiei de peste Carpaţi, categorica şi unica sa opţiune politică, *ceea ce a şi conferit, de altfel, actului de la Alba Iulia durabilitate şi trăinicie,* anii care au trecut de atunci consolidîndu-l necontenit, astfel că astăzi România socialistă înfăţişează lumii chipul unei ţări înfloritoare, cu o indestructibilă unitate moral-politică a întregului popor în jurul Partidului Comunist Român.

Din perspectiva timpului, lupta poporului nostru pentru unitate statală ne apare ca o dramatică încleştare şi teribilă încordare de energii, al căror început se pierde în negura vremii şi al căror ritm se înteţeşte pe măsură ce urcăm scara timpului, spre a triumfa definitiv în acel sfîrşit de an 1918, an de împliniri şi nădejdi noi, deopotrivă. Te invităm, stimate cititor, să ne însoţeşti — prin mijlocirea unei succinte selecţii cronologice — în urcuşul pe această adevărată „coloană infinită" a istoriei româneşti, spre ceasul de împlinire a idealului unităţii româneşti.

„Din coapsa Daciei şi a Romei"

Dintotdeauna, românii au vieţuit în vatra pe care şi astăzi o locuiesc şi muncesc, dintotdeauna ei au fost şi s-au simţit „oamenii pămîntului" acestuia. Aici îşi au puternic înfipte rădăcinile, aici obîrşia străveche — „fîntîna" din ale cărei adîncuri au izvodit. Să privim o clipă în „apa" ei, ca într-o oglindă...

Mărturiile istorice atestă în vatra pe care o locuieşte astăzi poporul nostru o unitate străveche, în care îşi află izvorul şi creaţia materială şi spirituală — originală şi unitară — a geto-dacilor; pe temelia acestei

unităţi etnice se clădeşte, în secolul I î.e.n., statul dac condus de Burebista — întins pe vastul teritoriu dintre Balcani, Slovacia şi gurile Bugului — unul din marile edificii statale ale antichităţii.

● **„Sigiliul Romei".** Pecetea Romei se imprimă pentru veşnicie asupra Daciei, cu deosebire, după transformarea ei în provincie romană (105—106 e.n.); **procesul masiv de colonizare,** organizat şi impulsionat de stat, ca şi **romanizarea intensă a populaţiei autohtone** prin atragerea şi încadrarea ei activă în viaţa politică, social-economică, militară şi cultural-religioasă — de factură superioară — a romanilor fac din Dacia un **puternic bastion al romanităţii.**

● **Statornic în vatra strămoşească.** După părăsirea Daciei de către autorităţile romane, populaţia daco-romană continuă să viefuiască în vatra sa strămoşească, atestările permanenţei sale în aceste locuri fiind extrem de numeroase. În Transilvania, în circa 60 de localităţi au fost depistate **dovezile certe ale unei activităţi şi locuiri neîntrerupte a autohtonilor timp îndelungat după „retragerea aureliană";** în peste 300 de localităţi din ţară s-au făcut descoperiri monetare, în unele cazuri — fapt deosebit de grăitor — fiind evidentă **continuitatea tezaurizării şi înainte, dar şi după încetarea stăpînirii romane;** pe întregul teritoriu al patriei au fost date la iveală 447 de inscripţii din secolele IV—XIII, **aparţinînd locuitorilor autohtoni** sau elementelor pe care daco-romanii, şi apoi românii — superiori atît numericeşte, cît şi din punct de vedere al civilizaţiei — le-au asimilat din rîndul popoarelor migratoare ; sute şi mii dintre numele de riuri, pîraie, văi, dealuri şi munţi sînt de origine daco-romană şi creaţii de factură românească, dovedind că cei ce le folosesc şi azi **au viefuit în permanenţă aici.**

Transilvania — străveche ţară românească

În cursul vremurilor, alături de români, locuitorii autohtoni ai Transilvaniei, s-au aşezat şi au convieţuit secole de-a rîndul populaţii de altă origine: maghiari, secui, saşi etc. Dar aceasta n-a schimbat în nici un moment al istoriei caracterul românesc al Transilvaniei, românii reprezentînd în permanenţă aici majoritatea covîrşitoare a populaţiei. Documentele istorice au cuvîntul.

● **Gelu, Glad, Menumorut...** În veacul al X-lea, conducătorii unor triburi maghiare, încercînd să pătrundă în Transilvania, poartă lupte înverşunate cu populaţia autohtonă, organizată în formaţiuni statale conduse de Menumorut, Glad şi Gelu Românul; izvoarele istorice atestă deci cu claritate nu numai prezenţa statornică a românilor pe aceste meleaguri cu mult înainte de venirea ungurilor, ci şi existenţa unei tradiţii însemnate de organizare şi cîrmuire românească în aceste locuri.

● În 1585, traversînd Transilvania, călătorul francez J. Bongars constată „că se vorbeşte aproape peste tot mai mult româna decît maghiara".

● **„Mai numeroşi decît neamurile conlocuitoare luate împreună".** Cunoscutul cărturar maghiar din Transilvania Benkö Iosif scria în 1788: „atît de mare este numărul românilor, încît nu numai că le egalează, dar le întrece cu mult pe toate celelalte neamuri din Transilvania luate împreună". Constatările sale confirmă cifrele unui raport statistic din 1773 potrivit căruia românii constituiau 63,5 la sută din populaţia Transilvaniei.

● Conform statisticii din 1870, deşi aceasta nu reflecta pe de-a-ntregul realitatea, românii reprezentau 61 la sută din populaţie.

„Fără noi, voi nu puteți fi"

Nevoit să-și trăiască viața în formațiuni statale distincte, poporul român a păstrat și dezvoltat neîntrerupte și intense legături economice, determinate de caracterul complementar al economiilor celor trei țări române, ușurate de comunitatea de neam a locuitorilor. Ele și-au aflat corespondență în neîntreruptele legături politice stabilite între ele — adesea țările române au constituit un unic front de luptă, izbindind în eforturile pentru păstrarea ființei de neam și statale — în permanentele relații culturale.

● **Privilegii comerciale din vechime. 1368.** VLAICU, domnul Țării Românești, acordă brașovenilor primul privilegiu de comerț cunoscut, prin care se reînnoiau însă libertăți de circulație avute „din vechime" („ab antiquis"). Numai între 1368 și 1458, negustătorii brașoveni primesc de la domnii celor două țări române 17 asemenea privilegii.

● **„Țările noastre una să fie". 1443—1456.** Sub conducerea lui IANCU DE HUNEDOARA, voievodul Transilvaniei, țările române alcătuiesc un adevărat bloc politic și militar, contingente ardelene, muntene și moldovene luptînd umăr la umăr în numeroase bătălii împotriva forțelor turcești. Este, de altfel, vremea în care BOGDAN AL II-LEA, domnul Moldovei, socotește că țara sa și Transilvania „una să fie", iar VLAD ȚEPEȘ consideră că Transilvania și Țara Românească sînt „o singură țară".

● **„Cu mare dor și dragoste..." 1479.** Brașovenii scriu lui ȘTEFAN CEL MARE: „Parcă ai fost ales și trimis de Dumnezeu pentru cîrmuirea și apărarea Transilvaniei... Cu mare dor și dragoste te rugăm pe măria ta ca să faci bunătate să te apropii de această țară spre a o feri de acei turci". Și locuitorii Țării Românești — continuă scrisoarea — „așteaptă suspinînd din greu pe măria ta. Căci nădăjduiesc în măria ta că-i vei scăpa de sila și robia acestor păgîni".

● **„Țara voastră fără țara noastră nu poate". 1558.** Încă din aceste vremuri, oameni clarvăzători înțeleg ce adîncă și intimă legătură de interese există între țările române. În 1558, Stănilă, vornicul Țării Românești, scrie astfel brașovenilor: „Știți bine că fără noi voi nu puteți fi și țara voastră, Țara Bîrsei, fără țara noastră nu poate". Cîteva decenii mai tîrziu, la începutul veacului al XVII-lea, vornicul din Cîmpulungul Moldovei scria bistrițenilor: „Acest cap de țară a Mulduvei nu poate hi fără dumniavoastră și dumnilor-voastre încă are hi îndemînă cu noi".

● **Tot exportul și importul Transilvaniei — către și dinspre Principate. 1837.** Produsele exportate de Transilvania în țările române și provinciile turcești reprezentau 97,8 la sută din totalul exportului său (față de 2,2 la sută către Ungaria și provinciile austriece); în același an, Transilvania importa din Principate și provinciile turcești 91,8 la sută din produsele necesare (față de 8,2 la sută din Ungaria și provinciile austriece).

● **O legătură imposibil de rupt vreodată. 1878.** De-a lungul vremii, nu o dată s-au făcut auzite opinii justificate care pledau pentru relații economice neîngrădite, pentru lichidarea oricăror factori ce stînjeneau aceste legături. Raportul Camerei de comerț și industrie din Brașov (pe anii 1878 și 1879) prezintă astfel consecințele măsurilor restrictive adoptate de autoritățile habsburgice în comerțul cu România în anul 1877: „Pentru industria și comerțul transilvănean nu poate fi concepută o apăsare mai mare decît aceste interziceri. La noi nu există o dorință mai generală și mai adînc simțită decît reîntoarcerea la comunicația liberă cu țara vecină de care bunăstarea noastră economică este strîns și profund legată".

Luminînd nestins prin veacuri:
PRIMA UNIRE

La îngemănarea veacurilor XVI-XVII, geniul politic şi militar al lui MIHAI VITEAZUL înfăptuieşte prima unire politică a ţărilor române. Să-l urmăm în temerara sa încercare.

● **„Mare crai al întregului Ardeal". Octombrie 1599.** Oştile conduse de Mihai Viteazul intră în Transilvania şi, la Şelimbăr, înfrîng oastea nobiliară a principelui Andrei Bathory. La 1 noiembrie 1599, Mihai Viteazul îşi face intrarea în Alba Iulia. Fapt deosebit de semnificativ, la vestea luptei de la Şelimbăr, „neamul românilor care locuieşte în satele Transilvaniei, răsculindu-se peste tot, s-a unit cu cei veniţi...". Succesul realizat prin luptă începe să fie consolidat prin măsuri organizatorice şi politice de cel ce este numit acum „marele crai al întregului Ardeal". Boieri munteni sînt introduşi în sfatul ardelean; se înfăptuieşte un pas plin de sensuri pentru opera de unificare administrativă a celor două ţări — logofătul Ţării Româneşti, Teodosie, îndeplineşte aceeaşi funcţie şi în Transilvania. În principalele cetăţi sînt instalaţi căpitani ai lui Mihai. Limba română este folosită în acte publice alături de maghiară şi latină, singurele considerate oficiale. La Alba Iulia se înfiinţează o episcopie ortodoxă pusă sub ascultarea mitropoliei tîrgoviştene, iar preoţii români sînt scutiţi de robotă.

● **„Domn al Ţării Româneşti şi Ardealului şi a toată ţara Moldovei". Mai 1600.** În urma unei campanii de trei săptămîni, în cursul căreia populaţia îl „primeşte cu mare însufleţire", Mihai reuneşte sub sceptrul său şi cea de-a treia

Cu bucurie şi nădejdi noi, Alba Iulia întîmpină la 1 noiembrie 1599 pe „domnul primei uniri" — Mihai Viteazul.

(Reproducere după un tablou de C-tin Lecca).

țară românească, Moldova. Viteazul domn se intitulează, ca în actul din 6 iulie 1600, în chip justificat „voievod și domn al Țării Românești și Ardealului și a toată Țara Moldovei".

● **O „moștenire politică".** Înstăpînirea lui Mihai asupra țărilor române nu convine marilor puteri vecine; prin intervenția lor, Ardealul, apoi Moldova și în cele din urmă și Țara Românească sînt pierdute de marele domn. Însuși Mihai cade răpus, în august 1601, sub loviturile mișcești ale mercenarilor valoni.

Durata înfăptuirii lui Mihai a fost scurtă; **ideea** care a născut-o **a străbătut însă secolele, luminînd ca o făclie pururi nestinsă lupta românilor pentru unitate politică.** Ea a înrîurit gîndul și fapta voievozilor care i-au urmat, a stat la temelia a numeroase planuri și încercări ulterioare de restituire a Daciei.

Făclie prin vreme — conștiința unității de neam

Neîntrerupt a trăit, vie și clară, în conștiința românilor ideea originii lor romane, a latinității limbii vorbite de ei; pe temelia comunității de obîrșie, a identității de limbă și de cultură, a similitudinii de interese, a intenselor legături economice, politice și culturale s-a născut și s-a dezvoltat, peste granițele dintre țările române, o puternică conștiință de neam. Depozitarele statornice ale acestor idei au fost maselе largi populare, de la care le-au preluat apoi, întregindu-le cu argumente de ordin științific, cărturarii.

● **„Afirmă cu mîndrie că sînt romani".** Începînd încă din veacul al XII-lea, izvoare istorice mereu mai numeroase subliniază realitatea — așa cum o face o lucrare latină din anul 1404 — că românii „înșiși afirmă cu mîndrie că sînt romani, deoarece vorbesc aproape ca romanii".

● **„Legătura de sînge și simțiri trăiește puternic".** Încă în 1613, patriarhul constantinopolitan, Chiril Lucaris, considera ca un important factor al vieții politice, de care trebuie să se țină seama, „legătura de sînge și simțiri care trăiește, în mod tainic, dar cu atît mai puternic, între românii din Țara Transilvaniei și între locuitorii Țării Munteniei și Moldovei".

● **„Un singur nume, păstrat dintotdeauna — român".** „Numele cel mai adevărat, autentic, de la primul descălecat prin Traian, este rumân sau rumanus, care nume acest popor l-a păstrat totdeauna între dînșii;... pînă astăzi același nume este dat îndeobște și muntenilor și moldovenilor și celor ce locuiesc în Țara Transilvaniei". (MIRON COSTIN).

● **„Dintr-o fîntînă izvorîți".** „Însă rumâni înțeleg nu numai cești'a de aici (din Țara Românească — n.n.) ce și den Ardeal, carii și mai neaoși sînt și moldovenii și toți cîți și într-altă parte să află toți și au aceeași limbă... iară tot unii sînt. Ce dară pe aceștia cum zic, tot români îi ținem, că toți aceștia dintr-o fîntînă au izvorît și cură". (STOLNICUL CONSTANTIN CANTACUZINO).

● **„Nebiruit martor — limba părintească".** „Aceștia dară mai sus pomeniți și în toată lumea cu nemuritoriu nume vestiți romani... sînt moșii strămoșii noștri a moldovenilor, muntenilor, ardelenilor și a tuturor oriunde se află românilor, precum și singur numele cel de moșie ne arată (români cheminău-ne) și limba cea părintească (care din romaniască sau lătiniască iaste) nebiruit martur ne iaste". (DIMITRIE CANTEMIR).

„Visarea iubită" în gîndirea înaintată, în fapta revoluționarilor

În perioada destrămării orînduirii feudale și apariției noilor relații capitaliste, epoca formării națiunii române și a transformării conștiinței de neam în conștiința națională, înfăptuirea unirii și obținerea independenței constituie comandamente majore ale luptei românești, ele fiind inscrise pe flamura tuturor mișcărilor sociale de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și din prima jumătate a veacului trecut. Idealul libertății și unității statale străbate ca un fir roșu întreaga gîndire social-politică înaintată. Prin pana cărturarilor și gînditorilor politici, cerința înfăptuirii statului național unitar și-a găsit o nouă și multilaterală argumentare — ca singura cale de valorificare plenară a calităților și energiilor creatoare ale poporului român, pentru progresul său social și cultural.

● **„Horia, rex Daciae". 1784—1785.** Știri contemporane răscoalei lui HORIA, CLOȘCA ȘI CRIȘAN atestă că răsculații „stăteau în corespondență cu țările vecine, Țara Românească și Moldova, de unde așteptau ajutor". Nobilimea înspăimîntată a văzut în răscoală o acțiune de restituire a Daciei, iar pe conducătorul ei l-a denumit „rex Daciae".

● **„Împreună să redobîndim drepturile țării". 1821.** TUDOR VLADIMIRESCU cere divanului țării să strîngă legăturile cu moldovenii „ca unii ce sîntem de un neam, de o lege" și „...fiind la un gînd și într-un glas cu Moldova să putem cîștiga deopotrivă dreptățile acestor prințipaturi, ajutorîndu-ne unii pe alții". La rîndul lor, țăranii ardeleni așteptau cu înfrigurare pe „crăiuțul Toderaș" spre a înfăptui și peste munți aceeași operă de justiție socială săvîrșită în Țara Românească.

● **„Vrem să ne unim cu țara". 1848.** Pe Cîmpia Libertății de la Blaj, din 40 000 de piepturi răsună puternic un singur glas: „Vrem să ne unim cu țara!". Ideea unirii devenise un bun popular, stăpînind inimi și conștiințe din toate părțile Transilvaniei. „Ideea de a se uni toți românii — constată cu entuziasm revoluționarul Ioan Maiorescu — o am găsit foarte răspîndită chiar între popul ; el în ridicarea vămilor dintre Banat, Ardeal și Principate vede foloasele materiale ale unirii".

● **„Poporul va înfăptui gîndul voievozilor cei mari".** „Unitatea națională fu visarea iubită a voievozilor noștri cei viteji, a tuturor bărbaților noștri cei mari, cari întrupară în sine individualitatea și cugetarea poporului spre a o manifesta lumei... Aceea ce voievozii noștri cei mari cu viteția lor n-au putut, poporul armat și întărit de un principiu o va putea". (NICOLAE BĂLCESCU).

● **„Singurul mod de consolidare a naționalității".** „Unirea Principatelor este singurul mod în stare de a consolida naționalitatea românilor, de a le da demnitate, putere și mijloace de a îndeplini misia lor pe pămîntul ce de către cel de sus li s-a dat spre moștenire". (MIHAIL KOGĂLNICEANU).

● **„Temelia libertății naționale".** „Unirea e necesară pentru că națiunea română fără dînsa nu și-ar putea apăra viața și libertatea în contra inemicilor interni și externi, nu și-ar putea recîștiga libertatea și drepturile pierdute, nici n-ar putea regenera. Aceste scopuri se pot ajunge numai prin una concentrare de puteri care este rezultatul unirii". (SIMION BĂRNUȚIU).

● **„Baza înfloririi economice a țării".** „Românii voiesc unirea fiindcă dînsa face țăria statului... În modul acesta statul va înflori și va deveni tare înăuntru și respectat în afară. ...Locuitorii săi vor putea ri-

dica... porturi pe țărmii Mării Negre, de unde vor pleca bandierele naționale spre a merge în porturile străine... Drumurile de fier vor putea parcurge în lat și lung în aceste principate, riurile se vor canaliza și comerțul, viața unui stat, se va dezvolta ; astfel aceste țări vor putea să-și ia locul între celelalte state ale Europei civilizate". (Ziarul „TIMPUL", 1857).

Primul pas spre unire și independență

Unsprezece ani după revoluția pașoptistă, devenea realitate unul dintre obiectivele acesteia — Unirea Principatelor, primul pas spre dobîndirea neatîrnării, spre realizarea unității statale depline. 18 ani mai tîrziu, independența era cucerită prin lupta și jertfa întregii națiuni române.

● **„Pentru unire și iarăși pentru unire !". 8 iunie 1856.** Adunarea locuitorilor județului Bacău decide : „Venind vremea de-a vorbi și noi pentru binele țării noastre și a ne arăta dorințele unui viitor mai bun, ne-am strîns acum într-un cuget ; și într-o gîndire dezbătînd cu mare cumpănire asupra tuturor împrejurărilor noastre politice, toți ne-am hotărît din suflet pentru Unirea Principatelor și iarăși pentru Unirea Principatelor ! Dorim această unire din sufletul nostru și o întărim".

● **„O mare de oameni impune pe Cuza". 22—24 ianuarie 1859.** Bucureștiul trăiește febra alegerii noului domn. Peste 30 000 de oameni — lucrători și meseriași, comercianți și ucenici, țărani din jurul orașului — tălăzuiesc spre Dealul Mitropoliei pentru a impune alegerea „Domnului Unirii". Spectacolul era impresionant. Mulțimile alcătuiau — după o descriere de epocă — „o mare vie, ale cărei valuri abia se puteau mișca și care amenințau să năvălească pe uși și

Solemnitatea deschiderii divanului ad-hoc al Țării Românești, 1857
(Reproducere după o litografie de C. Popp de Szathmary).

pe ferestre în Cameră ca să-și susțină drepturile și principul său".

● **„Românii ardeleni numai la Principate privesc". 1860.** Ardeleanul Al. Papiu Ilarian scrie într-un memoriu către noul domn: „Românii din Transilvania... numai la Principate privesc, numai de aici așteaptă semnul, numai de aici își văd scăparea".

● **Subscripții de peste Carpați. 1877 — 1878.** La Sibiu, Cluj, Brașov, Orăștie, Năsăud etc. se alcătuiesc comitete pentru colectarea ajutoarelor bănești și materiale pentru frontul românesc. Sprijinul românilor ardeleni a cuprins contribuții bănești din **368 de localități** și ofrande materiale din **133 de așezări.**

● **Voluntarii potecilor tăinuite.** Numeroși tineri ardeleni, bănățeni și bucovineni — studenți, elevi, funcționari, meseriași, intelectuali — trec pe poteci tăinuite hotarele, cerînd să se înroleze în armata română. Foarte mulți dintre ei se disting în luptele purtate, fiind decorați cu înalte ordine și medalii românești.

● **„Existența unui popor nu se discută, se afirmă". 1881 — 1895.** Un moment însemnat în lupta poporului român pentru emancipare și unitate națională l-a constituit mișcarea memorandistă. Amplele și diversele manifestări de solidaritate cu luptătorii memorandiști — cu deosebire în perioada elaborării memorandului din 1892 și a procesului intentat autorilor lui cînd s-a și afirmat răspicat că „existența unui popor nu se discută, ci se afirmă" — au dat o concludentă expresie unității de voință și aspirații a întregului popor român, au cimentat legăturile și au întărit osmoza sufletească a românilor de o parte și de alta a Carpaților.

O forță nouă în slujba unui ideal străvechi

Încă din zorii afirmării sale pe arena vieții social-politice a țării, **mișcarea muncitorească și socialistă** din țara noastră a considerat împlinirea aspirațiilor de unitate ca pe un imperativ major, cerut de însuși mersul nostru înainte pe calea progresului social. În concepția militanților socialiști, înfăptuirea unității statale trebuia întregită cu adînci prefaceri sociale, care să ducă la instaurarea „domniei poporului".

● **„Dacia muncitorului și țăranului".** „Voim Dacia așa cum ea fu fiindcă istoria și dreptul... trecutul și prezentul ne dau dreptul de a aspira la o Dacie română. Acest pămînt udat cu sîngele și sudoarea strămoșilor noștri, înmulțit cu țărîna lor de douăzeci de ori seculară, e al nostru". „Dacia noastră va fi Dacia țăranului și muncitorului atît cu mîna cît și cu capul". (Publicația socialistă „DACIA VIITOARE", 1883).

● **„Prețuim națiunea maghiară".** „Principiul fundamental al socialismului internațional este întemeiat pe lupta neîmpăcată împotriva asupritorilor tuturor națiunilor și are simpatia nestrămutată pentru toți asupriții, subjugații și exploatații de orice fel. Nu luptăm împotriva națiunii maghiare, ci împotriva unei pături a ei, care, aflîndu-se de sute de ani în posesiunea puterii, împilă cu brutalitate pe toți care au alte sentimente, dar mai ales pe celelalte naționalități". (Ziarul socialist din Transilvania „ADEVĂRUL", 1906).

● „O țară ca un organism social trebuie să se dezvolte ca un organism întreg în marginile sale etnice. Împărțită în mai multe părți așa cum e Polonia sau cum e în parte România, dezvoltarea sa devine anormală și nesănătoasă în cel mai înalt grad". (C. DOBROGEANU-GHEREA, 1911).

O voce se ridică prin tunetul obuzelor

Declanşat de marile puteri ale lumii în vederea realizării ţelurilor lor imperialiste, primul război mondial a întărit totuşi năzuinţele popoarelor oprimate că, în răsturnarea de lumi ce avea să se producă, se vor deschide căi pentru realizarea aspiraţiilor lor naţionale legitime. Se ştie că România a păstrat la începutul conflagraţiei neutralitatea; în inima poporului, în gîndul românilor, de-o parte şi de alta a Carpaţilor se înteţea tot mai mult dorinţa de acţiune imediată pentru înfăptuirea unităţii politice a tuturor românilor.

O spuneau coloanele demonstranţilor păşind în cadenţa cîntecelor patriotice, în şirul cărora te invităm, stimate cititor, pentru cîteva momente; o cuprindeau scrisorile, ale căror rînduri (sau uneori printre ale căror rînduri) îţi propunem să le citeşti împreună cu noi; o răspîndeau în tiraje mari coloanele ziarelor — merită să le răsfoim; o afirmau deschis oameni simpli, ca şi înalţi demnitari — să-i ascultăm.

8 septembrie 1914. „Punem la dispoziţia guvernului averea şi viaţa noastră". „Cercul românilor de peste munţi" — asociaţie creată în 1909 de profesorul universitar S. C. MÎNDRESCU — publică o declaraţie în care cere modificarea atitudinii politice a ţării: „...Noi, românii de peste munţi... declarăm că punem la dispoziţia guvernului român averea şi viaţa noastră pentru înfăptuirea unirei tuturor românilor".

27 septembrie. La fiinţă organizaţia „Acţiunea Naţională"; ţelul său — lupta pentru a determina guvernul la intrarea imediată în acţiune în vederea realizării idealului naţional.

12 decembrie. În cadrul unei festivităţi emoţionante se înmînează drapelul „Legiunii ardelene" din Bucureşti, constituită din ardeleni stabiliţi în ţară, cu scopul de a lua parte la dezrobirea Transilvaniei.

14 decembrie. „Ni se impune unitatea politică". Are loc la Bucureşti Congresul extraordinar al „Ligii culturale" — făurită în anul 1890 — care hotărăşte transforma-

rea ei în „Liga pentru unitatea politică a tuturor românilor", întrucît experiența trecutului „a dovedit că unitatea culturală fără unitatea politică nu are nici o chezășie. Pentru păstrarea unității ni se impune unitatea politică". Este aleasă o nouă conducere a Ligii, în frunte cu VASILE LUCACIU.

28 decembrie. Voluntari de peste munți. Ziarul „Adevărul" publică scrisoarea refugiatului Dincă Gheorghe, care în fruntea unui grup masiv de soldați români din armata austro-ungară trecuse Carpații în România: „Atît eu cît și frații mei dorim să fim înscriși direct ca voluntari la biroul ce este destinat pentru românii ardeleni din regat...". Pînă la intrarea țării în război circa 20 000 de tineri ardeleni, între care numeroși ofițeri și soldați, trec în România spre a se înrola în armată.

15 martie 1915. Congresul românilor de peste hotare aflători în țară. Un mare număr de români din monarhia austro-ungară aflați în România participă la un impunător congres la București, dînd o fermă ripostă aserțiunilor guvernanților maghiari, care pretindeau că românii din Austro-Ungaria ar fi mulțumiți cu soarta lor și nu ar voi unirea cu România. În cadrul unei mari întruniri desfășurate, în continuarea congresului, în sala „Dacia", este adoptată o moțiune: „Românii de peste hotare aflători în țară... se declară solidari cu lupta începută de fruntașii români de pretutindeni pentru a grăbi intrarea în acțiune a României contra Austro-Ungariei și însărcinează pe fruntașii lor să sprijine și să continue lupta prin toate mijloacele... Roagă guvernul țării să grăbească liberarea fraților lor de sub stăpînirea austro-ungară...".

14 iunie. „Realizarea aspirațiilor naționale nu poate fi împiedicată". La „Arenele Romane" din București are loc un grandios miting. Țin înflăcărate cuvîntări VASILE LUCACIU („Aici constatăm cu nespusă bucurie, mărturisirea sărbătorească și în cuvinte și în fapte, că avem aceeași obîrșie, aceeași limbă și lege, că suferințele și prigonirile vremurilor trecute n-au putut să șteargă din inimile noastre sentimentul de frățească iubire și conștiința că avem dreptul... să trăim sub aceeași obîăduire românească"), dr. IOAN CANTACUZINO, OCTAVIAN GOGA, TAKE IONESCU, BARBU DELAVRANCEA ș.a.

18 septembrie. „Federația unionistă". La ființă organizația „Federația unionistă", care-și fixează drept țel lupta pentru rallierea tuturor forțelor politice ale țării în vederea înfăptuirii idealului național. Președinte este ales NICOLAE FILIPESCU, iar vicepreședinți TAKE IONESCU și SIMION C. MÎNDRESCU „...Să nu fim covîrșiți decît de un singur gînd: înfăptuirea idealului național. Acestui gînd — stăpînitor și călăuză — să-i închinăm toate puterile noastre vrednice și curate..." — se arată în apelul către țară lansat cu acest prilej.

● **25 decembrie 1915. Nădejdea de unire se întărește și în Ardeal.** Un ofițer ardelean, zugrăvind, într-o scrisoare către o rudă de peste Carpați, situația grea a românilor ardeleni, subliniază: „Și poate că am dispera... dacă n-am avea azi mai mult ca oricînd nădejdea care ne mîngîie și ne întărește sufletul vieții, nădejdea nestrămutată în triumful cauzei noastre drepte..., a realizării scumpului nostru ideal național: România Mare". În comuna Nima, preotul Manu Gheorghe declară public că „monarhia austro-ungară este în curs de dizolvare". Prim-pretorul plășii Beiuș raportează: „La o parte a țărănimii române a apărut o atmosferă antihabsburgică și iredentistă". În orașul Bistrița se discută deschis — după cum aflăm dintr-un raport datat 9 noiembrie 1915 — că: „acum a sunat ceasul, în curînd România trebuie să intre în acțiune pentru frații săi de aici și, dacă nu acuma, atunci peste un an veni-va vremea cînd nu creasta munților, ci limba și naționalitatea vor constitui granița".

Trupele române trec în noiembrie 1878 în Dobrogea, străvechi pămînt românesc.
(Reproducere după o litografie de epocă).

Prin jertfă de sînge pentru Marele crez

17 august 1916. România încheie un tratat de alianță cu statele Antantei, prin care se obligă să intre în război de partea acestora. Antanta garantează integritatea teritorială a României și-i recunoaște legitimitatea revendicărilor naționale și dreptul de a uni teritoriile locuite de români din Austro-Ungaria. Pentru a ușura operațiunile armatei române, aliații se angajează să declanșeze energice ofensive pe frontul ruso-austriac și pe frontul de la Salonic. Rusia se mai angajează să ia parte cu importante forțe terestre la apărarea Dobrogei, iar cu flota să protejeze portul Constanța și litoralul nostru.

27 august. Membrii guvernului, președinții corpurilor legiuitoare, foști prim-miniștri, șefi de partide politice etc. participă la un Consiliu de coroană. Explicînd schimbarea de atitudine a guvernului, primul ministru ION I. C. BRĂTIANU declară: „În viața națiunilor sînt afirmări de drepturi care cîntăresc mai mult decît izbînzi trecătoare și sînt gesturi de abdicare, de dezertare morală care compromit grav viitorul lor, veacuri de-a rîndul. De aceea, chiar de ar fi să fim bătuți, prin faptul că patru din cele mai mari puteri ale lumii au recunoscut temeinicia revendicărilor noastre naționale și au consfințit printr-un act solemn hotărîrile etnice ale românilor de peste Carpați, cauza românismului va face un pas înainte mai mare și mai însemnat decît oricînd...".

● **„Oprimarea fraților săi a determinat România să intre în război".** România declară război Austro-Ungariei; actul era motivat prin intensificarea exploatării la care erau supuși românii din monarhie, deși aceștia constituiau imensa majoritate a populației din Transilvania. „Doi ani de război, în cursul cărora România a păstrat neutralitatea — se subliniază în declarația de război — au dovedit că Austro-Ungaria, ostilă oricărei reforme interne ce ar putea face mai bună viața popoarelor sale, s-a arătat tot pe atît de gata de a le jertfi... România... sub imperiul necesității de a-și salva interesele de rasă, se vede nevoită a intra în luptă alături de aceia care pot să-i asigure înfăptuirea unității sale naționale". Războiul României, îndreptat doar împotriva Austro-Ungariei, care împiedica înfăptuirea dreptelor sale aspirații naționale, a avut un caracter just, eliberator, care n-a schimbat însă caracterul imperialist de ansamblu al războiului.

● În seara zilei de 27 august trupele române pătrund prin 18 puncte în Transilvania, înaintînd, pînă la mijlocul lunii septembrie, pînă în apropiere de Reghin, Sighișoara și Sibiu.

Ostași la porțile Moldovei, în zilele fierbinți ale verii lui 1917.
(Fotografie din colecțiile Muzeului Militar Central).

„Voim a lua parte activă la eliberarea pămîntului strămoșesc". Un grup de români ardeleni, bănățeni și bucovineni aflați în țară înaintează guvernului român în primele zile ale războiului un memoriu în care arată: „Voim să luăm parte activă la cucerirea pămîntului în care ne-am lăsat părinții și în care odihnesc strămoșii noștri... Dorința noastră este ca onor. Consiliu de Miniștri să încuviințeze organizarea de regimente ardelene și bucovinene...".

Deşi în prima fază a războiului nu se creează unităţi speciale ardelene şi bucovinene, în cadrul armatei române se înrolează încă de la începutul campaniei circa 20 000 de români originari de peste munţi, numeroase regimente, formate în bună parte din ardeleni — 78 Brăila, 11 Siret, 80 Bucureşti, 46 — luptă eroic alături de fraţii lor, plătind în campania din toamna şi iarna anului 1916 un greu tribut de sînge.

Prima Alba Iulie

La vestea intrării României în război, peste 40 000 prizonieri români aflaţi în Rusia, proveniţi din rîndul armatei habsburgice, cer înrolarea ca voluntari în armata română. Numai în prima lună de război au fost trimise în acest scop 3 500 de scrisori şi numeroase memorii autorităţilor ruse şi române.

Iată o asemenea scrisoare : autorul ei este **ţăranul Augustin Roşianu** din Geoagiul de Sus. „Rugatu-ne-am în tot felul ca să ne dea sfatul şi îndrumarea cum să putem ajunge de bună voie soldaţi în armata română şi pînă astăzi nici un răspuns nu am primit de la nimenea. Şi nu mă pot odihni în gîndul meu şi dorinţa mea cea mare faţă de neamul nostru şi patria noastră românească... Şi vă scriu drept ca să ştiţi că scopul meu şi la sute şi mii de fraţi români prizonieri din Rusia este că dacă nu vom putea ajunge noi de ajutor la d-voastră, noi cînd se va pune pacea în toată lumea, noi vom veni în acel teritor pămînt ce va stăpîni România. Dar pînă unde va stăpîni duşmanul nostru, pînă ne stă capul sus niciodată nu vom intra şi mai ales eu unul nicidecum în veci".

● Cu asentimentul autorităţilor ruse, pînă în decembrie 1916 se concentrează în lagărul de la Darniţa, de lîngă Kiev, circa 1 500 de ofiţeri şi gradaţi români.

Septembrie — octombrie. Puterile Centrale aduc pe frontul românesc peste 40 de divizii bine instruite şi dotate, cu experienţa războiului, ceea ce le asigură o covîrşitoare superioritate faţă de cele aproximativ 20 de divizii româneşti din prima fază a războiului. Slaba acţiune a aliaţilor pe fronturile de la Salonic şi din răsărit, lungimea deosebită a frontului românesc — circa 1 200 de km., cel mai întins front al primului război mondial — slaba dotare tehnică a armatei noastre, o serie de defecţiuni de comandament au făcut ca trupele române să fie nevoite să se retragă pe linia vechii frontiere ; în lunile noiembrie — decembrie armatele române se retrag din Oltenia, Muntenia şi Dobrogea, în sudul Moldovei, unde frontul se stabilizează cu sprijinul forţelor ruseşti.

7 ianuarie 1917. Românii ardeleni declară război Austro-Ungariei. Ca răspuns la acţiunea autorităţilor maghiare de constrîngere a unor oameni politici şi intelectuali români la semnarea unor „declaraţii de fidelitate faţă de tron şi patria maghiară", are loc la Iaşi o adunare a refugiaţilor ardeleni şi bucovineni din Moldova. Adunarea alege un „Comitet de 12", care în prezenţa a trei membri ai guvernului semnează o declaraţie de război împotriva monarhiei austro-ungare.

24—26 aprilie. „Pentru noi existenţa în cadrele statului austro-ungar nu mai e posibilă". Are loc în lagărul de la Darniţa adunarea generală a prizonierilor români, care hotărăşte să se trimită guvernului rus, Sovietului deputaţilor muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd, ambasadelor statelor aliate şi neutre o amplă declaraţie în care să fie expuse principalele lor doleanţe. „Astăzi cînd noi românii, ca şi celelalte neamuri subjugate ne-am convins definitiv că nouă ca români nu ne mai e posibilă existenţa în cadrele statului austro-

„Hora Unirii" jucată la Iași în iunie 1917, în care s-au prins români din toate părțile cuprinsului românesc.

ungar, noi,... cerem cu voință nestrămutată incorporarea noastră la România liberă, pentru a forma impreună cu ea un singur stat național românesc pe care îl vom zidi pe bazele celei mai înaintate democrații".

6 iunie. Sosește la Iași primul corp al voluntarilor români de la Darnița, format din 116 ofițeri și 1 250 subofițeri și soldați.

8 iunie. „Aici la Iași este întruchipată România Mare". Are loc un impunător miting în Piața Unirii din Iași. Iau cuvîntul primul ministru ION I. C. BRĂTIANU („Bine ați venit în acest colț al României, care de azi înainte, într-o întindere mică are un cuprins mare, căci prin înfrățirea noastră, România Mare este la Iași"), OCTAVIAN GOGA („Cu înțelesuri adînci am privit astăzi jurămîntul vostru, ce leagă pentru totdeauna sufletul Ardealului de flamura României. Acest jurămînt rămîne o piatră fundamentală pe care se zidește de acum istoria noastră"), I. NISTOR, VICTOR DELEU, din partea voluntarilor, NICOLAE IORGA („Această România mai mare este îndeplinită încă de pe acum, odată ce se găsește în sufletele voastre, în voința voastră nebiruită").

Primele batalioane ardelene se îndreaptă apoi spre front, participînd la eroicele bătălii de la porțile Moldovei. Pierderile lor se cifrează la 484 de morți și răniți ; pentru fapte de vitejie, 129 dintre ei sînt decorați. Pînă în toamna anului 1917 aveau să sosească în țară circa 10 000 de voluntari ardeleni și bucovineni; ei vor alcătui mai tîrziu Corpul voluntarilor ardeleni și bucovineni. Lupta cu arma în mînă pentru dezrobirea Transilvaniei sau înrolarea ca voluntari a zeci de mii de tineri ardeleni exprimau categorica opțiune, voința tare a populației românești din Transilvania de a dărîma edificiul statal care-i ținea încătușați, de a înălța în locu-i statul național unitar al celor ce constituiau imensa majoritate a locuitorilor.

22 iulie. Începe bătălia ofensivă de la Mărăști (pînă la 1 august 1917). Trupele noastre rup frontul inamic pe o lungime de 30 km și înaintează în adîncime 20 km. Este

eliberat un teritoriu de 500 kmp, cu 30 de localități.

6 august. Începe eroica bătălie de la Mărășești (pînă la 19 august). Timp de 14 zile, trupele române rezistă cu tenacitate pe poziții, dînd și 61 de contraatacuri. Planul Puterilor Centrale de a înainta spre Iași și a scoate țara din război eșuează.

8 august. Începe bătălia de la Oituz (pînă la 22 august). Ostașii români dovedesc prin nenumărate fapte de eroism că nici „Pe-aici nu se trece !".

Se clatină închisoarea habsburgică

Izbînda Marii Revoluții Socialiste din Octombrie a constituit un puternic imbold pentru lupta popoarelor oprimate și în primul rînd a celor din monarhia habsburgică. Dispariția țarismului, așa cum prevăzuse Engels, a contribuit la dezagregarea imperiului bicefal, a apropiat ceasul prăbușirii sale definitive și al victoriei popoarelor pe care le ținea încătușate. În noile condiții istorice favorabile, voința de libertate și unitate națională a acestora s-a afirmat nestăvilit ; lupta hotărîtă a popoarelor subjugate a dat lovituri necruțătoare edificiului statal habsburgic, determinînd, în ultimă instanță, dezmembrarea lui rapidă, a înălțat pe ruinele lui, conform aspirațiilor lor proprii, state naționale unitare și independente.

24 ianuarie 1918. „De azi ne socotim cetățenii aceluiași stat unitar". Un grup masiv de personalități ale vieții politice, culturale și științifice din toate provinciile locuite de români dau publicității o declarație în care arată : „Începînd cu ziua de astăzi... noi... nu ne mai socotim ca pînă acum ardeleni, bucovineni, ș.a.m.d. și nu ne mai socotim nici numai fiii aceluiași popor, ci ca cetățenii aceluiași stat unitar românesc, ca cetățeni ai României noi a tuturor românilor, cu aceleași datorii față de fiecare parte a ei, cu aceleași drepturi".

8—10 aprilie. „Dreptul fiecărui popor la înfăptuirea unității". Au loc la Roma lucrările Congresului naționalităților oprimate din Austro-Ungaria, care hotărăște crearea unor unități militare ale națiunilor asuprite care să lupte alături de forțele armate ale Antantei și proclamă dreptul acestor popoare „de a-și constitui unitatea națională sau de a și-o completa pentru a ajunge în deplină independență politică și economică".

30 aprilie. La Paris, adunarea românilor din monarhia habsburgică aflați în Franța alege un „Comitet național al românilor din Transilvania și Bucovina", în frunte cu inginerul Traian Vuia. „Românii din Transilvania și din celelalte provincii subjugate de Austro-Ungaria stabiliți în Franța — se arată în declarația comitetului — se angajează să continue cu sprijinul și participarea fraților lor din România, lupta pentru eliberarea lor de sub stăpînirea străină, cu toate mijloacele ce le stau la dispoziție".

19 iunie. Se creează în Italia „Comitetul de acțiune al românilor din Transilvania, Banat și Bucovina", condus de S. C. Mindrescu, ce-și propunea să adune „într-un mănunchi pe toți românii subjugați Austro-Ungariei, aflători în țările aliate, de a-i organiza în legiuni și de a face propaganda necesară în vederea realizării unității noastre naționale".

5 iulie. La ființă „Liga națională română din America", care militează pentru recunoașterea aspirațiilor românești de către guvernul american.

3 august. Se constituie la Celeabinsk „Comitetul național român", care organizează un corp de voluntari din prizonierii români aflați în Siberia.

15 septembrie. La New York are loc un congres al naționalităților asuprite din monarhia habsburgică

care cere dezmembrarea acesteia și eliberarea tuturor popoarelor împilate.

Septembrie—octombrie. În Transilvania se întemeiază noi secții social-democrate, în scurt timp C.C. Român al P.S.D.U. dispunînd de organizații compacte în toate marile centre industriale, care numărau zeci de mii de membri. Organizată și pătrunsă de un puternic spirit combativ, muncitorimea va da în această perioadă ample bătălii de clasă, afirmîndu-se ca o forță principală a revoluției burghezo-democratice, căreia îi va imprima un pronunțat caracter democratic.

Un octombrie fierbinte

Sintem în octombrie, în plină toamnă. O toamnă mai „fierbinte" și mai „încinsă" ca oricînd. Pulsul evenimentelor bate grăbit. Se aprinde flacăra revoluțiilor, vîlvătaia răscoalelor țărănești cuprinde satele, se clatină tronuri, masele sînt stăpîne pe străzi. Idei noi, forțe noi, oameni noi bat cu tot mai multă putere la poarta istoriei spre a face vechiul să dispară, să părăsească scena. Să urmărim această uriașă și fascinantă încordare.

● La Paris se constituie **Consiliul Național al Unității Române**, compus din personalități politice și de cultură prestigioase — TAKE IONESCU, VASILE LUCACIU, O. GOGA, I. CANTACUZINO, N. TITULESCU, T. VUIA, S. C. MÎNDRESCU, S. BOCU etc. — cu rol de for politic central pentru coordonarea acțiunilor emigrației române. Este recunoscut în scurt timp de guvernele francez (12 octombrie), american (5 noiembrie), englez (11 noiembrie), italian (22 noiembrie).

● La Oradea are loc conferința Comitetului Executiv al Partidului Național Român din Transilvania și Ungaria; poporul român — se arată în declarația adoptată — nu recunoaște parlamentului și guvernului maghiar îndreptățirea de a fi „reprezentante ale națiunii române" și în consecință nici capacitatea de a o reprezenta la congresul general de pace; „apărarea intereselor ei naționale o poate încredința numai unor factori designați de propria lor adunare națională", „toate deciziunile care s-ar lua și s-ar face fără aprobarea organelor delegate sau alese din mijlocul poporului român" fiind considerate „nule și fără valoare, care nu leagă întru nimic națiunea română". Declarația are valoarea unui adevărat act de separare a Transilvaniei de monarhia habsburgică.

● O formulare și mai apăsată și mai clară a acestor deziderate fundamentale românești se aude în cadrul unei mari întruniri a muncitorimii române de la Csepel—unde se găseau concentrați circa 5 000 de muncitori români; analizînd „ținuta socialiștilor români față de eliberarea poporului român dezmoștenit", vorbitorii subliniază că „noi pretindem ca, împreună cu toate națiunile din Ungaria, și românii să aibă drept de liberă dispunere asupra sorții lor, adică ei singuri să hotărască forma de stat în care vor să trăiască în viitor".

● La Roma se publică decretul de constituire a „Legiunii române din Italia", care consacră din punct de vedere juridic o stare de fapt existentă de mai mult timp, o serie de unități române aflîndu-se deja pe frontul italian.

● Împăratul Carol de Habsburg lansează un manifest — „Către popoarele mele credincioase" — prin care anunță intenția prefacerii Austro-Ungariei într-o federație de șase regate de sine stătătoare (austriac, ungar, ceh, iugoslav, polonez și ucrainean) sub sceptrul habsburgilor; Transilvania urma însă să rămînă în continuare în componența statului maghiar. Prevederile manifestului sînt ferm respinse de popoarele vizate. Deputatul român Al. Vaida Voevod

citește la 18 octombrie în parlamentul ungar declarația de la Oradea; a doua zi, în același loc, deputatul slovac F. Juriga face o declarație similară în numele națiunii slovace; slavii de sud și cehii răspund prin contramanifeste în care arată că propunerile curții vieneze nu corespund cu dorințele lor de libertate și unitate națională.

● La Iași are loc o „adunare națională" în cadrul căreia 300 de români transilvăneni și bucovineni semnează o declarație în care arată: „...Nu recunoaștem monarhiei austro-ungare dreptul de a se ocupa de soarta românilor din Ardeal și Bucovina, deoarece veacuri de-a rîndul ne-a ținut în cea mai rușinoasă robie". O declarație similară este semnată de 34 de ofițeri ai Corpului voluntarilor ardeleni și bucovineni.

● La Viena are loc consfătuirea ofițerilor și soldaților români: se hotărăște crearea „Senatului (sfatului) central al ofițerilor și soldaților români din Ardeal, Banat și Bucovina" cu misiunea de a-i organiza și pune „în serviciul cauzei sfinte a națiunii române". În scurt timp se concentrează la Viena circa 50 000 de ofițeri și soldați români, care sînt apoi transportați în Transilvania.

● În Valea Jiului, minerii declară grevă generală, înlăturînd jandarmeria și celelalte autorități: puterea este remisă consiliilor muncitorești.

● Prizonierii români din Siberia, organizați într-un corp de armată, adoptă o declarație în care arată că „drept răspuns la manifestul împăratului Carol adresat popoarelor sale, declarăm și proclamăm toate provinciile românești... din Austro-Ungaria desfăcute de această împărăție și realipite la regatul liber român, cu care din acest moment ele alcătuiesc un stat unitar, liber și independent...".

● La Praga, întrunirea ofițerilor români hotărăște crearea „Legiunii române din Praga" și depunerea jurămîntului de credință către drapelul român.

● La Pola (Iugoslavia), adunarea marinarilor români decide înființarea unui consiliu național român și a unui detașament românesc de marinari.

Crearea Consiliului Național Român Central

31 octombrie. Se creează la Budapesta Consiliul Național Român Central, alcătuit pe bază de paritate din 12 reprezentanți ai P.S.D. (Tiron Albani, Ion Flueraș, Enea Grapini, Iosif Jumanca, Iosif Renoiu și Bazil Surdu) și P.N.R. (Vasile Goldiș, Aurel Lazăr, Ștefan Ciceo Pop, Teodor Mihali, Alexandru Vaida Voevod și Aurel Vlad). Consiliul este recunoscut în scurt timp ca singurul și supremul for politic al românilor din Transilvania.

● **„Muncitorimea se alătură cu trup și suflet".** „Sînt în curgere tocmai acum nenumărate adunări populare în care muncitorimea română declară că se alătură cu trup și suflet la Consiliul Național și așteaptă ca acesta să fie la înălțimea chemării, luînd atît pentru dezrobirea națională a neamului românesc din Ungaria și Transilvania, cît și pentru ridicarea la o treaptă socială mai bună a poporului muncitor român și a țărănimii române". (Ziarul socialist „ADEVĂRUL").

● **„Singurul reprezentant îndreptățit al țărănimii".** Adunarea țărănească din comuna Răvășel (Caraș-Severin) „cu bucurie salută Consiliul Național Român Central, față de care are toată încrederea și pe care singur îl recunoaște de îndreptățit care reprezintă orișiunde și față de orișicine națiunea română din Ungaria și Ardeal".

● **„Tot sprijinul tinerimii studioase".** În tinerime — declară studenții români din Budapesta — „veți avea tot sprijinul, fiind ea hotărîtă la toate. Părerea ei e ca consiliul român să nu mai întîrzie și să pășească pe față, organizînd toate ținuturile locuite de români".

● Crearea C.N.R.C. constituie semnalul începerii organizării consiliilor comunale și județene în toate părțile locuite de români. Ele se înființează ca organe populare, alese în chip democratic, în cadrul unor mari și entuziaste adunări cetățenești la care se realizează consultarea întregii obști a localității. Sub imboldul luptei maselor largi

populare, consiliile naționale române înlătură vechiul aparat administrativ, preluînd toate sarcinile lui politico-administrative și, în primul rînd, cele legate de problematica complexă a aprovizionării populației cu bunuri de primă necesitate, ale securității personale. Consiliile naționale române au conlucrat cu organele similare ale naționalităților conlocuitoare la menținerea ordinii publice, soluționarea problemelor aprovizionării, mînuirea fondurilor financiare etc.

● **„Ca un riu umflat în albie".** La Arad, Oradea și Timișoara, la Reșița și Caransebeș, la Cluj și Baia Mare, în Valea Jiului, la Sibiu și Brașov, la Ocna Mureș, Brad și Zlatna, la Tîrgu Mureș, Praid și Vlăhița, la Făgăraș și Hunedoara și în atîtea alte locuri lanțul grevelor, demonstrațiilor și mitingurilor muncitorești este neîntrerupt. Masele proletare sînt stăpîne pe străzi, steagul roșu flutură, dătător de speranțe. „Ca un riu umflat în albie, așa unduia impunătoarea masă de oameni" — scrie un ziar de la Arad ; era de fapt o imagine ce s-a multiplicat în acele zile în sute și mii de secvențe. În numeroase locuri se creează consilii muncitorești care alungă jandarmeria și celelalte autorități locale, iau în stăpînire întreprinderile, organizînd producția, menținînd ordinea. Lupta revoluționară organizată a muncitorimii — forță principală a revoluției burghezo-democratice din Transilvania — a dat puternice lovituri vechii stăpîniri habsburgice.

● **Vîlvătaia răscoalelor țărănești.** Transilvania întreagă începe să fie zguduită de puternice răscoale și agitații țărănești. Furia țărănimii se îndreaptă cu precădere împotriva autorităților locale : notari, jandarmi, pretori etc. În decurs de o săptămînă, la începutul lunii noiembrie, din cei 3 200 de notari din Transilvania au fost alungați circa 2 900, adică 90% din ei. Cu aceeași vehemență, țărănimea se ridică împotriva exploatatorilor, atacă conacele, confiscă și împarte averile. Și acum, ca de atîtea ori de-a lungul istoriei, țăranii români și maghiari sînt alături, uniți prin aceeași sete adîncă de dreptate socială, prin aceeași voință de a înlătura anacronicele stări de lucruri, prin aceeași speranță de prefacere democratică a societății.

Volbura mișcărilor țărănești, parte integrantă a revoluției burghezo-democratice, a dat lovituri necruțătoare vechiului aparat de stat, neutralizîndu-l, a paralizat încercările claselor exploatatoare de a menține perimate rînduieli și, prin aceasta, a ușurat în bună măsură instaurarea administrației românești încă înainte de intrarea trupelor române în Ardeal.

● **Destrămarea unităților militare habsburgice.** Se răzvrătesc ostașii din aproape toate garnizoanele Transilvaniei — Cluj, Arad, Timișoara, Sibiu, Oradea, Lugoj, Făgăraș etc. — care părăsesc cazărmile, plecînd înarmați în satele lor și întețind flacăra răscoalelor. Destrămarea unităților militare din Transilvania influențează pozitiv și întărește avîntul de luptă al maselor, anihilează într-o măsură importantă replica forțelor vechiului regim, contribuind la crearea condițiilor necesare pentru unirea Transilvaniei cu România.

10 noiembrie. În România se ordonă mobilizarea armatei. La ora 4 în cursul aceleiași zile, România adresează un ultimatum trupelor germane din țară, somîndu-le ca în 24 de ore să părăsească teritoriul român. În cursul după-amiezii, trupele germane încep să părăsească Capitala; au loc ciocniri cu populația bucureșteană, care dezarmează o serie de unități germane.

● C.N.R.C. adresează guvernului maghiar o notă diplomatică ultimativă prin care cere „preluarea puterii depline de guvernare asupra teritoriilor locuite de români în Ardeal și Țara Ungurească".

11 noiembrie. Germania semnează armistițiul.

13—15 noiembrie. Tratativele româno-maghiare. Ca răspuns la nota română, au loc la Arad tratative dintre o delegație guvernamentală maghiară, condusă de Oszkár Jászi, ministrul naționalităților, și o delegație a C.N.R.C. Propunerile guvernului maghiar — care urmăreau menținerea integrității teritoriale a Ungariei — au fost respinse de partea română.

Mersul triumfal al unui neam spre unire și libertate

Miez de noiembrie. În noianul veștilor ce fac înconjurul Transilvaniei, una este primită cu însuflețită bucurie generală. Printr-o „Chemare" a C.N.R.C., poporul român este invitat să se pronunțe — pentru prima oară în multisecularа sa istorie, prin vot universal — asupra componenței unui for politic menit să adopte decizii capitale pentru viitorul său.

Miez de noiembrie. De la un capăt la celălalt al Transilvaniei e sărbătoare. Satele, comunele, tîrgurile, orașele au îmbrăcat straie de zile mari. Obștea locuitorilor se adună și cumpănește: cei mai hotărîți, cei cu autoritate morală vor fi aleșii lor spre a purta la Marea Adunare Națională năzuința și voința lor nestrămutată de unire; și ei sînt muncitori și sînt țărani, sînt soldați și ofițeri, sînt intelectuali, funcționari și meseriași, sînt tineri și vîrstnici. Poartă cu ei mandate pe care s-au depus sute de iscălituri. Să răsfoim trei dintre ele, cu care din trei colțuri de țară vor porni spre Alba Iulia delegații aleși.

● **„Tot ce au dorit strămoșii noștri, tot ce ne încălzește pe noi, tot ce va înălța pururea pe urmași".** Obștea poporului din Hărman (Brașov) declară „din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vreo parte" hotărîrea de a se uni cu România. „În această hotărîre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri, tot ce ne încălzește pe noi cei de față și tot ce va înălța pururea pe fiii și nepoții noștri". Alegînd 3 delegați, adunarea populară din Lesnic (Hunedoara) îi împuternicește „ca în numele nostru al tuturor să ia parte la Marea Adunare Națională și acolo, în numele a toată suflarea românească din comuna Lesnic să adreseze și să declare sfînt și solemn că noi toți vrem întruchiparea marelui ideal național român, adică unirea tuturor românilor într-un stat național român". „Atît sfatul național român, cît și întregul popor din comuna Albac — se arăta în hotărîrea adunării populare de aici — cu unanimitate s-au declarat că unica și nestrămutata lor dorință, nemaiputînd suferi jugul străin, este unirea românilor... Cele 3 000 de suflete rămase acasă, a căror inimă bate după mult așteptata libertate, vor striga la 1 decembrie 1918 acasă «să trăiască unirea tuturor românilor !»".

20 noiembrie. Este convocată Marea Adunare Națională la Alba Iulia, „cetatea istorică a neamului nostru", pe ziua de 1 decembrie. Erau convocați deputații aleși prin vot universal din toate cele 130 de cercuri electorale din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș — reprezentanți ai tuturor păturilor sociale — precum și delegați ai organizațiilor muncitorești, ai tuturor instituțiilor școlare, culturale, economice, bisericești, ai asociațiilor de femei, ai reuniunilor învățătorești, de meseriași, ai gărzilor naționale și asociațiilor studențești.

28 noiembrie. Congresul general al Bucovinei „întrupînd suprema putere legiuitoare" hotărăște „unirea necondiționată și pentru vecie a Bucovinei cu România".

● Încep să sosească la Alba Iulia primii delegați. Voința de a consacra și întări, prin participarea lor, votul delegaților, conștiința măreției actului ce urma să fie împlinit în cetatea de slavă a lui Mihai Viteazul au făcut ca zeci de mii de oameni, din cele mai diverse categorii sociale și din toate colțurile locuite de români, să considere ca o datorie personală prezența la Alba Iulia. „Nu concepeam — relatează un bihorean — că unirea Transilvaniei cu România s-ar putea vota fără noi", iar un

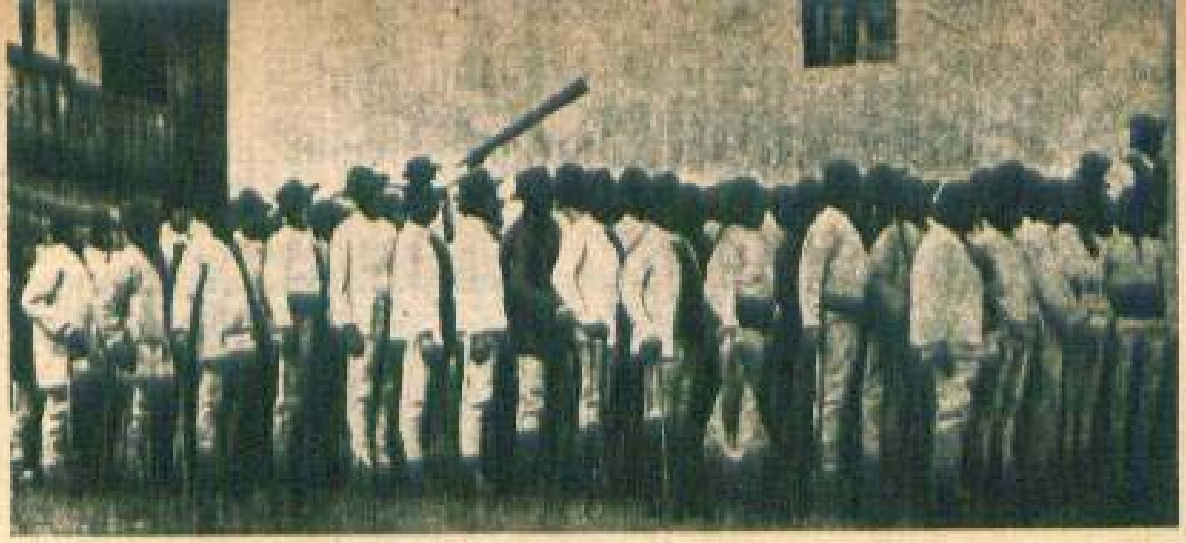

Delegaţii comunei Lupşa din „Ţara de piatră" gata de plecare spre Alba Iulia.
(Fotografie din colecţiile Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România).

altul preciza că „acei care n-am fost aleşi delegaţi oficiali să participăm la Marea Adunare Naţională de la Alba Iulia, ne-am gîndit spontan că locul nostru e acolo pentru a da o expresie şi mai puternică, unanimă voinţei de unire a poporului român".

29—30 noiembrie. „Clocotul uralelor şi cîntecelor patriotice". Continuă să sosească grupuri masive de oameni. Cu trenurile de la Arad sosesc bănăţenii şi studenţii români de la Budapesta. „Călătoria noastră şi a altor mii de participanţi — îşi amintea un membru al acestui grup — n-a fost un simplu voiaj între două puncte pe hartă, ci mersul triumfal al unui neam spre libertate şi unire". Dinspre nord sosesc sătmărenii, maramureşenii, cei din părţile Năsăudului, Sălajului Clujului. „Trenul clocotea de urale şi cîntece patriotice — descrie un martor ocular atmosfera acelor zile. Pe ferestrele vagoanelor se legănau drapelele tricolore... Cea mai emoţionantă privelişte ni se oferea prin gări. O mare de capete omeneşti ne întîmpina la oprirea trenurilor cu urale: Trăiască România Mare! Trăiască unirea tuturor românilor!" Aceeaşi însufleţire animă şi masivele grupuri ale braşovenilor, făgăraşenilor, sibienilor, ale celor veniţi din părţile Devei, Beiuşului şi Zarandului, din Ţara moţilor şi de pe Cîmpia Transilvaniei.

● **„Vrem dreptate socială prin unirea cu România".** O profundă impresie au produs grupurile masive de muncitori — circa 10 000 — veniţi din Valea Jiului, de la Hunedoara şi Reşiţa, Brad, Zlatna şi Turda, Ocna Mureşului, Cluj etc. care purtau steaguri roşii şi tricolore. La întrebarea : „Ce înseamnă tricolorul din vîrful steagului roşu?" un muncitor răspunde : „Înseamnă că vrem dreptate socială, dar aceasta o vrem prin unirea cu România".

Un tunet peste o mare de oameni: „În clipa aceasta s-a hotărît Unirea cu Patria-mamă!"

1 decembrie. Cea dintîi zi a lui decembrie 1918 găseşte Alba Iulia în haine de sărbătoare, împînzită cu mii de steaguri tricolore. Dis-de-dimineaţă, mulţimile se îndreaptă, pe sub poarta principală a cetăţii, spre Cîmpul lui Horia.

● În jurul orei 10, în sala Casinei militare din cetate — numită de atunci a „Unirii" — începe istorica şedinţă. Adunarea este deschisă de Ştefan Ciceo Pop.

● **O reprezentanţă naţională.** În cuvîntul apoi Ioan Suciu, raportorul comisiei de validare, care arată că s-au prezentat circa 680 de delegaţi aleşi prin vot universal în cele 130 de circumscripţii electo-

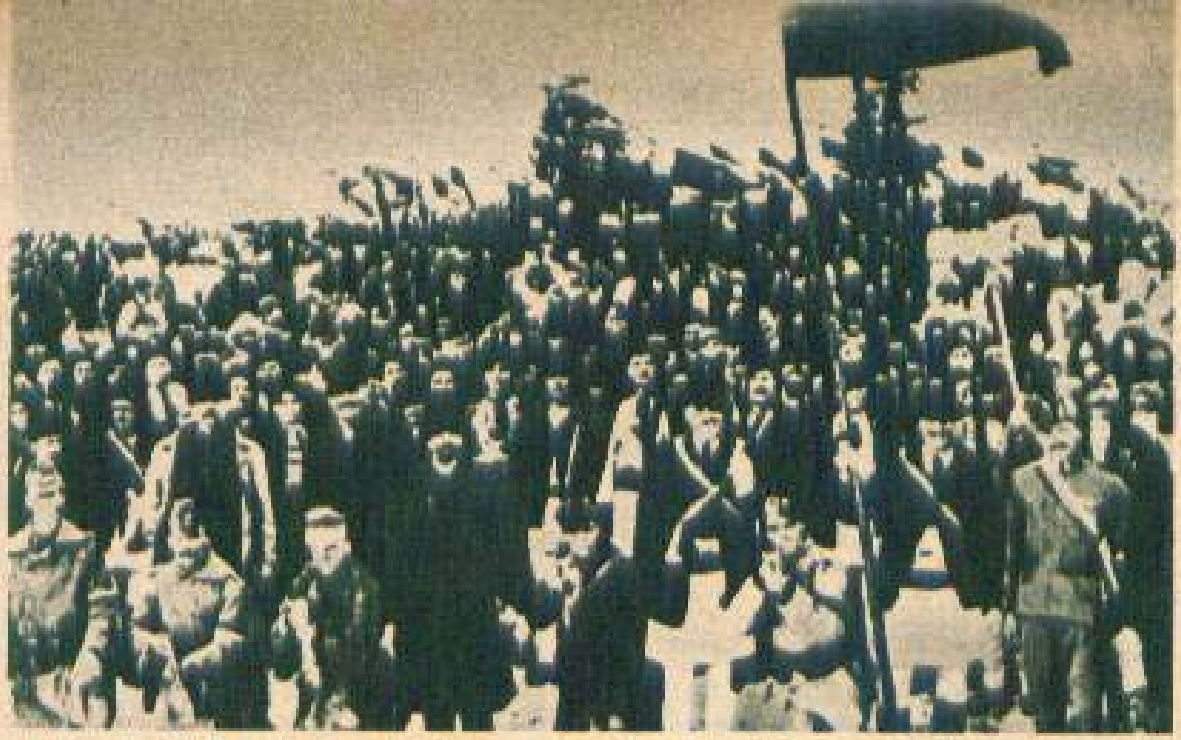

Mulțimile fără număr adunate în „cetatea istorică a neamului românesc".

rale, precum și 17 reprezentanți ai Partidului social-democrat, 72 de delegați ai reuniunilor de femei, 60 de delegați ai reuniunilor învățătorești, 60 ai reuniunilor de meseriași, 65 ai gărzilor naționale, 16 delegați ai tinerimii universitare etc. În total, 1 228 de delegați. Pe adresa Marii Adunări Naționale sosiseră și continuau să sosească adrese de aderiune din întregul teritoriu locuit de români, purtînd sute și mii de semnături.

Structura Marii Adunări Naționale, numărul uriaș al aderiunilor primite ilustrează caracterul său larg democratic, de adevărată reprezentanță națională a românilor de dincolo de Carpați, conferind un caracter plebiscitar hotărîrilor sale. Acest caracter reiese și mai pregnant în evidență prin prezența și aprobarea unanimă pe care au dat-o votului delegaților cei peste 100 000 de oameni prezenți aici.

● Este aleasă apoi conducerea Marii Adunări Naționale, în frunte cu octogenarul Gh. Pop de Băsești, președintele Partidului Național Român. Acesta ia apoi cuvîntul și în aclamațiile celor prezenți salută adunarea, exprimîndu-și credința că aceasta va așeza „piatra fundamentală a fericirii neamului românesc".

● **„O unire după drept și dreptate".** Vorbește apoi Vasile Goldiș. Adresîndu-se „Măritei Adunări Naționale", el schițează istoria dramatică și eroică a poporului român, subliniind dreptul său de neclătinat asupra teritoriilor pe care trăiește și muncește din adîncul veacurilor. „După drept și dreptate, românii din Ungaria și Transilvania, împreună cu toate teritoriile locuite de dînșii trebuiesc să fie uniți cu regatul român".

● **Ora 12. „În clipa aceasta s-a hotărît unirea".** V. Goldiș dă citire apoi proiectului de rezoluție al adunării :

„I. Adunarea națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia în ziua de 18 noiembrie (1 decembrie) 1918 decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dînșii cu România..."

Citirea acestui punct este urmată de îndelungate și puternice aplauze și urale. Un martor al evenimentelor relatează astfel incandescența acelei clipe: „Uraganul de aplauze care a urmat după citirea punctului privitor la unire a durat circa 10—15 minute. După încetarea aplauzelor s-a deschis un geam la parter, în cadrul căruia a apărut tînărul profesor Ovidiu Hulea, originar din comuna Galda de Jos, care cu o voce tunătoare a adus la cunoștință mulțimilor care așteptau înfrigurate înfăptuirea unirii, stri-

gînd din adîncul plămînilor, cît a putut de tare : **«În clipa aceasta s-a hotărît şi s-a proclamat unirea Ardealului cu România, patria mamă!»** La auzul acestor cuvinte, poporul masat pe străzile din jurul clădirii a izbucnit în chiote de bucurie — «Vivat, trăiască România Mare, trăiască Unirea» — care parcă nu mai aveau sfîrşit". Este ora 12 a zilei de 1 decembrie 1918.

● Vasile Goldiş dă citire apoi celorlalte puncte în care erau înscrise revendicări larg democratice: reforma agrară, vot universal, libertatea cuvîntului, a întrunirilor şi a presei, drepturi egale pentru naţionalităţile conlocuitoare.

● **„Unirea Ardealului cu România decisă pentru toate veacurile".** Gh. Pop de Băseşti supune apoi spre aprobare rezoluţia citită ; ea este primită cu unanimitatea voturilor. Preşedintele poate anunţa, cu glas înecat de emoţie şi în mijlocul furtunii de aplauze şi urale, că „Adunarea naţională a poporului român din Transilvania, Banat şi părţile ungurene a primit rezoluţiunea prezentată prin Vasile Goldiş în întregimea ei şi astfel unirea acestor provincii româneşti cu ţara-mamă... este pentru toate veacurile decisă".

● Este ales în continuare „Marele Sfat Naţional".

● **Aprobarea entuziastă a mulţimilor.** Se propune apoi ca hotărîrile adoptate să fie aduse la cunoştinţa mulţimilor. Numeroşi oratori urcă pe 14 tribune vestind celor de faţă istorica înfăptuire. Din peste o sută de mii de piepturi răsună urale şi cuvintele „Trăiască România Mare!"; pe toate feţele radiază bucuria, lacrimi de fericire şiroiesc în voie pe obraji, oamenii se îmbrăţişează. Prin votul lor entuziast, mulţimile adunate la Alba Iulia alcătuiesc practic o a doua adunare naţională care întăreşte şi pecetluieşte actul unirii proclamat de cei 1 228 de delegaţi.

● **Sute de Alba Iulia în toată Transilvania.** Totodată, în zeci de alte oraşe — Blaj, Sibiu, Braşov, Făgăraş, Sebeş, Orăştie, Deva, Haţeg, Lugoj, Caransebeş, Timişoara, Arad, Oradea, Beiuş, Şimleu Silvaniei, Cluj, Turda, Gherla, Bistriţa, Năsăud etc. — şi în sute de sate au loc alte însufleţite adunări la care locuitorii proclamă acordul lor deplin cu cele ce se hotărau la Alba Iulia. Clopotele bisericilor răsună îndelung, vestind pînă în cea din urmă casă, în cel mai îndepărtat cătun istorica realizare.

Hotărîrile Marii Adunări Naţionale de la Alba Iulia sînt primite cu adîncă bucurie peste munţi. Ziarele de aici publică — unele în cadrul unor ediţii speciale — calde reportaje de la Alba Iulia, au loc entuziaste manifestări omagiind măreţul act.

2 decembrie. Marele Sfat Naţional alege organele sale de lucru : biroul său şi Consiliul Dirigent precum şi delegaţia însărcinată să prezinte la Bucureşti hotărîrile adunării.

● Trupele române, care trecuseră din nou, la 24 noiembrie, Carpaţii, dar care se opriseră la cîteva sute de kilometri de Alba Iulia spre a nu influenţa adunarea de aici, îşi continuă înaintarea în Transilvania, fiind pretutindeni primite sărbătoreşte. La 23 ianuarie 1919 este atinsă linia demarcaţională arbitrar stabilită prin armistiţiul de la Belgrad, iar cîteva luni mai tîrziu frontiera actuală.

11 decembrie. Delegaţia ardeleană pleacă spre Bucureşti. Este o călătorie triumfală : în gările Teiuş, Copşa Mică, Braşov, Ploieşti, Bucureşti, delegaţii sînt aşteptaţi de mari mulţimi cu drapele tricolore care ovaţionează îndelung pentru solii Ardealului liber.

14 decembrie. La palatul regal se desfăşoară festivitatea înmînării actului adunării de la Alba Iulia. La cuvîntul Vasile Goldiş, care relevă caracterul legic, obiectiv necesar şi progresist al Unirii tuturor românilor, iar Al. Vaida Voevod dă citire rezoluţiei de la Alba Iulia, care fusese copiată pe un pergament de un teolog-caligraf din Sibiu.

24 decembrie. Ratificarea hotărîrilor de la Alba Iulia. Sînt emise decretul de unire a Transilvaniei cu România şi decretul de organizare provizorie a Transilvaniei ; trei miniştri fără portofoliu reprezentau Transilvania în cabinetul de la Bucureşti.

Aderarea naționalităților conlocuitoare

8 ianuarie 1919. Adunarea națională a sașilor din Transilvania, întrunită la Mediaș, adoptă o rezoluție prin care aderă la Declarația de unire de la Alba Iulia: nutrind convingerea că prin aceasta se îndeplinise un proces de importanță istorică, „poporul săsesc, întemeiat pe dreptul de liberă dispunere, declară alipirea sa la Regatul Român și salută frățește poporul român și-l felicită din inimă pentru îndeplinirea idealului național..."

18 ianuarie. Se deschid la Paris lucrările Conferinței păcii.

28 februarie. „România socialistă de mâine". Partidul socialist și Comisia generală a sindicatelor din România fac publică o declarație în problema națională: „...Ca socialiști români internaționaliști, salutăm cu bucurie dezrobirea națională a poporului român din provinciile subjugate pînă acum, și respectăm legămintele de unire hotărîtă... România nouă de astăzi trebuie să devină România socialistă de mîine".

18 martie. „Din inimă și cu multă satisfacție". Are loc la București o mare întrunire a evreilor de origine transilvăneană, care adoptă o moțiune de aderiune la actul de la Alba Iulia.

● O atitudine similară adoptă și evreii din Transilvania.

10 august. „Numai unirea cu România oferă garanții existenței și progresului șvabilor". Congresul șvabilor din Banat exprimă încă o dată dorința lor de a se uni cu România. Trei zile mai tîrziu, hotărîrea Congresului șvăbesc este prezentată Conferinței de pace de de la Paris, subliniindu-se că „...este vorba mai întîi de dorința categoric exprimată de unanimitatea adunării, ca întreg poporul șvab să fie unit cu poporul român, de civilizație superioară, pe care-l iubește și-l respectă și de care se simte legat... ; experiența din ultima vreme n-a făcut decît să ne întărească convingerea că numai unirea cu România va putea să ne ofere garanțiile suficiente pentru existența și progresul nostru".

● **În spiritul tradițiilor de muncă și conviețuire comună.** O serie de personalități politice progresiste maghiare se pronunță de pe poziții realiste pentru recunoașterea noilor realități și colaborarea cu forțele democratice românești, pentru a contribui cu capacitatea, talentul și energia oamenilor muncii de naționalitate maghiară la progresul și prosperitatea patriei comune. Asemenea atitudini sînt adoptate de cercurile din jurul eminentului orientalist Antalffy Endre, al clericului Tothfalussi Joszef din Tg. Mureș, al avocatului Kertesz Janos din Cluj etc. În perioada următoare, alți reprezentanți din rîndul populației maghiare se pronunță pentru încadrarea în viața țării, pentru făurirea unității de acțiune cu forțele progresiste românești ; deputații secui prezintă în 1920 în parlament declarația de loialitate a populației secuiești față de statul român.

11 ianuarie 1920. Ratificarea documentelor Unirii. Camera deputaților ratifică, într-o ședință solemnă, documentele Unirii. Fiecare document este însoțit de un proiect de lege prin care se solicită ratificarea. Ridicată în picioare, Camera ovaționează îndelung fiecare act în parte, aprobîndu-l în unanimitate. Spre a nu tulbura atmosfera înălțătoare a acelui moment, ședința se ridică, renunțîndu-se la celelalte puncte ale ordinii de zi.

4 iunie. Tratatele internaționale consemnează și întăresc Unirea. După ce în prealabil semnase tratatele de pace cu Germania (28 iulie 1919), cu Bulgaria (27 noiembrie 1919) și cu Austria (9 decembrie 1919), România semnează la Trianon tratatul de pace cu Ungaria prin care Ungaria recunoștea unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei, Sătmarului și Maramureșului cu România. Se consemnează și se întărește astfel, prin această recunoaștere internațională finală, legitimitatea procesului făuririi statului național unitar al tuturor românilor.

O sută de mii de oameni — o unică și nestrămutată voință: unirea cu patria-mamă.

Încă o legitate implacabilă a istoriei se îndeplinise, încă un stat național unitar pornise să străbată cu justificată încredere timpurile. Și chiar dacă în deceniile următoare au trebuit să mai fie înfruntate vitregii ale istoriei — atunci cînd fascismul a întins deasupra Europei zăbranicul negru al zvasticii și cînd, alături de atîtea crime și nedreptăți, s-a făcut și poporului român o mare nedreptate, răpindu-i-se o parte din vatra strămoșească — pînă la urmă dreptatea istoriei a triumfat.

Iar astăzi, România înfățișează lumii chipul unei țări înfloritoare, angajată cu toate forțele și energiile sale într-un amplu efort constructiv. O unitate moral-politică nouă caracterizează națiunea noastră socialistă, pe toți cetățenii țării — români, maghiari, germani și de alte naționalități. Împreună muncesc și clădesc, alături învață și înfloresc cultura în limba proprie, împreună conduc destinele patriei comune, împreună o gospodăresc și deopotrivă — cum visa Iancu — se bucură de roadele ei. Munca lor înfrățită, idealurile comune ce-i însuflețesc dau trainică temelie încrederii cu care poporul nostru pășește spre „viitorul mare" pe care îl merită și pe care-l prefigurează Programul nostru comunist.

Silviu ACHIM